Bidrag til en Monographi af Marseniaderne

Förord till den elektroniska utgåvan

Symholae ad monograpliiam Marseiiiadnriiui.

Autore

Rod. Bergh.

1853.Bidrag

— o

til

en Monograplii af Marseniadcrne,

en Familie af de gastræopode Mollusker.^

Ku rritisk, zootomisk, zoologisk (Jmler$ü(;elsc »i

Rudolph Bergh.

(Særskilt aftrykt at'ilet lionel Danske Videnskallernes Selskabs Skrifter, 5te Kække, naturvidenskabelig ng mathematisk A'fdeling, 3die Rind)

KJØBENHAVN.

Trykt i Bianco Lun os Bogtrykkeri.

1853.I.

Historisk, indledende Oversigt.

I.

Historisk indledende Oversigt.

Et crilisk Forsötj.

Det er en ældgammel, ligesaa vei begrundet, som vei bekjendt Paastand, at Videnskabens Sandheder paa deres lange Vei til Almeenerkjendelse kun langsomt skride frem, ol'te fores paa Afveie, endnu oftere maae bestaae mangen haard Kamp, för de fuldstændig dukke op af det almindelige Vildfarelsernes Hav, hvorigjennem deres Löb maatte gaae.

Betragtningen af nærværende Gruppes videnskabelige Historie bekræfter kun i fuldeste Maade denne Sætning. Neppe turde der maaskce mellem Bloddyrrækkens paa Former og Arter saa talrige naturlige Grupper findes nogen, der bedre end denne saa indskrænkede og artsfattige Familie bærer Vidnesbyrd om, hvorledes falske

Sætninger ved bestandig Gjentagelse uden selvstændige Undersøgelser efterhaanden forstene til Axiomer, saa faste, at det holder vanskeligt at faae dem sönderslagne, og hvis Gjenfærd selv derefter længe sees spögende omkring hos Forfattere, der endnu ikke have hævet sig ud over et Standpunkt, som Videnskaben maa kalde forældet. Forfölgelsen af den historiske Gang i Bearbeidelsen af nærværende Gruppes Naturhistorie afgiver kun et sorgeligt Exempel — og Malacologien har desværre mange af den Art, soin endnu staae urörte — paa den Mangel af videnskabelig Alvor og Grundighed, med hvilken den störste Deel af de saakaldte Malacologer er optraadt.

Mellem en Gruppe af Skaldyr, characteriserede ved ei lille Spir, stor sidste Omgang og meget vid Mundaabning, samt tidligere almindelig benævnede Söörer (Aures marinae), figurere nogle ved Mangel af Huller i sidste Omgang særlig udmærkede, med hvilke allerede Buonanni

') Filippi ßuonanni, obscrvationes circa vivenlia, quae in rebus non viventibus leperiunlur; rum micro-graphia curiosa; his accesscrunt aliquot animalium testaceorum icones non antea in lnceni cdilae. 1691. p. 219. f. 14. En herhenhørende Fonn findes derimod ikke i samme Forfatters Ricreazione dell' oechio e delle mente nell' osscrvazione delle chiocciole, 1681, ligesaalidt som i den 2den, latinske Udgave af dette Arbeide (Hom 1684). — Museum Kirclieriarum 1709, hvori hine to Arbeider ere samlede, har den ældre fig. t. XLVIII f. 104 (p. Il8); Linné citerer denne til sin llelix haliotoidea, medens Cuvier derimod tillader sig (Mém. p. 4) at ansee samme for llelix heritoidea, L. Buonannis fig. fremstiller iövrigt Sig. cymba, Mkc (1830) [= S. Grayi, Dh. Lin. = S. maximus, Ph. = S. concavus, Sovv (nec Lmk. cf. Gray, Spicil. zool. p. 4)].

1*og Lister2) henimod Slutningen af det 17de, Rumph3), Tournefort4), Petiver5), Gualtieri6), d'Argenville7) og; flere mere oliscure Forfattere i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede havde gjort os bekjendt. John Hill8), den bekjendte, af Rygtet slemt medtagne engelske Naturforsker sondrede dem som et eget Genus under Navn af Stomatia, en Benævnelse, som ikke blev oplagen i Klein's9) Aaret efter udkomne Arbeide; istedenfor traadte her en anden, dannet tværtimod de af Tournefort og Linné indförte Regler for Slægtsnomen-elaturcn; hans Slægtsnavn, Catinus lactis, er derfor aldeles forkasteligt. Patrick Browne10) derimod adopterede et Par Aar senere,, den Hillske Benævnelse og begrændsede derhos skarpere den nye Slægtsform.

Adansons11) næsten samtidige „Sigaret" var begrundet paa en de foregaaende For-

-) Mart. Lister, Hist. conehyliorum. 1688. Lib. IV. t. 570. f. 21. Cochlea depressa, ore admodum expanso, leviter slriata. Citeres af Linné i S. N. ed. XII til IL haliotoidea; hos Ginelin mangler Citatet. Arten synes forskjellig Ira Buonannis, men nærbeslægtet.

3) Ruinph, d'Amboynscbe Hariteitkammer. 1705. t. 40. f. R. p. 123 (II Boek) VIII, Melknapjes dat is een kleine vlakke Patella glad, en van binnen melkvvit.

Kr det Cryptostoma javanica, Gray i Griffith animal kingdom t. '11. f. 1?

4) cf. Gualtieri, index testarum. 1742.

Praefatio p. XVII. „introductio ad historiam testaceorum a cel. Pictone Tournefortio in codice nis. relicta." (p. XVIII. Auris marina).

5) Petiver, gazophylac. naturae et årtis. dec. X. 1702 - 11.

p. 3. Auris indica non perforala. t XII. f. 4. — aquatilium animal. Amhoinae. 1713.

p. 4. Concha auriculata, Melknapje. t. 16. f. 29.

(Copi efter Rumph, hvad og anföres).

fi) Gualtieri, index tcstarum-conchyliorum. 1742. t. 69. f. F. Auris marina magis depressa, ore magis expanso, minutissime slriata, sed nullis foraminibus distincta, candidissima.

') Desallier d'Argenville, hist. natur, éclaircie dans une de ses parties principales, la Conchyliologie. nouv. édit. 1757.

p. 195. Oreille de mer. Sa couleur générale est d'un gris sale et fauve par dessus, pi. 3. f. C. Arten er det neppe mulig at bestemme.

La conchyliologie ou hist. nat. des coq. par Desallier d'Argenville. 3éme édit. par Favanne de Montcervelle, pérc & fils. I. (1780) p. 590. I Oreille de Venus (pl. V. f. C.). Efter Beskrivelsen en collectiv Art; den angives ojj fra Niger, Ostindien, Isle de France, St. Domingo, Martinique, Middelhav.

s) J. Hill, a general natural history. III. (1752) p. 119.

Stomatia: the animal inhabiting tilis shell is a Nereis, and in tliis also dillers from the Ilaliotis, that and the Patella bcing inhahitcd by a limax.

Af de 3 Arter, han beskriver, afbildes den anden pi. 7. („Stomatius sp. 2").

9) Klein, tentamen methodi ostracologicæ 1753. p. 19. (Catinus lactis) t. VII. f. 111. Kleins Art er uden Angivelse af Localitet, og vei ogsaa af den Grund ubestemmelig.

,0) Patrick Browne, civil and natural history ol' Jamaica. 1756. p. 398. Stomatia minor glabra. The smaller smooth brown Ear-shcll.

u) Adanson, hist. natur, du Senegal. 1757. Gen. VI. l'Orrnicr. 2. le Sigaret. p. 24. t 2.falleres ikke meget ulig Conchylie fra Kigerens Munding, som lian selv anlog for identisk med de nys omlalle Former; uden Kundskab lil selve Dyret opstillede Adanson „le Sigaret" kun som Art af l'Ormier, idel han dog tillige gjür opmærksom paa de betydelige Forskjelligheder, der bestaae mellem de 2 af ham lil denne Slægt henfurte og beskrevne Arter.

Linné'-) havde allerede 1735 opstillet Slægten Haliotis, charakteriseret ved „disco longiludinaliler poris pcrluso"; uden væsentlige Forandringer eller Tillæg gik den gjennem de lülgende Udgaver af Systemet og först i 10de finde vi Slægtens Artsanlal betydelig forüget, medens selve Slæglscharacteren er uforandret; den kunde da naturligviis ikke oplage de forskjellige Forfatteres ikke-gjcnnemborede Söörer; disse oplog Linné i sit omfattende Genus Ileli.x, indenfor hvis vide Slægtsmærke de fuldkommen passede; de ere her samlede i eet Species, H. haliotoidea (621), udpræget fra de andre llelicer ved „aperlura ovali dilatata usque in apiccin" (diagn.), „lesla in apicem usque perspicua, ut Haliotis, sed tragus non pertusus" (descr.). Ved Siden stilles et l'ar andre, aldeles nye Arter, H. perspicua (620) „labro nullo" og II. neritoidea (619) „rima umbilicali." Uden væsentlige Forandringer gik disse Arter, der og havde været optagne og yderligere

Bestemmelsen af den Art, hvortil A cis. har slottet sin Sigaret, er ikke let, maaskec er den sikkre Bestemmelse endogsaa nn umulig.

Naar forskjellige Forfattere mene, at Arts. Iiar havt 2 Arter for sig, da er dette vei nicget muligt, men han afbilder kon een, og for Bestemmelse han Hensyn kun tages til denne, ikke til Texten, hvis Angivelser ere saa almindelige, at de vei kunne passe paa adskillige Arter. Ogsaa Sowerby) har saaledes antaget 2 Arter indbefattede i den. BIv's Cryptost.l.rarhii og breviculum. Disse Arters Hjem var Btainville ubekjendt, og selve Skalformcn synes al skulle forhindre en Identifieatioii ni6(1 Ads. s Sigaret (af Cr. breviculum var Skallen borttaget, cf. Diet. sc. n. XII, Sow. 1. infra c.). Philippi *") derimod vil gjöre Ads. (og Martinis) Sigaret til sin Sigaretus Martinianus; ved Sculpturen især synes denne imidlertid aldeles forskjellig; Localitetsangivelse mangler; efter fig. og Beskrivelse skulde man snarere anlage Sig. Martin. Ph. for den ene af de vestindiske Arter.

Paa Guinea- og Senegalkysten findes idetmindste 2 Arter af denne Slægt; den ene, som ligner Sig. cymba, Mke (men er mere tyk i Skallen, mindre hvælvet paa sidste anfractus, og har næstsidste Vinding stærkere indtrædende i .Munden} er vei = Adanson's Sigaret (= Sig. Adansonii, Beck in sclied.); den anden er en aldeles forskjellig Art (meget mindre, meget mere nedtrykt, hvid med brunlig Spir, og ofte med Plctrækker paa sidste Vinding (= Sig. apicalis, B. in sclied).

') C. B. Sowerby, Number XIX of llie Gen. of reccnl and fossil sliells. 1 samme öieblilt, som Sow. gjör Cr. breviculum lil Aüs.

Sigaret (p.p.), erklærer han den for ♀ af Sigaretus, Cov.!!

") Abbild. I. p. 143. t. I. f. 5.

l2) Linné, systema natnrae. Lugd. Batav. 1735.

Cl. IV. Haliotis med een Form. Auris marina.

Endnu i VI Udg. Ilolmiae 1748. kun 1 Art p. 71. „Auris marina. Fn. 1236. Argenv. t. 7. f. A-F."

Ed. X. T. I. 1758. p. 775. no. 619-621

Ed. XII. 'l'. I. p. 2. 1767. p. 1250. no. 711-713.

Mus. Ludovicae Ulriccac. 176*1. p. 673.

Selve Museet med Originalstykkerne er allerede citeret i 10de Udgave af Systemet.6

beskrevne i Mus. Lud. Ulr., over i den 12te Udgave af Systema naturae, kun foröges lier Characteren for II. haliotoidea med „striis undalis", ligesom dens geographiske Udbredning med Mare asiaticum, medens Mus. Lud. Ulr., Lister, Buonanni. Klein, Adanson tilföies de ældre alt i 10de Udgave optagne Synonymer; derimod nævnes mellem disse hverken Hill*) eller P. Browne. Til II. perspicua er den korte Beskrivelse af II. haliotoidea (i X Udgave) bleven overfort; H. neritoidea er ladet fuldkommen uforandret.

Disse 3 Aller frembyde i Skallen en habituel Lighed, som ikke kunde undgaac Linnés övcde og skarpe Öie; Sammenstillingen her, som paa Linnes Tid næsten kunde kaldes beretliget, skjöndt den biot paa Grund af en enkelt Lighed sammenknyttede höist ulige Dyrformer, vil den fölgende historiske Udvikling vise gaaende igjen lige til de allerseneste Tider.

Hvis Hills og Browne's Slægt Stomatia nu var bleven beholdt for disse uperfore-rede Conchylieformer, vilde megen senere Forvirring være undgaaet, men efterat Linné tilsyneladende havde erklæret sig herimod, idelmindste ikke derfor, var Sligt ei at venle.

') Sir John Hill var paa forskjellige Maader, blandt Andet ved en rigtigere Anvendelse af det da kun lidet benyttede Mikroskop, ligesom og ved skarpe Yttringer og endnu skarpere Critikkcr kommen i Opposition td de mest fremragende Personligheder i det indflydelsesrige Royal Society; maaskee bidrog hans Bestræbelser for gjennem populaire Fremstillinger at skaffe Naturhistorien Indgang hos et större Publicum ikke lidet til al nedsætte ham hos den Tids naturhistoriske Arislocrati. Hans Arbeiders Form latterliggjordes og mod deres Paalidelighed stræbte man paa alle Maader at vække Tvivl. Den ccla-tante Maade, paa hvilken J. Hill hævnede sig, idet han gjennem sin Rewiew ol' the works of the Royal Society, London 1751, for det store Publicum blottede de mange Synder mod Videnskaben, hvori ikke faa af Selskabets Medlemmer havde gjort sig skyldige, — gjorde kun Bruddet mellem ham og Royal Society, „the great champion of errors" (1. c. p. 107), ulægelig; og i denne fra da af fortsatte hamp af Een inod Mange og mere Begunstigede kan det da ikke undre at see Hill bukke under; det mægtige Selskabs meget formaaende Indflydelse mistænkeliggjorde ham og hans Arbeider overalt. Linné, personlig knyttet til adskillige af de Angrebne, og saaledes med inddraget i Sagen, kunde ikke paa nojren mere bestemt Maade end den, han anvendte, have erklæret sig imod ham; han ignorerer Hill fuldstændig og overalt, medens derimod J. C. Fabricius skarpt og tydelig udtaler sin og Datidens Fordömmelsesdom over ham gjennem sit ubarmhjertige „damnandae vero memoriae John Hill et Louis Rcynard, qui insecta ficta propostiere" (Entoinol. syst. I (1792) p. X.). Cuv. har alt frikjendt Louis Reynard for forsætligt Bedrag (Hist. nat. des poiss. I (1828) p.87—88); endnu har ingen Stemme hævet sig for John Hill, dur dog neppe bærer större Skyld. Vistnok har han selv været bedraget ved Afbildningen af et Par enkelte Dyr; i den allcrstörste Deel af hans rigtignok ofte uheldige os mindre- nöiagtige Figurer gjenkjendes nu almindelig bekjendte exotiske Dyreformer; en stor Deel af Conchylierne ere for sin Tid og efter hans Forhold endog ingenlunde saa slet afbildede, lians Bestræbelser vare visselig redelige, hans Kundskaber og hele naturhistoriske Udvikling meget mere grundige end de fleste af hans Modstanderes. John Hill var ikke det förste, blev heller ikke det sidste Offer for videnskabelig Cliquc-væscn.7

Martini"), som da allerede var i Besiddelse af betydelige conchyliologiske Kundskaber, kunde ikke blive staaende ved den systematiske Anordning hos Linné og sondrede saaledes allerede 1769 de af Linné under Helix haliotoidea forenede Former som en egen Slægt, for hvilken han mindre rigtig optog den Kleinske Benævnelse Catinus (lactis).

Men uagtet alle hine, Hills og Brovvnes, Kleins og Martinis forskjellige Forsög paa at hævde disse Dyreformer deres Plads som en séregen Slægt, vedbleve Conchyliologerne dog endnu længe efter, deels at beholde dem mellem Aures marinae ganske som i Con-chyliologiens tidlige Dage, saaledes i den 3die Favenneske Udgave af Argenvilles Conchy-liologi7), hos Udgiverne af Kuorrs Værk hos da Costa15); deels at lade dem figurere som Helix haliotoidea, saaledes hos den strænge ældre Linnéiske Skoles Bekjendere, hos von Born "), hos Schröter17) og paa samme Maade naturligviis ogsaa i den Xlllde Gmelinske Udgave afSyst. nat.ls), fremdeles hos Dilwynn19), Turton-0), Wood91), (Montagu)22) og i flere andre mindre betydelige Arbeider*); medens andre Forfattere endnu oplorle dem sorn

,3) Martini, Verzcicliniss einer auserlesenen Sammlung von Natura lien. 1767.

S. fremdeles Neues system. Conch. Cab. I. (I769) p. 194, og især den tabellariske Oversigt i system. Conch. Cab. IH. (1777).

]l) Knorr, Vergnügungen des Auges und des Gemiithcs. 1764 — 72.

T. IV. t. XVII-" f. 5. Bolten angiver denne som = lians Sinuin fuscum; den synes fremdeles = A. Veneris pallens, Humphreys, og er maaskec = Crypt. Leachii, Ph.

T. VI. p. 75. weissc Obrläppléiii. t. 39. f. 5. Skal efter Bolten være = hans Sinum haliotidenm.

lö) Em. Mendcs da Costa, elements of conchology. 1776. p. 146 & p. 187. 8de (ved Trykfeil 10de) Fam. pi. 3. f. 8.

16) Ignat. de Born, index rerum naturalium müsei Caes. Vindebon. I. Testacea 1778. p. 393.

17) Schröter, Einleitiuig in die Conchylienkenntniss nacb Linné. II. 1784. p. 176. Under II. haliotoidea opföres endnu alle de ældre Synonymer, som hos Linné, desuden tilföjes Knorr og Martini. Tillige beskrives som var. en Fonn fra Tranquebar, hvoraf Exx. havde været hain meddeelte af Spengler.

»*) T. I. p. VI. (1790) p. 3362.

Gmelin optager her II. haliotoidea saaledes som den findes hos Schröter d. e. med hans Tillæg; som (var) ß, tilföies den af Chemnitz i IS'eues syst. Conch. Cab. X (1788) beskrevne II. neritoidea (t. 165. f. 1598—9); denne hörer aldeles ikke herhid, blev senere Typ for Blv's og Gray's Slægt Velutina. Cbaractererne for Slægten Hal i o tis staae naturligviis uforandiedc, dette afholder imidlertid ikke Gm. fra derunder at opföre flere ikke-perforercde Arter, II. imperforata, perversa, plicata (I. c. p. 3690)!

19) Dillvvyn, a descriptive catalogue of recent shells. 1817. II. p. 972.

20) Turton, a general system ol' nature, by Linnaeus. VI. 1804.

-») Wood, index. pi. 35. f. 187.

'--') Montagu, Testacea Britanniae, 1S03.

*) O. Kr. Muller, prodr. zool. Dan. 1776. p. 240. no. 2900.

Den her af M. optagne II. haliotoidea er Velutina haliotoidea ! I Fabricius, Fauna Grönl. p.390 er denne sidste opfort som II. haliotoidea, L. Som man af Citatet,,Akopcrursak" seer, har M. paa Fabricius Autoritet oplaget denne Identification. Den korte Beskrivelse er Linnés i S. N. XII.8

særegne, meest dog ikke characleriserede, Slægter, saaledes Meuschen2,1) (Auriformis), Humphreys-4) (Auris Veneris), Bollen-5) og Linck26) (Sinum).

Alle disse beskrevne Dyreformer grupperede sig dog tydelig om Helix haliotoidea, L.; II. perspieua erklæres af Schröter17) som Datidens Concliyliologer fuldkommen ubekjendt, og neppe större var Kundskaben til llelix neritoidea. — Samtidig næsten med de senere Linnéiske Arbeider var imidlertid en med 11. perspieua beslægtet Fonn bleven indfort i Videnskaben, den af Ström27) beskrevne Thetys absque auriculis, der af O. Fr. Miiller2s) blev optagen som Bulla latens, og som i Skalform lydelig visende lien paa de Linnéiske Arter, syntes at afvige ved Dyrets Formforhold. Ginelin synes al have overseet denne Art, den er ikke optaget i hans Arbeide; og saaledes stod denne saavel som den beslægtede Linnéiske II. perspieua længe fuldkommen ubekjendt endog for Nordens Naturforskere. Det er Sars23), der atter har draget den förste frem; den Linnéiske Art er först

-3) Mus. Gcversianum. 1787. p. 250. I cn egen Underafdeling (cf. Addenda p. 657) sondres her 3 Arter:

1. Aurif. haliotoidea ai gu te striata, alltida

Rumph. t. 40. f. K. Gualt. t. 69. r. F. supra.

2. A. haliot. hepatica, intus fusca.

Pctiv. Mus. 16, 29?

3. A. haliot.

Gualt. 1. 69. f. F. infra. Pctiv. gz. 12, 2. Lister. 570. 21.

Synonymien er her meget upaalidclig; Gualt.'s övre og nedre Fig. (t. 69. fig. F) fremstille den samme Conchylie i naturlig Stürrclse og forslörrel; [Phil. (Ahb. I) har herfra sit Citat „Gualt. t. 69. f. F. sup."]. -*) Mus. Calonnianum. 1797 p. 20.

Ogsaa her findes et Forsög paa at undcrafdelc den colleclive Linn. Art „Auris Veneris": 330. alba. West-Indies.

331. pallens China.

332. pulligera. Guinea.

A. V. alba synes at være Sig. depressus, Pli. eller S. perspectivus, Say; pallens = Sinum fuscum, Bolten = Cryptost. Lcachii, Pli. (?); pulligera er maaskee = Adansons Sigaret. -5) Mus. Boltenian. 1798 (ed. I.) ps. 2. p. 14. — ed II. 1819. p. 10. -6) Linck, Mus. Rostock, p. 142. (3tc Abtheil. 1607).

Slægten er her charactcriserct. I Lichtenstcin, das zoolog. Mus. der Univers, zu Berlin. 2 Udg. p. 107 findes „Nerila (llelix, Sinum) haliot".

Skrifter, som udi det Kjöbenh. Selsk. ere fremlagte og o|)læste. X. (1770) p. 10. t. V. f. 1—4. (cf. og de originale, i Universitetsbiblioth. i Kjøbenhavn deponerede llaandtegninger.) -8) Prodromus zool. Dan. p. 242. no. 2923.

29) Beskriv, og Iagttagelse over nogle mærkelige eller nye i Havet ved den bergenske Kyst levende Dyr. Bergen 1835. p. 67. Oversat i Isis 1837. p. 754. (Sigarctus Strümii).9

senere bleven paany undersögt og gjenkjendt, om den iövrigt endnu lör siges at være kjendt eller mulig at kunne gjenkjendes. G. Cuvier, som netop da begyndte Studiet af Molluskerne, fremkom imod Slutningen af det Aarhundrede, hvis Hidrag til de os vedkommende Formers Naturhistorie, vi have ladet passere forbi os, med en Undersogelse30) over nogle Bloddyr for, som noget for Videnskaben Nyt, gjennem dem at godtgjüre hvad vor O. Fr. Miiller11) allerede langt tidligere tydelig havde erklæret, Unaturligheden af en skarp Adskillelse af skalklædte og nögne Bloddyr (Testacea og Mollusca, L.). Imellem de her af Cuvier beskrevne Dyreformer sees en med indre Skal, som han antog, var fra Senegal, var Adansons Sigaret og saaledes II. haliotoidea, L. De Forudsætninger, hvorpaa det antagne Navn (Sigaret.) stöttede sig, vare grundfalske, fremgaaede — som det synes — af forsömt Sammenligning med Adansons Beskrivelse og Figur; Cuviers egen Beskrivelse er dertil saa ufuldstændig og feilagtig, at de nærmeste Decenniers Malacologer i den umulig kunde formode den samme Form, hvormed Cuv. senere (1817) gjorde dem bekjendt*). Formens nærmere Slægtskab med H. perspicua, L. („labro nullo") bemærkede han ikke; den nærstaaende Strömske Art synes han dengang ikke at have kjendt**)

eller maaskee da ikke erindret. Næsten samtidig opfortes Dyret som Slægt i den 5te at de Oversigtstabeller, der ledsage 1ste Deel af Leçons d'anatomie coinparée; den staaer her blandt luller nögne eller med en svag Skaludvikling forsynede Mollusker, mellem Testacella og Aplysia. Lamarck, indtil da meest bekjendt som Botaniker, havde ved sin Ansættelse som Docent i de lavere Dyrs Naturhistorie tillige ombyttet sit botaniske Studium med Zoologien og fortrinsviis henvendt sin Opmærksomhed paa Molluskerne, med hvilke han allerede tidligere, tildeels under Veiledning af vor Landsmand, Conchyliologen Hvass, havde

30) Bulletin de la soc. pliilomat. Oclbr. 1799. no. 31. p. 32. Observations nouvelles sur quelques Mollusques.

31) Vermium terrestrium ot fluviatiliuni historia. Vol. II. (1774). Praefatio p. VII & VIII.

Vi see derfor lier Limax og Hclix forenede i een stor Gruppe, medens Linné holdt dem ud fra hinanden i hine 2 store Afdelinger.

*) Oken, Lehrb. der Zool. I. 1815. p. 299.

Aplysia. „Art? Sigaret, II. haliotoideus: Ilieher oder zu folgcnden oder zu Krusensterns Phyl-lidia."

Gray, zoolog. Journ. I. p. 427 mener, at Cuv. i „Bull. des sc." no. 31 virkelig har beskrevet Dyret aT Lamarcks (Adansons) Sigaretus, og gjör opmærksom paa, at Cuv. senere (Anat. des Moll.) under samme Navn har beskrevet et lieel andet Dyr.

**) Faa Aar efter (Ann. du Mus. VI. (1805) p. 416) citerer han det samme Bind ar Kbhvn. Vidsk. Selsk. Skr. i Afhandlingen om Eolidia, Scyllaea og Glaucus.

beskjæftiget sig. Neppe en Maaned för liiin Cuviers lille Notits havde Lainarck ogsaa publiceret et Forsög til en Reform i Malacologien. men anlagt efter en langt större Maalestok end Cuviers. Saavel i lians prodroine d'une nouvelle classification des coquilles,r?), som i lians ikke længe efter udkomne Systéme33) finde vi det Adansonske Artsnavn Sigaret benyttet for en Slægt Sigaretus, der begrundes paa de Skalcharacterer, der tilkomme H. lialiotoidea, L. og saaledes og den Adansonske Art, medens han derhos i sidstnævnte Arbeide tilföier en Beskrivelse af Dyret, d. e. vedföier de afCuvier givne Oplysninger om et heelt-forskjellig Dyr, som han kaldte Sigaret. Lamarks Sigaretus er altsaa = II. lialiotoidea, L. = Stomalia, Hill, Browne! = Calinus (lactis), Klein, Martini; medens Cuviers Sigaretus derimod er en aldeles forskjellig Form med meget fragil indre Skal uden Inderlæbe, og altsaa indbefatter Arter, der stemme med H. perspicua, L. og Ströms Thetys.

Da imidlertid den hos Link. Skalangivelsen tilföicde Beskrivelse af Dyret — hvorfra denne hidrörte kunde ikke være Alle vitterligt — let tillod en Mistydning og den Cuvierske Angivelse af Gjæller under Kappen (som hos Patella) gjorde den rigtige Bestemmelse af det Dyr, han havde havt for sig, umulig: var det naturligt og nödvendigt, at forskjellige Slægter efterhaanden dannedes og som repræsenterende nye Dyreformer indförtes i Videnskaben, skjöndt de virkelig faldt sammen med den Lamarckske eller Cuvierske.

Det kan altsaa ikke undre os meget, naar vi see den især som Faunist bekjendte, engelske Malacolog Montagu 34) allerede 1811 opstille en Slægt Lamellaria for nogle Hav-gastræopoder med indvendig Skal; indenfor Slægten sondrede han atter 2 Grupper, den ene med udvendige Gjæller (L. membranacea n. sp.; L. plumula, Test. Br.); den anden uden saadanne (L. tentaculata n. sp.; L. lialiotoidea, Test. Br.). For de til den förste Gruppe af Montagu henförte Former havde Cuvier35) alt tidligere opstillet Slægten Pleuro-branchus; de sidste ere generisk identiske med Cuviers Sigaret, saaledes som man senere lærte denne at kjende; denne Identitet af hans Slægt med Cuviers maatte det dengang være Montagu fuldkommen umulig endog biot at aline.

Den Lighed, det Montaguske Slægtnavn besad med Benævnelsen paa en Planteslægt (Laminaria. Lamourx). saavelsom det, at Navnet ikke lod sig bevare for den förste og vei typiske Section af Montagus Slægt, synes at have bevæget Leach til heelt at forandre den allerede givne Slægtsbenævnelse. Han synes saaledes omtrent 1819 i det

3-) I .Mém. (le la soc. d'hist. natur, de Paris. I. Paris. An. VII. [798 -9. p. 63.

33) Systéme des animaux sans verlébres. 1801. p. 64.

3») Lin nea n Transactions. XI. p. 179. 3ä) Ann. du Museum. V. (1804) p. 266.11

Brittiske Museum og Aaret efter i sin Synopsis3G) — der egentlig endnu ikke fuldstændig er bleven Videnskabens Eiendom — for den förste Gruppe af Monlagus Larnellarier at have benyttet Slægtnavnene Oscanius *) (L. meinbranacea) og Cleanthus (L. plumula), vei dog kun som Subgenera af den omfattende Cuvierske Slægt Pleurobranchus, medens han benævnede den anden os her nærmest vedkommende Gruppe Marsenia (med Udelukkelse af del vildledende Sigaretus); som Typ for den nye Slægt satte han Bulla haliotoidea, Mig. Test. Br. (= Lamell, haliot.j Linn. Tr.), hvis Navn han tillige for at forekomme ny Leilighed til Forvirring forandrede til (Marsenia) producta **). En ganske anden, dog med de Cuvierske Sigareler, de Montaguske Larnellarier og Leachs Marsenier beslægtet, Form ineente Blainville noget senere at have fundet i et Dyr fra Isle de France, og opstillede saaledes paa samme sin nye Slægt Coriocellan"). Denne var imidlertid kun en Marsenie-form med meget tynd Skal, der i Blainvilles Exemplar var udfalden, saaledes som allerede Gray38) og Cuvierno) bemærkede. Navnet Sigaretus vilde Blainville have overfort til nær-staaende Former med tydelig udviklet indre Skal; af de to af ham under denne Gruppe citerede Arter svarer dog kun den ene til Slægtscharacteren, den anden derimod („S. ha-liotoid. Martini 1. t. 16. s. 151—4.") tilhorer Slægten Stoinatia, Hill (Cryplostoma, Blv.). I Artielen Sigaret i det et Par Aar efter udkomne 49de Bind af Diet. sc. natur, staaer Slæglscharacleren uforandret, kun Arternes Antal er tilsyneladende meget foröget, men af de 8 ere idetmindste de G Stomaliaformer (H. perspicua synes Blv. at være tilbüielig til at betragte som en Fleurobranchus). — For at skabe en nominel Modsætning til den kort forud opstillede Cryptosloinus, (som iövrigt kun blev oplagen som Synonym til „Sigaretus, Lmk, Sow."!) indförle Menke40) senere (1830) for Blainville's Corioceller Benævvelsen Cryp-tothyra, der da blev den fjerde Betegnelse for den samme generiske Gruppe.

Vi have saaledes seet 5 Slæglsbenævnelser, de Cuvierske Sigarels (1799), Lamellaria Mig. (1811), Marsenia Leach (1819)! Coriocella Blainv. (1824) og Cryptothyra Mke. (1830),

36) W. E. Leach, synopsis o r Br. Moll. 1820.

teste Gray. Ann. Mgz. nat. hist. XX. (Qclbr. 1817.) cf. Oken. Isis. 1823. II. p. 460. (Mus. Paris.)

*) nee Oseana, Bosc. 1792, der er en parasitisk Crustace.

**) Hermansens Angivelse (Indicis malacoz. primordia. II. p. 23) al' Bulla latens, Muller, som Typus skriver sig formodentlig deiTra, at denne nordiske Art befandt sig med Eliquctte Marsenia latens i den af Dr. Beck til Naturforsker forsamlingen i Kiel indsendte Samling af nordiske Mollusker. 3?) Diet. sc. natur. T. 32. (1824.) p. 259. Manuel de malaeologie. (1825.) p* 466-

38) Gray, Spicilegia zoolog, part I. p. 4. (1828.)

cf. og Gray i Proc. zool. soc. 1847. p. 143.

39) Régne animal, ed. II. T. III. p. 90. (1830.)

40) Synopsis, cd. 2. (1830.) p. 87.stoltende sig til de samme Dyreformer, saadanne der gruppere sig om II. perspicua, L. De vare, som vi have seet, for en stor Deel fremkaldte ved Ufuldstændigheden og Fejlagtigheden af de förste, Cuvierske Undersögelser over denne Dyregruppe, der gjorde det umuligt at bestemme de Former, Cuvier havde havt for sig. — Senere Forfattere (delle Chiaje, Gould, Michaud, Audouin o. Fl.)*) have foröget Antallet af Arter indenfor Gruppen men ellers — Loven 41) fraregnet — Intet bidraget til Kundskab om den, snarest vedligeholdt eller atter fremkaldt Forvirringen ved at tildele dens Arter Slægtsnavnet Sigaretus (Lmk.).

Vi skride nu til Betragtningen af den anden hidtil artsrigere og i sine Arter tidligere bekjendte Gruppe, den der til Typus har II. haliotoidea, L. Denne hos Linné col-lective Art havde allerede nogle af de ældre Conchyliologer (efter Linné) [Meuschen-3), Humphreys-4)] begyndt at adskille i sine enkelte specifisk-forskjellige Dele — en

Bestræbelse, vort Aarhundredes Malacologer neppe have begyndt atfölge**)—; det var fremdeles den samme Art, der havde tjent til Typus for de ældre Forfatteres Slægtsformer Stomalia og Catinus (lactis), og det var i Virkeligheden netop dertil at Adansons Sigaret var at lien-fore, og saaledes var det da ogsaa Lainarcks Sigaretus. Lamarck havde, som ovenfor omtalt, lil Beskrivelsen af Conchylien tilföiet Cuviers Angivelser om Sigaret-Dyret, og det er fölgelig kun naturligt, at Blainville42) i en herhid horende Gastræopod, der i Brillisk Museum kom ham i Hænde, ikke kunde gjenkjende den Lainarckske Slægt, men for samme opstillede en ny, Cryplostoma; denne blev da allerede af harn saa tilstrækkelig characteri-seret, at dens Lighed med Dyret af Natica (Lamk.), saaledes som det senere blev bekjendt, er umiskjendclig. Dog var den af Blainville givne Slægtscharacteer endnu ikke tilstrækkelig, navnlig var Angivelsen af Skallen som indre [burde nok have hedt ,,deelviis skjult", cf. 39)] vei skikket til at foranledige Misforstaaelse, og med det nye Navn var saaledes endnu kun Slægtsnavnenes Mængde foröget, deres gjensidige Forhold ikke klaret. Ikke længe efter gjorde Eudés Delonchamp4n) i en Note over nogle Hav-Mollusker, der vare

*) cf. Artslisten i denne Afhandlings 3die Afsnit.

41) Index moll. litora Scandin. occid. habitantium. 1846. p. 15. Öfvers. Vetensk. Ac. Handl. 1847. p. 192. itt) Til den af Recltiz i Chemi illustrat. conchyliolog. leverede Monographt af Cryptostoma-Slægten har jeg

ikke kunnet skaffe mig Adgang.

42) (.,F.ncycI. Edin. Suppl. 1818."?) Diet. sc. natur. 1818. T. XII. p. 121.

1824. 'I'. XXXII. p. 259. .Manuel de malacologie. 1825. p. 467. [Cryptostomiis, Rang. abregé. 1829. p. 237.]

Dejean's Elalerin-Slægt af samme Navn er yngre, maatte saaledes forandre I'enævnelsc.

43) Bulletin de sc. X. (1827.) p 298.13

iagttagne levende, os bekjendt mnd Nalica-Dyrets Forniforhold; Beskrivelsen var imidlertid saa skizzeret, at den ikke kunde tildrage sig synderlig Opmærksomhed og derfor almindelig er bleven overseet; först ved de Guildingske 44) Undersøkelser og de næsten samtidig af Forbes45) anstillede blev Naticadyret mere almindelig bekjendt. — Gray46) havde allerede 1825 gjort opmærksom paa Cryptostoma's Lighed i Skal med Adansons Sigaret og La niks Sigaretus samt disse Navnes sandsynlige Slægtsidentitet og tillige udhævet deres betydelige og iöinefaldende Forskjellighed fra Cuviers Sigareter, hvortil Linnés II. perspicua, Bulla haliotoidea Mig. og saaledes Lamellaria Mig. p. p. *) vilde være at henföre. Senere 1828 henviste han Cryptostomerne og altsaa Sigaretus, Lamk. til deres rette Plads, blandt Naticiderne, medens han samtidig udtrykkelig erklærer Coriocella Blainv. for en Form af Cuviers Sigareter med (udfalden) tynd Skal; Nödvendiglieden af en Reform i Slægtsbenævnelserne synes dengang endnu ikke at være gaaet op for ham, og derfor bleve hans iøvrigt saa væsentlige Bemærkninger uden Indflydelse.

Lamarcks ikke længe efter Publicationen af Cryplostomaslægten udkomne större Arbeide, hist. natur, des anirn. s. vert.47), forbigik Blv.'s Slægt og optog Sigaretus væsentlig uforandret, som i tidligere Arbeider, kun er Ariernes (4) Antal forøget; de ere paa een nær, som horer til Slægten Vanicoro (Quoy & Gaimard, 1832) virkelige Stomalier (Cryp-tostomer). Dette har imidlertid, som ovenfor anført, ikke forhindret senere Forfallere (Brown, Fleming, Bouchard, Gould, Forbes, Michaud, Philippi, Cantraine, Bisso, delle Chiaje o. Fl.) fra under Benævnelsen Sigaretus (Link.) at opföre Dyr, henhorende (il den aldeles forskjellige Marseniaslægt; ikke at omtale at forskjellige andre saaakaldte Malacøloger [Brown **), Broderip, Sow ***)] under samme Slægtsbenævnelse have beskrevet Velutinaer (o. a. Former). I den nye Udgave af Lamarcks Værk har Deshayes 48) optaget de ved Quoy og Gaimard nu fuldelig sikkrede betydelige Forskjelligheder mellem Cryptostoma og Mar-

44) Linn. Transacl. XVII. pt. I (1835.) p. 29.

45) Ann. & Mgz. of nat. hist. VIII (1835.) p. 68.

IX. (1836) p. 191. iMalacologia Monensis. 1838. p. 29. 4G) Zoolog. Journ. I. p. 428.

*) Baade her og tidligere (1821) i London medical repository skriver Gray: Laininaria; see nedenfor p. 256. •») T. VI. pt. 2. (Apr. 1822.) p. 207.

Lamarcks üiensygdoin havde netop mod Udgivelsen af denne Part af Værket udviklet sig til fuldstændig Blindhed; derfor kunde han være uvidende om den Litteratur, der i Tid laa ham saa nær.

Forledet ved Gmelins, Abildgaards og Rallikes Exempel har han blandtSynonymerne af Sigar, haliot. ogsaa optaget Bulla velutina, M., der er Typ for Vclutina, Elv. „Ene. Edin. 18l9.",Man. Malac. 1825. p. 468. [= Galericulum, Brown, Illustr. Concli. Gr. Brit. 1827.]

) Sig. flexilis, Brown, Illustr, t. 44. f. 3—4. *') Sig. coriaceus, Brod. & Sow. Zool. Journ. IV

«) T. IX. (1843.) p. 7.14

scnia, men tilføier hverken der eller andetsteds nogen Art af det sidste Genus. Vi see her atter en længe bekjendt Slægt med flere endnu længere kjendte Arter slet ikke optaget

1 delle, det meest udforlige og meest betydelige specielle malacologiske Arbeide, som hidtil har været det naturvidenskabelige Publicum forelagt! Heller ikke Swainson 49) havde været istand til — og alle Materialierne til Spörgsmaalets fuldstændige og endelige Losning forelaae dog dengang — fuldelig at löse de indviklede Spørgsmaal, der knyttede sig lil Sigareterne, om deres rette Benævnelse og den Plads, de maatte indlage i Systemet samt til hinanden indbyrdes; som Resultat af sine Undersögelser i denne Retning antager han

2 vidt forskjellige Grupper sammenkastede i een, den ene Cryplostomernes, den anden de Cuvierske Sigareters, og mener, al de förste som ægte Naticider maae skarpt udsondres fra de andre, hvis Navnerigdom han endnu foröger med et nyt, Chelinotus; dette er i det Væsentlige kun, hvad Gray mange Aar för har lært os; naar Swainson derimod opförer den nye Slægt, der sønderlemmes i Velutina, Coriocella og Chelinotus (strictius; med Sig. Tonganus, Q. & G. til. Typ.), som Part af de nacrerede, himmelvidt forskjellige Halio-tider: da skulle vi ikke beröve ham Æren for saaledes alter at have slaaet ind paa de gamle Conchologers urette, netop forladte Vei. Langt rigtigere har A. d'Orbigny opfattet den sidste Gruppes naturlige Affiniteter; i sin voy. dans l'Amer. mérid.har han indlemmet Cryptostomerne som en Underafdeling af Naticidernes Familie, medens „Lamel-Iaria, Mig. og Coriocella" heelt fjernes fra dem. Af saadan Mening ere ikke et Par nyere Forfattere, Adams og Loveli Reeve; i den malacologiske Deel af voy. of the Samarang51) synes disse Forfattere tilböielige til at forene baade Marsenierne og Slomatierne i deres Familie Neritacea! — Forskjellige nye Arter, henhörende lil denne Gruppe, som iøvrigt ligger udenfor denne Afhandlings Formaal, ere efterhaanden blevne bekjendte; i andre Henseender kan vor Kundskab lil den neppe siges at være bleven synderlig större.

Endnu en tredie Gruppe staaer tilbage al omtale, den der til Typus synes at have 11. neritoidea, L. Denne Linneiske Art synes ogsaa at have været Linnés Samtidige ubekjendt, og forblev det endnu længe eller rittere er det maaskee endnu. Heller ikke kom nye Former til, der kunde gruppere sig med den. 1815 opstillede Rafinesque59) en Slægts-

4<J) A Trcatisc on malacology. p. 234 & 355.

5°) Mollusqiies. 1835—43. p. 400.

Moll. by Adams and Loveli Recve. 1848. p. 54.

5-) „Spccchio della science o giornale cncyclopedico di Sicilia. Palermo. 1814." tesle ipso Journ. de Phy-sique. t. 89. p. 182. (1SI9.); först lier tilsalte ban, efterat Cuviers Anat. de Moll. var udkommen, Bemærkningen om Ligheden med Sigaret, Cuv. (cf. Bang.)

Uden Forandring er Slægten gaaet over i Diet. sc. natur. t. 32 p. 260 (1824. Blainvillc), i Blain-ville man. de malac. p. 467; i Bang abregé. 1829. (appendix p. 375.)15

form, Oxynoé, men med saa mangelfuld Characleristik, al del vanskelig med Sikkerhed lod sig afgjöre, om det var en feilagtig — eller mangelfuld — eharacteriseret Marsenieform eller maaskee et fra denne forskjelligt og

aldeles nyt Dyr, hvad, hvis Gjælleforholdet skulde være riglig opfaltet, vei skulde være muligt: men maaskee beroe disse „branchies marginales striées Iransversalement" paa en lignende Feiltagelse, som den Cuvier gjorde sig skyldig i ved sin Sigaret*); Kappen er „élargi en deux ailes latérales" og Dyret synes herved at blive lig Vanicoro-Dyret, saaledes som vi kjende det fra Quoy og Gaimard. Dr. Beck havde allerede tidligere gjort mig opmærksom herpaa, saml bemærket, at ifölge Skalforholdene Oxynoén vei kunde være begrundet paa en med Linnés II. neritoidea con-generisk Form; iövrigt kunde Muligheden ikke benægtes af, at der til Grund for denne sidste vei ogsaa kunde ligge en Velutina **). De Forfattere, der have behandlet Middelhavets Molluske-Fauna, omtale derfra ingen Vanicoro. Mulig falder da Rfq/s eneste Form, Oxynoe olivacea, der er fra Middelhavet, sammen med Linnés H. neritoidea, for hvilken intet Hab. er angivet. Ethvert Materiale til nærmere Bestemmelse mangler, og dette Spörgs-maal maa saaledes overlades kommende Undersögclser til Afgjörelse. Rafinesques Oxynoé, som af alle Forfattere ***) har været anseet for en Stomatia, Hill. (Cryptostoma, BIv.), kun af Coulhouyfor en Marsenieform, er idetmindste en fra begge disse heelt forskjellig Slægt, sandsynligviis med II. neritoidea, L. til Typus. Denne Rafinesques Slægtsform ansee vi aller for = Vanicoro, Quoy & Gaim. 54); senere har denne faaet forskjellige andre Navne, der som Synonymer gaae ind under samme; den er saaledes af Gray 1839, 1841 kaldet Merria55),

*) See den anatomiske Undersögelse (næste Afsnit).

**) Adskillige nordiske Forfattere synes saaledes med Chemnitz (X. p. 306) at antage Linnés II. neritoidea opstillet paa den meest bekjendte nordiske Velutina. [Denne Nordens Form synes först omtalt af Olaisen og Povelsen (Reise gj. Island. II. 1772. p. 1017. G. ülnbogaskjel), der ansaae den for Linnes Patella neritoidea (som er en Crepidula). Muller optog i sin pd. 2873 fra Olafsen denne usikkre „Patella testa ovata, apice subspirali obtuso", som han dog ikke ansaae for Linnés I', neritoidea; medens han efter Autopsi oplog den samme Fonn som Bulla velutina (pd. 2922) og lod den afbilde for Zool. Dan. (T. III. p. 32. t 102. f. 1—4); det samme Dyr var af O. Fabricius (Fn. Grönl. p. 390) blevet beskrevet som Helix haliotoides, L. og figurerer under dette Navn endnu for 3die Gang hos Muller (pd. 2900). Mohr (Forsög til en islandsk Naturhist. 1786. p. 138) gjör först opmærksom paa hiin, Olaisens væsentlige Feiltagelse.!

***) Ligeledes af Gray i Proc. z. soc. 1847. p. 150.

5») Boston Journ. II. (.Ian. 183*). p. 90. t. 3. f. 16.

M) Voy. de I'AstroIabe. Mollusques. I. (1834) p. 239, pi. 66 bis f. 20-22.

55) Merria först i Beechey, voy. zool. p. 137.

Senere findes denne ligesom ogsaa Nioina-Benævnelsen benyttet i de forskjellige Udgaver af Syn. Br. Mus.

I Proc. zool. soc. 1847. p. 156 trækker Gray dem som Synonymer ind under Vanicoro, Q. & G. [Efter Agassiz, Nomenclator (og Hermansen, ind. gener, inalacoz. prim.) skal Nioina derimod være en Trochoidé. Er det Grays mindre stringente Udtryk „pedal appendagcs" (cf. Merria I. c.) der er Skyld i denne Vildfarelse?]16

af Gray fremdeles 1840 lildeelt Navnet NiomaM); det er Swainsons Lcucolis (1840) 5ß) og endelig Recluz Narica (1844) 57).

Vi have saaledes her seet 3 Linneiske Arier, som blive Typer hver for sin eiendommelige Slægt; alle 3 Slæglslormer ere blevne begavede med ei rigelig Antal af Navne; hvilke af disse maatte Videnskaben nu vei vindicere sig? Forfatterne have herom ikke været ganske enige.

For den förste Gruppe foreligge Benævnelserne Sigaret, Sigaretus *), Cuv. (1799), Lamellaria Mig. (1811), »larsenia Leach (1819), Coriocella Blainv. (1824), Cryplothyra Mke. (1830) og Chclinotus S\v. (1840). Benævnelsen Sigarel, Sigaretus forkaste vi som fra först aldeles uberettiget og dertil vildledende; om Forkastelsen af Benævnelsen i denne Betydning d. e. for denne Gruppe have Forfatterne ogsaa saagodtsom været enige. Vilde man bevare Navnet Lamellaria for en Dyreform, maatte det vei blive for den förste og typiske Mtg.'ske Art, altsaa for en Pleurobranchusforin, og som et Subgenus af denne store Slægt kom Lamellaria da til

at falde sammen med Oscanius eller Cleanthus, Leach. Baade hos T. Brown 58) og i Grays tidligere Arbeider er Benævnelsen Lamellaria („Laminaria") **) beholdt omtrent i denne Forstand. Benævnelsen Marsénia derimod, som paa

5G) Swainson, a treatise on malacology. p. 346.

= Leucotus, Sow jun., conch. Man. cd. 2 p. 172. 57) teste „d'Orb. Moll. Cub. II. 1841 og Paleontologie française II. p. 17ü."

Recluz, Revue zool. 1844. p. 4 & 47. (Monogr.)

*) Analoniie comp. I. cinquiéme tableau. 5«) Illustr, of the conchol. of Great Brit. and Iieland. 1827.

**) London mcdical repository. 1821. p. 232.

Gray, a nntural arrangement of Mollusca according to their internal structure. Ordo IV. Trachelobranchiata.

a) 1. Sigaret. 2. Cryptostoma.

b) 3. V.elutina. 4. Capulus. 5. Stomata. (sic!) Ordo V. Monoplcurobranchiata.

1. Umbrella. 2. Pleurobranchus. 3. Laminaria. (sic!) Zoolog. Journal. I. (1825.) p. 427.

Gray, on the Genus Sigaretus and Cryptostoma. BeggcStcdcr skriverGray, som det synes, ved en Feiltagelse Laminaria („Mtg.")*), og mener tillige, at der for denne, af Lanioui'oux til en Alge forlængst bortgivne Benævnelse, egentlig burde substitueres en ny. . Begge Steder synes han dog at ville have Benævnelsen bevaretfor Pleurobranchus Former. — Senere (Proc. zool.soc. 1847. p. 163. No. 325, 326) har han draget Laminaria og„LamelIaria, B. Mtg." ind som Synonymer under Pleurobranchus, medens Lamellaria („a, Mig.) fremdrages som Benævnelse for de Former, for hvilke vi her vilde bevare Navnet Marsenia. (Med Navnet Lamellaria staaer Slægten ogsaa i den, Delle Navn dukker aller op hos Clark, 011 Ihc Conovulidae elc. (Ann. 'i S. VI. (1S50) p. 451.)17

Grund af Forholdene rigtignok i liere Aar kun kunde være bekjendt for Faa udenfor selve England*), men dog ved Oken allerede siden 182759) havde været Videnskabens Eiendom, mene vi med Rette at kunne gjöre gjældende for denne Gruppe, saaledes soin det alt er gjort af Wood00) og Beck'51). Loven, der tidligere63), ligesom Ferussac63), Johnston04) og som Gray nu, adopterede Benævnelsen Lamcllaria, Mig., og som Synonymer derunder inddrog de andre Slægtsnavne, har senere05) bragt Navnet Coriocella, Blv. i Anvendelse for disse (typiske) Former, og for en ny temmelig afvigende beholdt Slægtsnavnet Lamellaria. Delte er vistnok en uberettiget og urigtig Fremgangsmaade; selv afseet derfra, at Slægten Coriocella oprindelig er begrundet paa en feilagtig Characteer og först med den Cuvierske Rectification lod sig antage,— saaledes som Philippi00) virkelig har gjort,— ere de Blain-villeske Corioceller dog atypiske Former, og denne Benævnelse turde derfor mindst komme til Anvendelse for de reent-typiske, tidligst kjendte Arier af denne Slægt. — Menkes Benævnelse Cryptolhyra er som overüödig ogsaa forkastelig; Swainsons, der er grundet paa en Art, nærbeslægtet med Coriocella nigra, Blv., i alle Tilfælde kun at bevare for et Subgenus.

For den anden Gruppe, den, der lil Typus har Helix lialiotoidea L. havde, som ovenfor viist, först Hill og Brown opstillet Slægten Stomatia (1752), Klein (og Martini) senere Calinus (laclis) (1753), Meuschen Auriformis (17S7), Bolten (og Linck) Sinum (1798); lil samme eller lignende Former slöllede sig endelig endnu Sigaretus, Lmk. (1799) og Cryp-tostoma, Blainv. (1818). Til at forkaste den förste af de anförte Benævnelser er der aldeles ingen Grund; Helblings 67) Stomatia er langt yngre og maa fölgelig afsiaae Navnet. I sine

IV Bind al Ogs. of inollusr. aniln. (1850. p. 75) ledsagende, Text. Naar Gray lier som li ist for sin Lamellaria iövrigt citerer „Lamellaria a, Mig.", da er delle urigtigt; Marsenierne ere netop 2denSection af Mig.'s Lamellarier.

Kor Blainville, der i England havde undersögt adskillige nye Molluskeformer, og egentlig der opstillede Cryptostomaslægten (see ovenfor), synes Benævnelsen at maatte have været bekjendt.

59) Isis. 1823. II. 460.

r,ü) Ann. and mgz. of nat. hist. IX. (1842.) p. 455 & 527.

G1) Aintlicher Bericlit üh. die 24 Vcrsaminl. d. N. u. A. in Kiel 1846. p. 116.

6-) Index mollusc. (1846.) p. 15.

63) Tableaux systcniatiqucs des aniin. moll. 1822. p. XVI.

4 Sous Ordre. Adélodermes, Ker. \ ^ pam rG. 1. Sigaretus, Link., Schw.

Adelobranches, Dum. > . . i Lamellaria, Mt<r.

' i les Sigarets./

Aplysia, Ok.) \G. 2. Cryplostomus (sic.) Blv.

(G. 3. Lamellaria, Mig. L. Tr. XI.

Forfatterens Mening er iövrigt ikke meget tydelig udtrykt.

6l) Ann. and mgz. of natur. hist. 1836. p. 229.

«5) O f vers. Velensk. Ac. Handl. 1847. p. 192.

C,J) Ennineratio mollusc. Sic. II. (1844.) p. 142.

ti7) „Beiträge zurKenntniss ne.uerConchylicil" i Ahhandl. einer Privatgescllsch. in Büliincri. IV. (1778) p. 124.

senere Arbeider har Gray ogsaa fulgt denrie Fremgangsmaade, (medens han for Helblings Stomalia aller har fremdraget Benævnelsen Stoinax, Mtf.). Af de övrige Benævnelser har man neppe forsögt at vindicere andres Ret end Lamarcks og Blainvilles *); Lamarcks have nyere Forfattere i Almindelighed [Brown58), Dcshayes43), Philippi68), van der Hoeven69) o. 11.] meent at burde beholde; Hills Stomalia har, som anfört, et Par Decenniers Prioritet; desuden mene vi at have givet tilstrækkelige Grunde for i alle Tilfælde at udelukke Lamarcks Benævnelse, idet vi have viist, hvilken Forvirring dette Navn allerede har fremkaldt. Benævnelsen Cryptostoma maa bortfalde af lignende Hovedgrund som den Lamarckske.

Om den tredie Gruppe kunne vi endelig falle os i slörre Korthed; det er den, der sandsynligviis maa have Helix neriloidea, L. til Typus. Slægten Oxynoé, Rfq. (1814). der her antages opstillet paa en idetmindste med hiin Linneiske Art congenerisk Form, maa blive staaende, og de mange andre Benævnelser gaae ind som Synonymer under den; saa- # ledes synes altsaa Slægtsnavnene Vanicoro, Q. & G. (1834), Merria Gr. (1839 & 1841), ftioina Gr. (1840), Leucotis Sw. (1840), Marica Recluz (1841) at komme til at udgaae af Systemet eller idetmindste for Öieblikket at maatte udstryges som uholdbare Slægts-benævnelser.

Efterat nu Stomalia (Hill)-formerne ere fjernede som henhorende til Naticidernes store Gruppe, efterat ligeledes de meget forskjellige Oxynoider (= Vanicoridae, Gray) ere udsondrede, bliver Marseniernes Afdeling tilbage, en lille, men vei begrændset Gruppe, hvis anatomiske og zoologiske Forhold de tvende fölgende Afsnit i denne Afhandling'skulle behandle. Adskillelsen af disse 3, paa Grund af en flygtig Overeensstemmelse i Skalform-forhold hidtil sammenblandede Grupper skyldes först den nyeste Tid (Gray, O. & Gaim., Loven), men synes saalidt at være bleven Videnskabens almindelige Eiendom, at det nyeste (1850) slörre generelt-zoologiske Arbeide, van der HoevensG!l), endnu sammenhober dem i een og samme Familie og det endnu med flere aldeles uforligelige Former. Her er Cuviers Standpunkt endnu ikke overvundet, og Sigareterne staae systematisk endnu uforandrede som 2 Deeennier tidligere **).

) Alter at gjöre Benævnelsen Catinns gjeldende, er aldeles urimeligt; saadant er forsögt i en „Fortegnelse over Biskop Fabricius's efterladte Naturalier." Kbhvn. 1824. p. 71. (Catinus haliot.) [Trykt efter Fabricii >ls.)

r,b~) Enumeratio molluscorum Siciliae. I. (1836) p. 165. II. (1844) p. 142. — Abbildungen u. Beschreib. I.

C'J) Ilandbuch der Zoologi. I. p. 764.

**) Ogsaa hos Nyst (Mcm. des savans ctrangérs par l'acad. roy. de Brux-lles. XVII (1845) p. 437) indbefatter „Fam. Sigarets, Cuv." Slægterne Natica, Ads.!!! og Sigaretus, Lamk.!!! [Adansons Natice, Natica er som hans övrige Slægter væsentlig opstillet paa Dyret selv (cf. Ads. p. 82); af Slægtens25

Dersom det ved den foregaaende Undersøgelse, hvortil Materialet, paa Grund af den meget spredte, tildeels vanskelig overkommelige Litteratur, kun langsomt har kunnet biive skaffet tilveie og ligesaa langsomt har kunnet sammenarbejdes, dersom det ved denne skulde være lykkedes mig endelig al have bragt et Spørgsmaal (il Hvile og Afgjørelse, som for mig — og jeg troer for enhver videnskabelig Malacolog — har stillet sig som et af de vanskelige, da staaer her endnu kun tilbage for mig at aflægge en Mand min Tak for den beredvillige, uforbeholdne Hjælp og Underretning, han ved denne som ved saa mangen anden Leilighed har ydet mig; kun ved vor udmærkede Malacolog, min Lærer og ældre Ven, Dr. philos. Becks Hjælp har det været mig muligt fuldeligere at klare enkelte af de i det Foregaaende afhandlede og nedenfor under Omtale kommende Spørgsmaal. Mala-cologien har i Dr. Beck, hvem Sygdom i adskillige Aar har sat ud af Stand til Fortsættelsen af sine Arbeider, desværre tabt en af sine grundigste Dyrkere.

4 Arter er le Fossar den förste og dertil den eneste, hvis Dyr han har kunnet undersöge. Bruguiére (E. ni. Hist. nat. des vers I. (I789) p. XVI) og efter ham Lamarck have derfor handlet urigtig i al opstille en Slægt paa Ads.'s 2den Art. la INatice (som er = Nerita collari ornata Ch. V. 1.187, f. 1895, a. I) = Nat. collaris, Sow. Catal. Tankerv. p. 47); derved ere Gray og senere Philippi aller blevne nödte til for le Fossar at danne Slægten Fossarus. (Fleinings (br. an. 182S p. 312) Cyelostrcma er opstillet paa en med le Fossar congcnerisk Art (Turbo zetlandicus, Mtg.), er altsaa - Fossarus, Gr. Ph., men derimod aldeles forskjellig fra Cyolostrema, Marryall. Linn. Tr. XII. (1817) p. 338!!!)

Slægten IVatica, Brg., I.mk. er senere deelt i adskillige Genera og Suhgcnera; det vilde vistnok være rigtigt for disse Former saaledes aldeles at udstryge liiin Benævnelse, som virkelig her kan undværes, og da, som oprindelig, lilbageföre Benævnelsen Nntica paa le Fossar; IVatica, Ads. blev altsaa = Cyclostrema, Flem. (ncc Marryat) = Fossarus, Gr., Phil.]II.

Anatomiske Undersögelser.

De mikroskopiske Undersögelser ere i Almindelighed anstillede ved en Forstörrelse af 250 og 100 Gange (diam.); en Forstörrelse af c. 450 Gange har sjelden været anvendt; den höieste, men kun i ganske enkelte Tilfælde anvendte Forstörrelsesgrad, over hvilken jeg har kunnet byde, var c. 550.

II.

Anatomiske Undersügelser.

A. Marsenia, Lea c/t.

(Hertil Tab. I).

Trende Anatomier foreligge hidtil af Dyr, henhörende til Marseniadernes Familie; den ene og ældste (1817) er Cuviers*), en Undersögelse, vistnok mindre nöiagtig end noget af hans övrige anatomiske Arbeider. Med Hensyn til den specifiske Bestemmelse af det Dyr, Cuvier har havt for sig, da frembyder denne store Vanskeligheder, er maaskee uden Raadspörgen af selve de anatomerede Stykker, hvis disse endnu existere, endogsaa umulig. Oin hans Exemplarer hidrörte fra Mallhieu og saaledes vare fra Isle de France, eller vare Senegalske, lader sig af Afhandlingens Ord neppe bestemme. Af Cuviers tidligste Bemærkninger over denne Dyrform, i Bull. de la soc. phil. (cf. og Mem. p. 3), see vi, at den fandtes i det længe för Cuvier grundede Pariser Museum („ij existait au mus. d'hist. nat."); sandsynligviis var den ikke etiquetteret, og Cuviers Localitetsangivelse en biot Gisning; (Udtrykket „il vient de Senegal" i Modsætning til de foregaaende Imper-fecter er neppe tilfældigt). Senere (Mém. p. 5) har han havt Exx. fra Isle de France til Undersögelse. — Gray paastaaer (Proc. zool. soc. 1847 p. 143), al Cuviers Sigaret efter authenliske Exemplarer er den samme Form,

som Blainville beskrev som Coriocella nigra. Da Blv. 1824 förste Gang publicerede sanune, angiver han den som ikke afbildet. Cuviers Afhandling er ledsaget af Figg., og Blainville maa saaledes have anseet begge Former

*) Cuvier, anatomie des Moll. — Mém. sur l'Haliotide ou oreille de mer, sur le Sigaret, sur le genre Patella et ses démembremens savoir etc. p. 2 — 6. pi. I. f. 1—8.

Mundpartiet, angiver Cuvier flygtig, skulde ligne ßuccinens; Figg. oplyse i saa Henseende Intet, ere vei snarest temmelig vildledende. Fordöielsesorganerne ere i det Hele aldeles fedagtig fremstillede, anus angives og afbildes endogsaa beliggende mod venstre Side! Öinene opföres som beliggende paa den indre Rand af Folehornenes Basis!! — Der hersker desuden i de Afhandlingen indledende Bemærkninger en Mangel paa Skarphed i Udtrykkene, ligesom i de vedföiede zoologisk-critiske Angivelser en saa betydelig Mangel paa Accuratesse, som den vei kun sjelden findes i Cuviers Arbeider.24

som indbyrdes forskjellige, hvad de efter Sammenligning af de Cuvierske med den senere publicerede Blainvilleske Fig. (Manuel de malacol. pi. 42. f. 1) i Virkelighed ogsaa synes. Beskrivelserne ere hos begge Forfattere for ufuldstændige til deraf med Bestemthed at udlede deres Forskjellighed eller Identitet; Cuvier anförer, at hans Exeinplarers Farve i levende Live maa have været „fort brune". Bégne animal raadspörges forgjæves i denne Anledning; det skulde dog synes af Opförelsen af Coriocella ved Siden af Sigaretus, tilmed med den Note, at der virkelig er en Skal tilstede, — at Cuvier har undersögt den Blain-villeskc Form og fundet den forskjellig fra den, som han selv först havde anatomeret. Dersom ikke paa den ene Side den Cuvierske Afhandlings tydelig udprægede Utilforladelighed baade i Text og, som del ikke mindre synes, i Figurer, stillede sig iveien for enhver derpaa bygget Slulningsfölge, og paa den anden Side ikke enhver Benægten af den mulige Forekomst af en mere borealsk pra'get Form paa de af Cuvier angivne Localiteter, ved vor ringe Kundskab til Familiens geographiske Udbredning, maatte synes umoden, kunde man næslen fristes til at ansee denne Form for iniddelhavsk, og nærmest som = den delle Chiajeske Sigaretus Adansonii. Det var endelig ikke umuligt, at Fig. 1 & 2 hos Cuvier fremstillede en, Fig. 3 —8 en anden Arl.

Den anden af disse Anatomier, Blainvilles*), er noget yngre (1827); den er noget mere udfort, og har temmelig riglige Angivelser af Hjertets, Fordöielsesorganernes, Nervesystemets Leie og Formforhold; men er iövrigt ligeledes temmelig fuld af betydeligere Feiltagelser. De Dyr, paa hvilke Blv. anstillede sin Undersögelse, hidrörle fra de engelske Kysler (Canalen), og vare ham meddeelte af Dr. Leach; Blv. ansaa dem soin dannende en ny Arl, Sigaretus convexus (see næste Afsnit).

Næsten samtidig (1828) med foregaaende er den 3die og maaskee bedste af disse tre lidet betydende Anatomier; det er delle Chiaje's**). „Tungen" (d. e. Raspepladen), kun netop nævnet hos Cuv. og Blv., er her laalelig beskrevet, begge laterale saavelsom Mediantanden omtales (og afbildes!)***). Den haarde indvendige Mundbeklædning omtales som en

*) Dictionn. sc. natur. T. '19. art. Saaret, (p. 105).

Blv. reproducerer Cuv.'s ældre (cf Bull. soc. Tliiloni. 1799 no. 31 p. 52) Angivelse af Gjæller mellem Kappe og Fod, og sammenligner udtrykkelig dette Forhold med det hos Patcllerne; Fremstillingen af Mundhygningen er meget forvirret; Mundens llurnbeklædning (som Cuvier har overseet) synes han at have fundet, men anseer den for stærke Muskelpartier til Tungen!

**) Mcmorie sulla storia e notomia dcgli aninnli senza verlcbrc. III. p. 216. pi. 47. „f. 5, 18, 21." (desuden 10, 11. 19, 20).

***) Fig. 19 paa pi. 47 hos delle Chiajc fremstiller Tandbevæbningen af „Hclix neritoidea"; f. 10 og 11 Mundens Hornbeklædning (cf. p. 203).

Hvad delle Chiaje mener med den „mediano lungo cd acnminato cirro, elie e inscrito nel principio del ennaletto o sifonc oonduccntc nel cavo branchiale" veed jeg ikke. Fig. oplyser i saa Henseende aldeles Intet.25

cartilaginös tolappet Plade; Hjertet beskrives; den „appendice ovale", der omtales til V. branchialis, synes at være

den mistydede mindre Gjælle, og deraf den tilsyneladende Afvigelse ved den enkelte Gjælle. Bag anus skulde findes nogle eiendommelige Kjertier, og Genitalaabningen (han havde kun 1 Ex., en ♀) fortsætte sig i en „matrice lubulosa", der bagtil gik over i en oviduct, der begyndte ligesom indsænket mellem Leverlapperne. Endelig berörer han Tilstedeværelsen af et Vandkarsystem, et Punkt, paa hvilket vi længere nede i denne Afhandling ville komme tilbage. Den Art, delle Chiaje har undersögt, synes forskjellig fra de andre hidtil beskrevne Middelhavsarter; den er min Marsenia neritoidea (delle Chiaje). Hvorledes Philippi*) har kunnet citere delle Chiajes H. neritoidea til Sigaretus haliotoideus, L. er mig næsten ubegribeligt; den anatomiske Beskrivelse maa han aldeles ikke have gjennemlæst, ligesaalidt som confereret med Figuren. Kilden til hans Vildfarelse er formodentlig al söge i delle Chiajes Udtryk, „conchiglia solida, la spira — eslerna gialliccia e la i-n (erna perlacea".

Nogle enkelte overfladiske anatomiske Bemærkninger, denne Gruppe vedrorende, forefindes endelig ogsaa i Quoy & Gaimards Reiseværk**)-

Det Materiale, med hvilket mine anatomiske Undersøgelser have været anstillede, ere nogle faa, ikke ret store (Længdediameler fra 13 til næsten 2'2mm) Individer, tilhorende Universitetets zootom. Museum, hvilke Prof. Eschricht med sædvanlig Redebonhed havde stillet til min Disposition; de vare alle fra Middelhavet. De 4 hörte rimeligviis til M. perspicua (L.) fCorioc. perspicua, Philippi); Beskrivelsen hos Philipp! er saa ufuldstændig, al den specifiske Bestemmelse, naar samme, som her, skulde hentes fra hiin, altid maa blive meget usikker; den nedenfor givne udförlige Beskrivelse af Skallen til den af mig anatomerede Art, vil vei allid sætte kommende Undersøgere istand lil at gjenkjende det Dyr, jeg har havt for mig. og som jeg ikke med fuldkommen Sikkerhed lör erklære for Linnés og Philippis Art. De 2 andre Stykker stemmede i Dyrets Formforhold saavel som i anatomisk Bygning saa nær med de til den nysnævnte Art horende Individer, al de næslen kunde gaae kun som Varieteter af samme; de ere imidlertid i Skalforhold saa bestemt udprægede fra hiin Art, ligesom og fra hinanden indbyrdes, al de visselig maae holdes sondrede som særegne Arter; af hver har kun eet Exemplar staaet til min Raadighed, og det er derfor vei muligt eller rcllere rimeligt, at idetmindste en og anden mere minutieus anatomisk Forskjellighed kan være undgaaet min Opmærksomhed. Den ene af

*) Abbildungen I. (1844). Sigaret. p. 2.

**) Voy. de lAstr. Moll. I. |». 218. A ti. t. 66. f. 4-8.26

disse Arier synes nu efler Skalforholdene al være Helix neriloidea, d.'Chiaje og vil nedenfor lindes udforlig beskreven under denne Arl, uagtet jeg ikke kan nægte, at der Ira Anatomiens Side muligviis lod sig reise megen Tvivl om Rigtigheden af denne Identification ; men d.'Ch's. Exemplar var en ♀ og mit en ♂ (Ex. var meget lille), og det er fornemmelig i Generalionsorganerne, at denne Art synes at frembyde særlige Afvigelser. Den anden Art er upaatvivlelig ny, og vil nedenfor findes nærmere beskreven som M. zonifera (inihi).

Den fölgende Fremstilling vil give et Fælledsbillede af de anatomiske Forhold hos disse forskjellige Arter; de ubetydelige Forskjelligheder imellem dem, der hist og her ere fundne, ville blive angivne ved de forskjellige Organsystemer. Endnu skal jeg kun bemærke, at det bedst vedligeholdte samt störste af de Exemplarer, der have slaaet til min Raadighed, var det, paa hvilket jeg har opstillet Arten M. zonifera; paa det ere flere Forhold, der tidligere vare mig tvivlsomme, blevne constaterede.

Af den lille Mars. latens, Strörn, har jeg kun kunnet undersöge Mundpartiet.

For Dyrenes almindelige Formforhold henvises til denne Afhandlings 3die Afsnit.

Milden. Huden paa Marseniernes Rygside omslutter Skallen temmelig noie og udbreder sig som en fremstaaende, Ilad, nedadböiet Bræmme fortil ud over Skalranden, til Siden og bagtil paa samme Maade ud over sidste Skalomgangs Convexitet. Denne Bræmmes Underflade gaaer fortil over i den Skallens Indside beklædende og skalafsættende Tyndkappe, medens den til Siden og bagtil fortsætter sig som en tyndere, mere gjennem-sigtig Hududbredning, der taber sig over i den överste Flade af Dyrets Fod. Fodens Rod sees saaledes (Dyret betragtet fra Underfladen) bagtil og til Siderne omgivet af en finere, noget convex-fremdrevet Hudbræmme, beliggende

indenfor den tykkere, mere plane og nedadböiede ydre lludbnrmme ')• Efterat have med en smal, blöd, fremspringende Kant nedad lukket lidt af Skalaabningens vide Mund, standser hiin Udbredning til begge Sider der, hvor Gjællespalten begynder, strækker sig altsaa paa venstre Side lidt længere frem end paa liöire. Den — som anfört — over sidste Skalomgangs Convexitet formede llud viser sig stribet af temmelig lykke, svagt fremstaaende, næsten parallellöbende, tilsyneladende udeelle Linier, der hyppigst ere brunlige og adskilte ved lysere Mellemrum; stærkest fremtræde de mod Siderne henimod den skarpe Rand, hvormed denne Hud træder freni fra Skallen, idet den — som ovenfor angivet — lukker lidt af dennes Mund. Linierne ere indad parviis forenede, udad vige de ganske lidt fra hinanden, idet de tillige

') Tab. l. fig. i**27

bestandig blive svagere. Betragtes Dyret fra Underfladen, sees disse Linier forrest med en Retning forefler, længere lien paa Siden udad rettede og bagtil bestandig mere bagud-rellede, indtil de bageste fra begge Sider inödes paralellöbende med Dyrets Længdeaxe. Under Mikroskopet sees hver bestaaende af et Bundt temmelig tykke, noget flade, parallel-löbende, udeelte, glatte Traade, som udefter blive tyndere, og ofte der sees noget slangc-bugtede; udimod den ydre Kappebræmrne tabe de sig, imedens de her tillige sprede nogle af deres Traade. Hverken ved Injection (paa hvis Resultater jeg iüvrigl ved denne Undersögelse aldeles ikke tör stole) eller ved Mikroskopet have Kar været at opdage i dem.

Denne Stribning, saa tydelig paa den ydre nedadvendle Flade, sees paa den indre mod Skallen vendende, fuldkommen glatte Hudside, kun svagt gjennemskinnende; den er altsaa ikke det, man kunde have antaget den for, det ydre Udtryk for Striberne paa den indvendige Skal. Det er sikkerlig den, der har forledet Cuvier*) og senere Blv. til hos disse Dyr at antage Tilstedeværelsen af udvendige Gjæller under Kappen. Stribningen af denne Hududbredning synes, skjöndt intet Sted omtalt og afbildet kun hos Cantraine [M. Audouini (C.)], at være characteristisk for alle ægte Marsenier; den iagttages meget tydelig baade hos M. latens og M. producta.

Huden paa Ryggen er tyk, jævn eller svagt knudet; jeg havde först troet heri at kunne see et Kjönsmærke, meent, at Hannernes Hud ved den sidste Egenhed skjelnede sig fra Hunnernes; saadant synes imidlertid ikke at være Tilfældet; af 3 o, som bestemt tilhörte samme Art, havde den ene en fuldkommen glat, de 2 andre en svagt knudret Hudoverflade. Skallen kan tydelig foles, men ikke sees gjennem Huden; kun dens almindelige Omrids tegne sig bestemt udvendig. Endnu tykkere end hos Middelhavsarterne var denne Hud hos M. producta, medens den hos M. latens derimod er meget tynd. — Huden, som allerede for det blotte Öie viser en Mængde spredte lysere Puncter, sees under Mikroskopet sammensat af slörre og mindre rundaglige eller uregelmæssigt kantede Celler med mellemleirede Kjærner og Elementarkorn; disse Urdele ere samlede og læt sammen-

*) Bulletin des sciences par la Soc. Philomalique. 4to Paris no. 31. (Vcndemiaire an VIII = OctI>. 1799) p. 52. „Sur l'animal du Sigaret. (llelix lialiotoidca, I,.)".

Ce niollusque est du nombrc de ccux, qui paraissent d'abord nuds, c'est å dirc dépourvues de coquille, et qui cependant en recclcnt dans l'epaisseur de leur manteau. Au premier coup d'oeil il ressemblc a une large lirnace ou mieux encore å un doris, qui n'aurait point de branchies sur le dos. II est ovale, convexe, lisse et son manteau débordc son pied tout autour; sous ce large rebord soul des vaisseaux, qui paraissent dcstities å la respiration; la tele est sous la partie anterieure du manteau, applalie et portant deux courts lcntaculcs; å son cöté droit sort la verge, qui est grosse et longue; la coquille est dans le manteau sans adhérehces coinine l'os de la seichc, mais les viscéres se moulcnt dans la spirale".28

trængte som mörkere Pletter eller Streger; i de mellemleirede Partier er Huden tyndere og rigere paa Kjærner; hist og her, især ud imod Skalranden, sees enkelte finere Traade; rigeligere derimod optræde Traadeleinenterne i Kappebræmmen, hvor de deels ligge circulairt, deels löbende mod Randen, og saaledes krydse hinanden. Overalt i Huden sees större og mörkere-farvede, uregelmæssig! kantede Celler (Pigmentceller)O-

Skai. Gjennemskjæres Huden, mode vi str.ix indenfor samme Skallen, for hvis almindelige Formforholde vi henvise til det fölgende Afsnit. Pletterne for Muskelinsértio-nerne sees meget lydelig paa Skallens Indside, og

hos alle de undersögle Arter beliggende paa samme Sted. I Skalslructur stemme Arterne alle væsenlig med hinanden. — Perioslraket er hos dem alle stærkt udviklet, som sædvanlig stærkest paa sidste Omgang, især ud imod dennes Rand; det hænger temmelig fast til Skallen, er meget seigt, fuldkommen gjennemsigtigt. for det ubevæbnede Öie glat. Ved en endog svagere Lindse vise sig tydelige Foldninger og Fortykkelser langs Skallens Tilvæxtstriber; imellem dem sees skraatlöbende, kun nær hine mere lydelige Tværfolder.— Skallen er meget spröd, gjennemskinnende, udvendig mere mat (vei formedelst Indvirknigen af Spiritus), indvendig er den glat, glind-sende, (dog har jeg aldrig seet den perlacea, kun med svag Silkeglands). Skallen syntes at vise en Structur, der nærmede sig den, som af Bowerbank9) er angiven for Skallerne af forskjellige Gaslræopoder; den syntes sammensat af nogle faa Lag, der atter dannedes af tæt sammentrængte, parallellöbcnde, langstrakte, prismaliske Legemer, hvis Retning i de forskjellige Lag krydsede hinanden. Ved fortyndet Saltsyre, ja endog concentreret Eddikesyre oplösles Skallen under stærk Opbrusning, hurtigt og fuldstændigt, ved den förste næsten uden tilbageblivende organisk Rest, ved den sidste med et hindeagligl, tilsyneladende struclurlöst Residuum; naar Skaldele kun i nogle Öieblikke udsattes for de omtalte Syrers Paavirkning, uddroges en Deel Kalk, og det saaledes behandlede Parti viste sig da gjennemlrukket med Striber, hist og her utydelig sammenlöbende, og med utydelige, stjerneformige, indesluttede Figurer.

TyiidLnppen. Efter Borltagelsen af Skallen sees den til samme nöie sluttende Tyndkappeudbredning3), i sin bageste Deel tilvoxet til den underliggende Ægge-eller Sædstok samt Lever, forlil derimod dækkende Gjællehulen, og her med de tydeligt gjennemskinnende, næsten transverselt forlobende, tilhæftede Gjæller. I Omfanget af hele

') Huden glödedes; den uorganiske Rest oplöstes i fortyndet Saltsyre, Ammoniak tilsattes i Overskud uden paafölgende Bundfald (alts. intet p Ca*'1' indeholdt); derimod > iste sig Uklarhed og senere Bundfald ved Tilsætning af Oxalsyre, Bundfaldet oplöste sig alter i Saltsyre [altsaa (C) Ca]. y) Froricp, Nene Not. no. 546 p. 276 (Ann. und Mgz. N. II. Febr. 1843).

3) Tab. 1. f. 2, 3.29

sidste Vinding gaaer Tyndkappen over i en fortykket, flad, ligesom brusket Kapperand, hvis Underflade ligefra Columcllarranden forom og til Spirets Begyndelse er fri (d. e. lader sig löfte i Veiret som en smal Kant); som en smal, ligeledes ligesom brusket, men med Underfladen tilhæftet Stribe sees den bagom under den store Levervinding löbende forbindende Fortsættelse af samme, fra hvilken en Forlængelse stiger opad den med Söilen i Berörelse liggende Deel af Tyndkappen, hvor den umærkelig taber sig. — Paa Tyndkappe-udbredningen sees desuden meget tydelige Muskelpletter; Tilhæftningsenderne af de Muskelmasser, der nemlig hæfte Dyret til Skallen, ere her, som hos Haliotis, Stomax (Mtf. 1810) o. 11. ei paa Columellaen, men fjernede fra den; og selve Muskelmassen er dertil ei, som hos hine, enkelt, men een til hver Side; ud imod höire Rand i en ringe Afstand fra det lille Spir sees saaledes en næsten lineair, halvmaaneböiet Muskelplet; mod Venstre, men længere fortil, en lignende, men mere skraatlöbende, der bagtil skyder sig ud i en lille Forlængelse; begge ere glatte, fremstaaende (især venstre), temmelig faste og resistente for Fölelsen. Omhyllet af Teslicular- og Levermassen, samt undertiden krydset af vas defe-rens, forfölges den Muskelmasse, der danner den höire Muskelplet ned imod det höire Hjörne af Gjællespalten (for derfra vei at fortsættes ind i Fodens Muskelmasse); denne Muskelmasse bestaaer af 2 tykke, næsten senede Strænge, der opad ere löbne sammen i en stor Muskelplet, nedad blive smallere og der atter forenes i en trind Stræng. Til den venstre Muskel plet saaes flere tykke og udenfra (fra Foden) opstigende Muskelbundter, der i den ovre Spids vare ligesom tendinöse; lige umiddelbart under denne venstre Muskelplet findes den bageste Gjælles venstre Ende samt Hjertet1)- Disse Muskler bestaae af tæt sammentrængte, ikke bundlede Traade med mellem samme indsprængte, ikke ret talrige, langstrakte Celler med en oftest meget tydelig Kjærne.

Gjællehuleii. Gjennemklippes Tyndkappen nu langs sin höire Tilhæftnings-rand og slaaes til Side, sees begge Gjællerne og ved sammes venstre Ende Hjertet, tilhæftede til den tilbageslaaede Deel; tillige ligger da Gjællehulens Gulv blottet9). Gjælle-hulen er hos Marsenia temmelig rummelig, mere eller mindre hvælvet (efter

Skallen), strækkende sig noget bagtil og til Höire hen under Forplantningskjertlen og Leveren; Hulens Gulv dannes af det musklede Diaphragma, der — som sædvanlig hos Gastræopo-derne — deler hele Legemets Hule i 2 Caviteter, en övre og mindre, Gjællehulen, der udad communicerer med det omgivende Medium; og en större, nedre og bageste, der allevegnefra er lukket, men indeholder flere sig udad aabnende Organer. Gjællehulens Bund dannes af den skraat rnod Höire udvigende Ægge- eller Sædstok; mod dens övre

>) i. 1. f. 2. -) t. 1. f. 4.30

Rand sees vas deferens (eller oviduclen) udspringe og forlöbe mod höire Side. Langs Gjællehulens höire Rand forlober Recluin under Huden, saaledes at den kun er meget svagt synlig inde i Gjællehulen; som en lille (c. 1 — 1 £mm lang), af en rund Aabning gjen-nemboret , fritstaaende, cylindrisk Papil sees Tarmens Analende staaende frem indenfor Gjællespaltens forreste höire Deel. Loftet i Gjællehulen dannes af den beskrevne Tynd-kappeudbredning med de derlil hæftede Gjæller og det mod venstre Side og mere bagtil situerede Hjerte. 1 Gjællecavitetens forreste Rand findes, dog lidt mere mod venstre Side, et yderst svagt Udsnit, der som en applaneret ikke ganske smal Fure fortsætter sig med en ringe Retning til Höire henad Underfladen af den store Kappebræmme, i hvis Yderrand den frembringer et dybt Indsnit, der er meget tydelig synligt, naar Dyret betragtes fra Rygsiden; denne korte, hudede Halvcanals indre Begyndelse synes at svare til den svage Vinkel, Skallens Columellarrand danner ved sin Overgang i Forranden, medens dens ydre Ende sees som en nedentil aaben Fold1), beliggende median eller lidt over mod venstre eller undertiden höire Side, næslen over Roden af penis; efter mine, rigtignok ikke ret mange Erfaringer synes Beliggenheden af denne Fold idetmindste ikke altid indenfor denne Gruppe at kunne tillægges noget Værd som Arlsmærke, en Betydning, som Loven synes at tilskrive den.

Gjællerne. Gjællerne2) ere to og skraat tilhæftede til Gjællehulens Loft; de forlöbe nemlig skraat bagfra til Höire og fortil; den forreste er ikke lidt mindre end den bageste, og strækker sig noget længere mod höire Side; den bageste naaer neppe saa langt over mod denne Side, men gaaer næsten heelt ned forbi Hjertet; hos RI. zonifera (n. sp.) ere Gjællerne i det Hele noget slörre, især den forreste"). Gjællerne ere, den forreste mindre og bipectinat, den bageste slörre og unipectinat; Gjællebladene ere indbyrdes frie, de i den forreste udgaae til begge Sider fra V. branchialis, og ere med den hele övre Rand

i) tab. i. f. l*, i'. 2*.

8) tab. I. f. 6.

3) Hiv. (I. c.) angiver kun een Gjælle hos «len af ham undersögte Art (Sig. eonvcxus, der iövrigt maaskee ikke hörer lil denne Slægt, s. ndf.); det kan dog neppe være nogen Tvivl underkastet, at Undersøgeren her maa have feilet og overseet den forreste Gjælle, der paa mindre vel-bevarede Spiritusexcm-plarer let kan lades upaaagtet, saaledes som det og er hændet mig selv ved det förste Individ, der kom til min Undersögelse. Der kunde vei være Forhold baade i Beskrivelse og Afbildning af den ved d. Ch. undersögte Art [M. neritoidea (d. Ch)], som kunde »jöre dens Henföring til Marsenia-Slægten tvivlsom, ikkedestomindre (see ndf.) har jeg troet at kunne drage den herhen; ogsaa han angiver kun een Gjælle, og til V. branchialis derimod en „appendice ovale" (t. 47. f. 18); denne appendix sees imidlertid paa Fig. (Text og Fig. ere som sædvanlig ikke af ham selv sammenholdte) liggende aldeles udenfor og tilsyneladende uden Forbindelse med Pericardict, og er vei netop den forreste og anden Gjælle. Ogsaa Quoy & Gaim. angive for deres Sig. Tonganus kun 1 Gjælle, der skal være meget svagt udviklet; i Begyndelsen havde de overseet den og anseet Dyret for en „pulmonat Gasteropod".31

tilhæflede lil Tyndkappen; den bageste Gjælles Blade ere smallere, ligesom scalpelbladfor -mede, og kun med deres korte skraatstillede Basis tilhæftede efter Forlöbet af V. bran-chialis. Under Mikroscopet synes et större Kar eller blodforende Canal at kunne bemærkes langs hver Rand af den större Gjælles Blade, ligesom og Tværgrene, der sætte disse i Forbindelse med hinanden.

Iljertef. Hjertet1) ligger, som sædvanlig hos de prosobranchiale Gastræopoder. bagved Gjællerne, og, som det af de ydre Form- og Skalforholdene var at vente til Venstre. Det er forholdsviis temmelig stort, omsluttet af en

temmelig snever lljertepose. Hjertet selv bestaaer af et slapt, næsten triangulairt Forkammer og et mere afrundet Hjertekamme r der i Slörrelse omtrent er lig Forkammeret, men ulige fastere og tykkere i sine Vægge. Aabnes Hjertet, sees en circulair, ligesom fliget Klap mellem Forkammer og Kammer. Forkammerets indvendige Flade er glat, Hjertekammerets viser stærke Længdetrabeculae, især en större langs den ene, jeg troer, forreste Rand. Under Mikroscopet sees Hjertekammerets Vægge sammensatte af Muskelbundter, der ere netformig sammenslyngede; imellem Bundterne sees endeel Korn eller Cellekjærner indsprængte. I Forkammeret ere Traadene mindre tæt sammentrængte og i mindre Grad end i Hjertekammeret samlede i Bundter. Forkammeret modtager en temmelig stor V. branchialis, der synes at komme umiddelbart fra den bageste Gjælle og optage en anden Stamme fra den forreste Gjælle. Hjertekammeret afgiver fortil og til venstre Side en stor Aare, der strax spalter sig i to, een med Retning fortil, en anden med Retning bagtil. Med Sikkerhed at angive Noget om del videre Forlob af Aarestamirierne har ved mine faa Exp. ikke været muligt.

Sliimblade. Bagved Gjællerne sees Gjællehulens Loft svagt foldet og ligesom lidt fortykket; er delle de almindelig hos Gastræopodernc forekommende Sliimblade (feuil-lets muqueux Cuv.) ? Uomtalte tör jeg (remdeles ikke lade nogle kalkede flade Concreménter, der i alle Expl. fandtes i Gjællehulen og klæbede fast til den större bageste Gjælle og Gjællehulens Loft; have de deres Oprindelse fra hine Sliimkjerller eller fra Nyrerne, som jeg iövrigt ikke har fundet? De brusede med Syrer; deres ringe Störrelse tillod idetmindste ikke mig nogen Pröve paa indeholdt Urinsyre.

Excrementer. I et Par Exemplarer bemærkedes Excrementer mod Udgangen af Gjællehulen; de vare kugelrunde og viste sig under Mikroscopet som en grumös Masse, hvori enkelte Legemer, der lignede Stauridier eller lignende Former, vare iblandede. Herefter at afgjöre, 0111 Marsenierne ere phytophage eller zoophage, skal jeg ikke vove; efter deres Affiniteter turde de vei nærmest være zoophage. Lamarck's og de engelske Forfatteres Axiom, at de heelrandedo Skaller havde herbivore, de emargineerte eller

») lab. I. fig 6\32

canaliculeerte derimod carnivore Beboere, blev allerede af Osler *) forandret derhen, at disse vare zoophage, hine ikke altid phytophage, en Mening, som Blv. ogsaa har vedkjendt sig (manuel p. 177).

Mellemgulvet. Det ovenfor omtalte musklede Diaphragma er en fast, seig, allerede for det ubeva-bnede Oie temmelig lydelig stribet Membran, der under Mikroscopet yderst viser et Epilheliallag af smaa flade, rundaglige eller uregelmæssig polygoniske Celler, derunder er sammensat af tværlöbende, glatte, ugrenede Traade, der ere lidet eller slet ikke samlede i Bundter; under dette fölger alter et Lag af lignende, dog noget grovere og mere i Bundler samlede Traade, der forlöbe i Længderetning, ofte dog noget skraat, saa at Traadene og Traadbundterne derved ofle vise sig indflettede mellem hverandre. Gjennem Diaphragmet opdages allerede ulydelig endeel af Mundpartiet, især synlig ved Raspepladens bagre spiralrullede Deel. — Fortil laber denne musculöse Udbredning sig uden bestemt Grændse i Hovedels Hud, der af Mundparlicts forreste Deel ofle, naar Krængemundcn er trukket tilbage, sees drevet noget iveiret; bagtil fortsætler den sig nogcl fortyndet henover Leverens (og Forplantniiigskjertlens) forreste Flade og danner saaledes ogsaa den umiddelbare Beklædning af Gjællehulens Bund.

Gjennemskjæres nu Gjællehulens Gulv, detle musculöse Mellemgulv2), da aabnes den nedre og slörre, den egenllige Legemscavitel; fortil sees da Mundparliet med den bageste spiralrullede Deel af Raspepladen, samt med Spiseroret oventil og til Venstre, og bagved hos $ liere Vindinger af vas deferens. Længere bagtil ligge Spyttekjerllerne og Leveren som en brunlig Masse og endelig heelt bagtil og til Höire Forplantningskjertlen, forbunden med hiins övre og bageste Flade, og ligesom den opad og bagtil dækket af Tyndkappen.

Naar Krængemundcn er indkrænget som i alle de af mig undersögte Exemplarer, sees Mundparliet ligesom afsnöret i 2 Stykker, et forreste3), mere hvidlig kegleformigt, der fortil og nedad er fasthæftet til Randen af den ydre Mundaabning og saaledes gaaer over i Huden paa Underlladen af Hovedet, bagtil og opad derimod ender med en fremstaaende, omböiet Krave, der omfatter og der er fast forbunden med den forreste Ende af det andel, bageste Parti 4), som er lidt slörre, rödligguult, fortil lavere, bagtil höiere, udvendig, især paa Siderne, ligesom

frembydende flere Vindinger. Fra den övre Flade af dette bageste Mundparti udspringer Spiseroret 5), som derpaa lægger sig til Venstre henover

») Philos. Tr. 1822. II. p. 497. — Ogsaa Dilwynn (Ph. Ti. 1823. II. p. 393) betvivlede hiin Sætnings Al-

mcengyldighed. -) Tab. I. fig 5.

3) Tab. I. fig. 5, 9, 10 a.

4) Tab. I. fig. 5, 9, 19 b.

5) Tab. I. fig. 5, 9, 10 c.33

det, stiger ned paa venstre Side, omfattes af Spiserörsringen *) for derefter al danne en Udvidning, som lildeels dækkes af Spyttekjerllerne; Fortsættelsen af Spiseroret sænker sig derpaa ind i Leveren. Heelt bagtil rager Raspeapparalets bagre Ende2) ud fra Mundpartiet, oprullet til den ene Side i en Spiral. Endelig sees da endnu bagtil og til liöire Side flere Vindinger af vas deferens, af hvilke een eller to bestandig have efterladt et dybt Indtryk i Leverens forresle övre Rand.

Vi skride derefter til Betragtningen af de enkelte Organsystemer.

Fordtiielsesorgaiier,

Hvad vi heroin have at sige, indskrænker sig væsenlig til Mundapparatet og de deraf afhængige Dele.

Paa Hovedets Underflade sees den ydre Mundaabning som en lille Tværspalte, hvis Overlæbe har en noget svag Böining med Convexitelen opad; ogsaa Underlæben har en i denne Retning vendende Convexilet, men med en Udranding i Midlen. Fra denne Mundaabning udgaaer opad en temmelig vid, opad og bagtil bestandig rummeligere Sæk, der oventil er krænget ind i sin Hule som ei udefter aabent, noget smallere tillobende, cylindroid Rör; den ovenfor omtalte Krave er det udvendigt-synlige Udtryk for denne lnd-krængning. Delte er Krængemunden (Ros!rum), der iøvrigt frembyder fuldkommen de samme væsentlige Characterer som hos Tritoniadae (=-- Tritonium, M. = Buccinoidea, Cuv. p. p.). Den ydre Sæk, som altsaa, naar Organet er krænget ud, vil være den Deel af samme, der ligger Hovedet nærmest, er udvendig ved stærke Muskler hæftet til Hovedets Hud-bedækning samt til Foden; disse Muskler, der fungere som Retractorer, medens det er Krængemundens egne Kredsmuskler, der iværksætte Udkrængningen, ere paa hver Side, mere oventil een3), som er deelt i 2 — 3 Fascikler, der slige opad og bagtil og tabe sig i Hovedets Sidedele; mere nedad og bagtil sees en flad, næsten horizontal, med en ringe Retning bagtil transversel Muskel 4), som er stærkere paa liöire Side og krydser et Par Nerveslammer. Nedentil s.ees flere mindre, fra Foden udgaaende og bagtil insererede Muskler. Det omlalle Yderrür, som ogsaa udvendig, især opad inod den i Inderrörel omböiede Deel, viser Spor af Tværfoldning, har indvendig efter hele sin Længde mange og tælstaaende circulaire Folder.

Inderroret5) er, som allerede bemærket, trindt, noget smalt tillöbcnde, oventil luk—

!) Tab. I. fig. 9 x.

-) Tal.. I. fig. 5, 9, 10, 11 d.

3) Tab. I. fig. 5.

•») Tab. I. lig. 9 j.

5) cf. Tab. I. fig. 10, 11 a.

ket med det omtalte bageste Mundparti, medens den nedre Ende frembyder den egentlige, næslen kredsrunde lille Mundaabning, hvis indvendige Rand er meget fiint og sirlig furet; lige ovenfor den furede Rand bemærkes 2 modstaaende, fremragende, brunlige Kanter, der fortil slöde sammen i Middellinien; de ere de fremstaaende Spidser af Læbernes hornagtige Beklædning. Læbernes indre Flade er nemlig her, som hos saa mange andre Gastræopoder (især meget stærkt fremtrædende hos Aplysia, Haliotis, Chiton o. fl.), næsten i hele sit bageste

Omfang forsynet mnd en tyk hornagtig Bevæbning; matrix for denne er altid en glat fremstaaende Hudflade. Hos adskillige Gastræopodformer har denne Bevæbning, naar den er mere lateral og fastere i Structur, hele Udseendet af Kjæber og saaledes ogsaa hos vor Fonn, hvor jeg i Begyndelsen virkelig var nær ved at ansee den for saadanne; den nöiere Undersögelse, deres derved tydelige indbyrdes Sammenhæng fortil, ligesom den fuldstændige Mangel af særegne Muskler til Bevægelse af den, lærte mig snart, at den ikke kunde have Functioner som saadanne; den har vei kun den at beskytte Læbernes og Mundens indvendige Væg mod Raspepladens Tænder, samt tillige at afgive et fast, usaarligt Stöttepunkt, hvorimod Fodemidlerne kunne trykkes, medens Tænderne paavirke dem.

Hos Marsenien danner den afsondrede Hudflade-) paa hver Side et fladt, lidt fremstaaende Parti, der inödes oventil i Middellinien; især fortil staae disse Partier med en svagt böiet Rand frem fra den nedenfor liggende Sliiinhinde •"). — Selve Hornbeklædningen viser sig som to i Omrids ikke fuldkommen ægformige, med den spidse Pol skraat fortil og nedad retlede, efter Mundhulen böiede og forholdsviis temmelig store Plader4), der med de inod hinanden vendende, övre, lidt omböiede Rande ere oventil sammensmeltede, medens de nedre Rande ere adskilte ved et smalt Mellemrum. De ere temmelig faste, hornagtige, mod deres bageste Rand mere tynde og gulige (heelt ud imod Randen endog farvelüse), fortil meget tykkere og sortebrune; denne forreste Deel staaer paa den udadvendende Flade betydelig frem fra den bageste og danner med denne en Fals, hvori optages den fremstaaende, ovenfor omtalte, forreste Rand af matrix. Hele denne tykkere Deel af Hornbeklædningen synes udad fri for nogensomhelst Tilhæftning og har en temmelig skarp nedre Rand, der kom tilsyne indenfor de furede Læber5). — Under Mikroscopet viste Hornmassen sig i sin större og tyndere Deel sammensat af yderst fine, tæt sammentrængte Traade; i den forreste tykkere Deel gjenfindes de samme Traad-

') Cuvier (Mém.) anscer den ogsaa hos Haliotis for Kjæber; ligeledes Lebert (J. M. Arch. 1846. p. 449.

t. XIII. fig. 20 aa). 2) Tab. I. fig. 13 *. •») Tab. I. Fig. 13**. •») Tab. I. fig. 17, 18.

5) Tab. 1. lig. 11.35

elementer, men tykkere, hist og her noget opsvulmede og indbyrdes adskilte ved en amorph Mellemsubstanls af Traadenes egen Tykkelse; her saaes tillige svage med Ramlen af matrix concentriske Linier; det var Tilvæxtstriber, fremkaldte ved Tilsætning fra den forreste frie Rand af matrix ')•

Vi have hidtil kun betragtet den forreste Deel af Mundpartiet og de til samme horende Dele d. e. hele den fremstrækkelige Krængemund (Rostrum s. Maustellum); vi skride nu til Undersøgelsen af det bagtil liggende, meget mere complieerede Stykke, den egentlige Mund-). Det viser sig som en ægdannet Sæk, hvis forreste afstumpede Ende er hæftet til Inderrorets ovre Rand, hvis bageste ved flere Muskler er fasthæftet til Foden; under Krængemundens udkrængede Tilstand maa dette Stykke altsaa ligge i hiins bageste Deel, dens Hule maa fortil gaae over i Inderrorets Hule, det vil sige fortsætte sig over i Krængemundens Forende, medens den opad fortsætter sig over i Spiseroret. Sækkens Væg er temmelig tyk, seig og musculös, oventil fortsætte endeel af dens Muskelbundter sig over paa Spiseroret, bagtil over paa Tungen. Sækkens Hule, den egentlige Mundhule, udfyldes næsten ganske af et temmelig fast, musculöst Legeme, Tungen3), som bærer og bevæger Raspepladen. Forfatterne have (siden Cuviers Tid) i Almindelighed kaldet Raspepladen Tunge, og næsten intet Hensyn taget til delte, for hiins Virksomhed saa væsentlige, bevægende Apparat; jeg vil foretrække at kalde det hele Redskab med samt sin Tandbevæbning (Raspepladen) Tungen; den synes væsentlig al have samme Betydning som Tungen hos de fleste höiere Dyr, den at tjene Gribningen og Deglutitionen J). Tungens Rod er bagtil og nedentil fasthæftet til Mundhulens Vægge, oventil derimod fri; i sin forreste Halvdeel er Tungen i hele sit Omfang fri. Her som hos de fleste Gastræo-poder er den et mere eller mindre rödguulagtig, temmelig fast, resistent, noget fladlrykt-ægdannel Legeme, hvis fortil vendte Spidse oventil er noget fladtrykt; længere tilbage sees paa Siderne og oventil nogle horizontaltlöbende Vindinger (gyri), der ogsaa, skjøndt mindre tydeligt, viste sig udvendig paa Mundeavitetens Væg, især mere bagtil. Betragtet ovenfra viser Tungen sig som to faste, musculöse, fortil sammenløbende og der tilsyneladende forbundne Sidelegemer, der efter deres hele øvrige Længde ere forenede ved en tynd mellem

') Ved Salpetersyre farvedes Hornbeklædningen stærkt guult; ved Syrer viste sig tillige en svag Opbrusning. Efter Glödningen blev en yderst ringe uorganisk Rest tilbage, denne oplüstes med Lethed i Saltsyre; tilsattes Ammoniak i Overskud og derefter Oxalsyre, blev Vædsken uklar.

-') Tab. I. fig. 5, 9, 10, II b.

3) Tab. I. fig. 11 r.

4) Middendorf (lieitr. zu einer .Majacozool. Ross. I. (1847) p. 53) kalder en lille tvoklövet, kaifiild Papil nedentil og bagtil i Chitonens Mundhule Tunge; det er en Slags Bitunge, der modtager en egen Nerve; tjener den Smagen? (Den minder om Bitungen hos Lemur o. A.)

5) Cfr. Tab. I. fig. 11.

dom udspilet Membran, som fortil ligger jævnhöi med Sidedelenes Overflade, bagtil derimod under disses Niveau '). Den övre glatte Overflade af de lo Sidelcgemer bærer Raspepladens senere under Omtale kommende Vinger. Den mellem hine liggende mcmbranösc Deel er fortil og bagtil tykkere i Subsianis, dertil mere guulagligTarvet; og disse, sammes forreste og bageste Deel, röbe saaledes mindre end den mellemste Tilstedeværelsen af den underliggende Cavitet; denne Deel af Tungen bærer den tandbevæbnede Deel af Iiaspepladcn. Borttages nu denne Membran, seer man den underliggende llule; det er den forholdsviis store Lacunc -). som vi under forskjellige Former gjenfinde i saa mange Grupper af Gastræo-pod-Classcn, og paa hvilken vi i en anden, senere fölgende Afhandling særlig skulle komme tilbage. Hulen er sinai, men dyb, idet den har hele Tungens Höide; dens Gulv dannes af Mundhulens nedre Væg, d. e. af en Hud, der bestaaer af et Lag af Længde-, saml derover et Lag af Tværtraade; dens Sidevægge dannes af hine to Legemers mod hinanden vendende Sider; bagtil lukkes den af Mundhulens bageste Væg; de herværende stærke tværlöbende Muskelfascikler synes at slutte sig til nogle, der bagtil krydse Tungen og saaledes dække den forreste Deel af Haspepladens Skede; — fortil syntes Hulen at lukkes ved de her sammentrædende Forender af de niusculose Sidelegemer; paa Tilstedeværelsen al det saddelformige Legeme (s. Onehidiopsis, Marsenina) ogsaa hos denne Gruppe var jeg, da denne Undersögelse anstilledes, ikke forberedt, og Tungens ringe Störrelsc har sikkerlig ladet mig oversee samme; Exemplarer staae ikke mere til min Raadighed. pa'a hvilke jeg kunde overbovise mig om en Tilstedeværelse, paa hvilken jeg ikke kan tvivle, deels formedelst delte Legemes næsten almindelige Forekomst, deels fordi mine Fapirer og Tegninger synes at angive Tilstedeværelsen af de med Sadlen i Forbindelse slaaende Vinger3), ligesom ogsaa en Bygning af samme, lig den, jeg har funden hos andre Former (see nedenfor).

De Bevægelser, til hvilke Tungen kan være istand, maae fremkaldes deels ved de paa Mundhulens (og Tungens) bageste Deel hæftede Muskler, deels ved dens egne og eiendommelige, der kunne forlænge og forkorte den samt foröge eller formindske dens Höide; Betydningen af den i Tungens Indre tilstedeværende Lacune maa vei suges deri, at udöve en jævn Spænding mod Raspepladen under Tungens forskjellige Bevægelser. Til nogen selvstændig, af den övrige Tunge uafhængig Bevægelse er Iiaspepladcn ikke istand; 0111 nogen selvstændig Fremstrækkelighed af samme, saaledes som endnu nyere Forfallere4)

) Tab. I. liS. 12; lig. 15, 16 «-«,/!.

2) Tab. I. rig. 16

•>) Tab. I. fin. 16 y.

4) C. Vost, zoolog. Briefe I. (1851) p.324. „tliose Zungc kann aos dem Munde hervorgeslülpt weldon."—antage, kan her ikke være Tale; hos de her omhandlede, soin hos saamange Gastræopod-former vilde Raspepladens ringe Tykkelse i og for sig allerede forbyde enhver saadan Anvendelsesmaade.

Vi vende os til Betragtningen af Raspepladen (radula, rastellum), dette mærkelige Organ, som endnu indtil den seneste Tid var forbleven Anatomerne næsten ganske ubekjendt. Uagtet der i de sidste Decennier ved Qiioy og Gaimard, Troschel, Lebert og fremfor Alt Loven er gjort endeel for at böde paa vor Mangel paa Kundskab i

denne Retning, staaer der upaatvivlelig Meget tilbage, för vi vei tör paastaae at have nogen sammenhængende Indsigt i dette besynderlige Organs Bygning og Nytte '). Til nöiere Oplysning trænge fornemmelig de mere generelle Spörgsmaal, som her frembyde sig; Udviklingen, Bevægelsesmaaden og Anvendelsen ere Forhold, der endnu ere ukjendte eller ineget ufuldkomment kjendte. I Lovéns smukke, fortjenstfulde Arbeide savner man ugjerne i de forudskikkede generalia adskillige önskclige Oplysninger ogsaa i de reent anatomiske Forhold. Maaden, paa hvilken Tænderne ere tilhæflede til den dem bærende Plade, er aldeles ikke omtalt, ligesom dennes hele Bevægelse og de enkelte Tandrækkers Forhold derunder ere Punkter, som — flere andre uomtalte — ikke eller idetmindste meget ufuldstændigt her ere berörte, vistnok fordi Afhandlingen væsentligst har stillet sig Apparatets Betydning som zoologisk Classificationsmiddel for Öie. — De Dyreformer, der ere Gjenstand for denne Afhandling, frembyde Særegenheder ved delle Redskab af en Natur, der, om end hidtil ubeskreven, dog sikkerlig ikke ville findes enestaaende, men vise sig gjennemgaaende gjennem hele Grupper; denne Afhandling vil selv levere enkelte antydende Bidrag i denne Retning.

Bergmann u. Leuckart, vcrgt. Anat u. Phys. 1851 p. 123. „sogenanntc Reibplatte oder Zunge." — Bronn, allg. Zool. 1850. p. 403. ') Aristot. Tifnl iaroçiceç Lit). IV. cd Jul. Caes. Scaliger. 1619. p. 443. CXLVIII.

De af Aristoteles omtalte, hos Snegle forefundne „vdclfmç-o^flç v.cti /.u/Qovi x'cei ktnrovi" kunne ikke betegne andre Dele end Kjæberne; den bos Buscinum omtalte Tunge (I. c. CXLIX. „fyovoL ♂t xcti 7iQoßooxi♂(tç uia7ifQ al fivcti i Tovio cft tøjl yXwTzo(i♂tç.") er vei h'rængemunden. Om Aristoteles end ikke har kjendt Forstörrelscsglas, kunde han iövrigt nok have fundet Tunge-Tænderne; de ere ofte tydelige nok for Fölelsen; naar Lebert imidlertid tillægger denne sande Naturforsker Opdagelsen af disse, da beviser han ham en Ære, Aristoteles selv vistnok vilde tilbagevise. — Ogsaa Cuvier og Ferrusac oversaae Tænderne hos Limax og Itelix; og selv Blainv. (Manuel p. 120) synes endnu ikke at antage dem tilstede paa de pulmonate Gastræopoders Tunge. Derimod havde Adanson allerede, hvad baade Loven og Lebert synes at have overseet, beskrevet os afbildet detle Redskab hos Kambeut (p. 17. pl. I. G. V N. O.) og Libot (p 29. pl. II. G. VII. O. L. J.)

Troschel, üb. die Mundtheile einheimischer Schnecken (Wiegm. Arch. II. 1 (1836) p. 257.

Lebert, Beobachtungcn üb. die Mundorganc einiger Gasteropoden. (J. Müll. Arch. 1846. p. 435. t. XII,

XIII. XIV.) Lovén. Öfversigt. 1847 p. 179. t. 3—6.Raspepladen har hos de undersögte Marsenia-Arter en Længde af 7—9"""1), hos M. latens synes den relativ noget længere ; med sin större, bagtil liggende, spiralrullede og i en Skede indesluttede Deel træder den hyppigst med Spiralvinding frit ind i Dyrets Peritonealhule; medens den fremadliggende Deel, som hviler i en Indsænkning midt henad den övre Flade af Tungen, til hver Side er udbredt i en vingeformig Deel (alae radulae, tilsammen discus radulae)-), der hviler paa og danner en Beklædning over den övre Flade af dennes Sidedele; baglil skyde disse Vinger sig ind under det Muskellag, fler fra Mundeavitetens Sidevægge gaaer paatværs henover Tungens Rod og dækker Tungeskedens forreste Deel; fortil og til Siderne slaaer Raspepladen sig med sine Vinger ned om Tungens Rande og taber sig meget fortyndet bagtil paa Tungens Underflade. En skjold— forinig Forende af Raspepladen, som den her forekommende, og nödvendig forat forplante Muskelvirksomheden over paa den tandbevæbnede Deel af samme, findes mere eller mindre udviklet hos mange Gastræopodformer, maaskee kunde den endogsaa siges al forekomme hos alle dem, hos hvilke en mindre bred Lacune er underlagt hiin tandbevæbnede Deel3). Raspepladen er yderst tynd, i sin bagtil liggende Deel noget böiet efter Fladen, saaledes at Sidetænderne derved mere nærmes til hinanden, og Mediantanden kommer til al ligge noget dybere; i sin forreste Deel er den mere Had (af indtil henimod £mm Brede); efter sin Structur synes den maaskee nærmest af brusket Natur, saaledes som den ogsaa angives af Poli og Lebert; dog maa derved bemærkes, at den Brusken eiendommelige endogene Celledannelse mangler; Som en Art Epithelialvæv (Loven, Middendorff) kan den idetmindste her ikke betragtes, og overhovedet kan en saadan Opfallelsesmaade vei neppe gives Medhold. Bruskelementerné i Raspepladen ere iövrigt ofte meget svagt udviklede, og selv i Leberts Arbeide synes enkelte af Afbildningerne (sml. Haliotis 1. c. t. XIII. f. 27) at tyde paa en ganske anden, end den Brusken eiendommelige histologiske Bygning. — Den viser sig, betragtet fra Underfladen, yderst flint længdestribet med næsten forsvindende ovenover leirede

Celleelementer; Mediantændernes tvedeelte Basis synes indskudt mellem begge Lag. Ogsaa hos disse Former er den landbesatte Deel af Raspepladen mod Siderne begrændset af en fremstaaende Liste4), der forlöber efter hele Pladens Længde, men samme er her tillige halvrendeformig udhulet og dækker Randen af Sidetænderne, fra hver

*) tab. I. f. 19.

2) Mindre godt orbis radulae (Middendorff).

3) Den anföres og afbildes saaledes af Troscbel hos Paludina vivipara (I. c. p. 272 pl. X. f. 2), af Lebert hos samme (1. c. p. 454. pi. XII. f. 37a), samt hos Palella (pi. 437 p. XII. 11—2), samt hos Halyotis (I. c. p. 449. pi. XIII. f. 20); ar Middendorff hos Chiton (p. 55. t. III. f. 10); af Poli hos Cyp. lurida (Test. utr. Sic. III. 1826. pi. XLV. f. 27), Bucc. galca (I. c. pi. L. f. 3), og Haliotis (1. c. pi. LV. f. 27) o. hos fl.

4) tab. I. fig. 20. é.39

:if hvilke den modtager et svagt Indtryk. Raspepladens tandbevæbnede Midtedeel sees saaledes mod hver Side indfattet med en (bruunagtig-) farvet, regelmæssig bölgel Kant, som ved Tryk brister i flere Stykker, der svare lil de efler hinanden sjillede Tandrækker; det seer da næsten ud som en Række convex-concave, noget nedtrykte Skinner, der vare anbragte mod Rygranden og Basisdelen af Sidetænderne1). De til Dannelsen af denne Kant anvendte Elemcnlardele ere större, brunlige Celler.

Den vingeformige Sideudvikling paa den fortil i Mundcavitelen liggende Deel af Raspepladen viser en histologisk Bygning, næsten overeensstemmende med den i den egentlige Raspeplade forefundne. Vingen er tykkere end denne, gjennemsigtig, og synes sammensat af tæt sammentrængte, ligesom yderst fiintleddede Traade, neden under hvilke bemærkes et Lag af temmelig smaa, indad mod Raspepladen næslen regelmæssig polygone Celler, der have nogen Lighed med Bruskceller.

Paa den egentlige Raspeplades Overflade sidder heftet et hos de forskjellige Arter forskjelligt, men aldrig stort Antal af Tværrader af Tænder3); hver Række bestaaer al 3 Tænder, een Median- og 2 laterale. Tændernes Fasthæflning til Pladen skeer under en ringe Vinkel, Mediantænderne ere fremliggende under en mindre spids og med erura ligesom lidt indsænkede i dens Substanls; Sidetænderne synes næsten al ligge an mod dens Overflade. — Længden af Mediantanden er större end Breden; den er næsten flad, i den övre Flade meget svagt udhulet efter Længden, ender fortil afrundet og har her en smal omböiet d. e. opadböiet Kant, der i Midten bærer en större, incrc spids og lil Siden flere (5) mindre, men ligeledes spidse Tænder; baglil löber den ud i ei Par divergerende, for Enden afrundede crura, der omtrent have samme Længde som corpus af Tanden. Mediantænderne staae hinanden saa nær, at Spidsen af crura af den foranliggende netop dækkes af den forreste Ende af den bagved hæftede. — Sidetænderne ere krogformig böiede Blade, der ere parviis modsatte, dog ikke fuldkommen ligeoverfor hinanden stillede, og med Spidserne saaledes böiede mod hinanden, at disse krydsende hvile over Mediantandens Midtedeel. Paa den bageste, i Skeden indesluttede Deel af Raspepladen staae de hinanden nærmere") og skjule næsten aldeles Mellemtanden; i den i Mundcavitelen frit fremliggende Deel komme Mediantænderne derimod temmelig tydelig tilsyne mellem Sidetændernes der mere fra hinanden rykkede Basisdele. Lateraltanden4) bestaaer af en Grunddeel og en krogformig Deel; Grunddelen danner en skjæv, uregelmæssig fiirsidig Flade, som er lidt

J) Tab. I. fig 20. 30.

2) Tab. I. fip. 20, 21.

3) Tab. I. fig. 22.

Tab. I. fig. 23.mere lang end bred; har en svagt afrundet, skraat indad tillobende Basisrand; en indre Rand, som danner en mod Midttanden svagt concav Bue, der synes at fortsætte sig over i Hagens bageste Rand; og en ydre svagt vinkelböict Rand, som ligesom fortsætter sig over i den hageforinigc Deels Forrand. Sidelænderne vise sig, eftersom de betragtes fra den övre eller nedre Side, af aldeles forskjelligt Udseende; Grundstykkels Ryg (d. e. den mod Raspepladens Randliste vendende Rand) er efter Længden klüvet; Spalten er bagtil dybere, fremad taber

den sig, idet Tandens Spidse böier sig frem mod Medianlinien og tillige har sine uligestore Sider nedad omböiede ; de to Sidestykker af Grunddelen, som mellem sig optage en Deel af Basis af den foranliggende Tand, ere uligeformede og uligestore, og herved bliver det særdeles let at bestemme, hvilken Flade en enkelt lösreven forliggende Tand frembyder. Del övre Sidestykke er kjendelig bredere ligesom og lidt længere end den nedre mod Raspepladen liggende Side, paa Grund af hvis Smalhed den under (d. e. foran) liggende Tands Grunddeel kun tildeels kan optages af den dannede Hule, medens en anden Deel af den hviler paa og er forbunden med selve Raspepladen. Sidetandens ydre Halvdeel er krogdannel (uncinatus), böiet over mod og krydses med den nedslaaende; seet ovenfra viser den sig næsten halvmaanedannet, dog mere eller mindre afskaaret mod Spidsen; Krogens Forrand cr tillige omböiet mod hver Side; den övre oinslaaede Side er meget længere, meget höiere og har Sideranden efter hele Længden besat ined mange, smaa, spidse, indefter Tandens Spids rettede Tænder; den nedefter böiede Side er meget mindre höi og meget kortere; saaledes er da Krogens Rygning indefter skraat afskaaret og her besat ined flere slörre Randlænder; disse sidste Tænder, som altsaa sees gjennem-skinnende gjennem Hagens övre omböiede Side1), kunne, eftersom Focus stilles mere eller mindre dybt, vise sig springende frit frem, og det er ved saadan Focalafstand, at Lovén synes at have tegnet sine Figurer. Et Par schematiske Træk ville bidrage til Oplysning af den sidste Deel af den givne Beskrivelse, der, — i og for sig vanskelig — dertil aldeles intet Forbillede har havt, da Videnskaben endnu ikke var i Besiddelse af nogen nogenlunde fuldstændig og delailleret Beskrivelse af Tungen og Tungetænderne hos nogen Gastræopod. De til samme Side horende Laterallænder ere da altsaa ved ginglymus-Led lneftede til hinanden, og bevæges saaledes den ene paa den anden. Et Forhold, som det her beskrevne, synes endnu ikke iagllaget; idetmindste har jeg intet Sted fundet det beskrevet eller omtalt, og det er först efter ofte og alter ofle gjentagen Undersögelse af delte smukke Apparat, at jeg har lurdet fæste Lid lil denne Iagttagelse og betragte den som Mere end et optisk Bedrag eller Frugten af en Mistydning; hvorledes Forholdet har kunnet undgaae den ellers saa klartseende Lovén, der har havt en ved mine nærslaaende (med

') Tab. I. fig. 23, 28, 30./11

H. perspicua L. forvexle!) Art-for sig, kan jeg- ikke ret forstaae'). De fleste Raspeplader undersøges under en ikke ganske ringe Forstørrelse med paalagte Dækglas, og altsaa efter Anvendelse af noget Tryk, derfor sees Tænderne ofte mere (jernede fra hinanden, hvorved hiint særegne Forhold endnu bliver vanskeligere at iagttage; ved meget omhyggelig Bestræbelse forat undgaae Tryk har jeg et Par Gange i det Mindste paa enkelte Steder seet næsten hele Leddecaviteten udfyldt af den foranliggende Tands Grunddeel.

Hvis dette Forhold, som jeg sikkerlig troer, her skal eonstateres, vil det visselig ogsaa vise sig som et mere almindeligt; og at det allerede er delte, derom turde maaskee ogsaa adskillige ældre Figurer vidne, ligesom jeg ogsaa hos Strombus gibberulus mener at have iagttaget noget Lignende ved den indbyrdes Forbindelse af de store Sidetænder, der stode op mod Medianlanden. Disse Tænders nedre Rand synes skarpt omböiet og danner saaledes en Fals, hvori den tilsvarende Rand af den foranliggende Tand oplages-).

Den ydre Deel af Grundstykket af Sidetænderne dækkes især paa den övre Flade af et efter Raspepladens Længde continuerlig!, kun ved temmelig stærk Forstørrelse tydeligere synligt Fibrebaand, hvis Traade lildeels syntes at hæfte sig (som Abductorer??) paa selve Grundstykket af hine.

De til hinanden svarende Tænder i de forskjellige Tandrækker ligne, indbyrdes sammenlignede, næsten fuldstændig hinanden; kun med Hensyn til den Vinkel, som Side-tændernes Krog danner med Grundstykket, viser der sig en ringe Störrelsedifferents, ligesom de forreste Tænder ogsaa ere noget afslidte og have tabt de skarpe Spidser, eller i det Mindste vise dem slidte og afrundede; paa den yderste Spidse af Baspepladen synes ofte at bemærkes Spor af udfaldne Tænder.

Detaillerede Udmaalinger af Tændernes Størrelse og de enkelte Tandparliers Störrelsesforhold skal jeg ikke her hidsætte; de ere af temmelig liden Nytte, og det at anstille dem ikke saa lidet möisomineligt; maaskee turde det dog være rigtigt at vedföie eet saadant Maal, Breden af Mediantanden over Enden af begge erura ; denne var hos M. perspicua 0,18""" (og relativ var Breden den samme hos de to andre undersögte Arter)

') Efter Q. (c G.'s Tegning (I. c. pi. 66 bis. fig. 8) skulde det ikke synes umuligt, at lian virkelig liar seet noget Lignende, som den ovenfor beskrevne Leddclbibindelse. Naar Gray (lig. ol moll. aniin. IV. |>. 75) kalder disse Tænder „versatile", d;i synes lian dertil forledet al' en af Figg. bos Q. & G., lig. 8 til Venstre; ogsaa jeg har et l'ar enkelte Gange efter mindre varsom Behandling af Dele af Itadiila seet indtræde en saadan Vending af hele Tanden med Spidsen udefter.

Ilos Loven synes de puncterede Linier paa Tænderne baade af Coriocella perspicua og Strombus floridus ogsaa at antyde, at han har seet, men ikke opfattet iiiint Leddel'orhold.

-) Tab. I. lig. 31, 32. Tandbevæbningen hos Str. gibberulus er hidtil ikke afbildet; den kommer den hos Sir. floridus (Loven I. c. tab. VI) meget nær; de to ydre Sidetæn ler ere mod Spidsen fladtrykte og nedenfra noget skeeformig udhulede, i den opad vendende Rand tillige tandede.42

og hos M. latens 0,llm,n. Iövrigt ville Angivelserne over Længde og Brede af radula, sammenholdte med Tandrækkernes Antal samt de hosföiede Figurer altid være tilstrækkelige for senere Undersögeres Sammenligninger.

Tænderne ere alle meget haarde, uböielige, men taale ei forholdsviis temmelig stærkt Tryk uden al knække; deres Farve var i Almindelighed hornguul, især var Sidetændernes stærk, (hos M. latens vare dog alle næsten farvelöse); de glindsede temmelig slærkt; de vise neppe nogen tydelig indre Organisation, kun en ikke ganske svag Længdestribning opdages især tydeligt mod Basis af Side- og i corpus af Mediantanden.

For snart 7 Aar siden overraskede Hancock og Ernbleton1) den physiologiske og malacologiske Verden ved det interessante quasi-Fund af Kisel som det, der gav Tænderne paa Gastræopodernes Tunge den Haardhedsgrad, der muliggjorde deres Anvendelse som Boreredskaber gjennem haarde Skaller. De forskjellige Forfattere have siden afskrevet og optaget denne Angivelse uden selvstændig Undersögelse; vi skride her til et Forsög paa at veie dens Værd.

Som de fleste andre Ikke-Chemikeres chemiske Undersögelser udmærke ogsaa de anförte engelske Forfatteres Angivelser sig ved en höi Grad af Mangelfuldhed og Unöiag-tighed i hele Undersögelsen, Undersögelsesmaaden og Beretningen derover. Nærværende Forfatter, som iövrigt ikke skal rose sig af noget særlig Studium i chemisk Retning, blev ved hine Forsögs aabenbare Ufuldstændighed selv ledet til et Forsög paa at verificere dem, og foretog saaledes en lille Undersögelse, hvis Resultater her forelægges; maatte jeg ved samme biot have opnaaet atter at henlede Opmærksomheden paa delte Punkt, og derigjennem endelig faae en compelent Undersöger henvendt mod samme, da vil min Hensigt fuldelig være opnaaet. — Tænderne bestaae-), læres der, af „siliceous matter", senere siges der af „silex"; og hvorfor? Fordi de ikke paavirkes af Salpetersyre og Eddikesyre, derimod destrueres ved Fluorbrintesyre. Naar Hancock og Ernbleton aldeles ingen Forandringer angive fremkaldte ved de anförte Syrer, da maae de mene de fortyndede Syrer; concentrerede fremkalde disse saavelsom og især Saltsyre idetmindste ved Timers Paavirkning en ikke ganske ringe Corrosion; og under Kogning med samme forandredes Tænderne endogsaa meget betydelig (Spidserne holdt sig længst uforandrede); ved forisat Kogning destrueres de fuldstændig, ligesom de ved samme paa Platinblik udsmælte til en eensartet brunlig Masse. Ved Behandling med fortyndet Fluorbrintesyre, endog efter nogle Dages Bevaring i samme, havde Tænderne ingen Forandring lidt, de vare kun lidet lysere og mere gjennemsigtige (ligesom om enkelte Bestanddele vare ud-

*) Ann. ad mgz. of natura) lustory. XV. (1845) p. 10. (Eolis).

1. c. 2 Serie II. (1848) p. 212: „the spines of the tongue of the Gastcropcda are composcd of silex."43

trukne); concentrerct Flussyre liar jeg ikke kunnet anvende. Med den formlöse uorganiske Rest, der blev tilbage efter Glödning af et Stykke af en radula af en Marsenia (perspicua), har jeg liere Gange anstillet Kiselproven med Blæserör, men har aldrig seet mindste Spor af indeholdt Kisel, som jeg derimod fandt, men rigtignok i yderst ringe Mængde, indeholdt i Asken af et glödet Parti af Raspepladen af Strombus gibberulus (L). Jeg har senere anstillet en Analyse af en Deel Tænder fra Raspepladen af Bucc. antiquorum, Beek (Triton nodiferum, Lmk). Först kogles samme med concentreret Salpetersyre under fuldstændig Oplosning, derefter Inddampning til

fuldkommen Törhed, og derpaa stærk Opvarmning; det Tilbageblevne oplöstes fuldstændigt i fortyndet Saltsyre: altsaa synes ingen Kiselsyre indeholdt. Til den sallsure Oplosning tilsattes Ammoniak, hvorved Bundfald; Bundfaldet frafiltreredes, glödedes og oplöstes igjen i Salpetersyre; ved Svovlbrint-Svovlammonium da sort Bundfald, ved guult Cyanjernkalium blaa Farve: altsaa Jern indeholdt. En anden Deel af Bundfaldet med Ammoniak udvadskedes fuldstændig, oplöstes i Saltsyre, derefter tilsattes Svovlsyre og stærkt Alcohol, hvorved ingen Udskilling: altsaa phosphorsuur Kalk eller Fluorcalcium. Filtratet fra Ammoniak-Bundfaldet frembragte med Oxalsyre Bundfald, som var oplöseligt i Saltsyre: altsaa Kalk. Reaction for Fluor blev desuden udfort ved at glöde Massen i Plalindigel, opvarme svagt med Svovlsyre, hvorved ingen Ætsning paa Glas'). — Hvad det nu var for en Siliciumforbindelse, der skulde findes som Bestanddeel og, som det synes, væsentligste Bestanddeel af Tænderne, fremgaaer ikke af Hancocks og Embletons Angivelser; men det skulde vei være Kiselsyre eller forskjellige Silicater. Den rene amorphe Kiselsyre (det er vei altid som incohaerent, at den i de dyriske Organismer forefindes) er i Dyreriget först efterviist i forskjellige Infusoriers Pantser, senere i Fuglenes Fjær (Gorup-Besanez), i Fuglenes (Gaasens) Blod (Henneberg) o. fl. St., og kunde saaledes meget vei ogsaa forefindes her2). Imidlertid synes Siliciumforbindelsen — hvis en saadan virkelig undertiden er tilstede — ikke som Kiselsyre at forefindes eller idetmindste da at forekomme i saa ringe Mængde, at den neppe kan spille nogen videre væsentlig Rolle eller væsentligt belinge Tændernes Haardhed. Som forskjellige, lettere oplöselige Silicater kan Silicium derimod muligt hyppigere være tilstede, men under ingen Betingelse kunne

') Tandforholdet hos Patella inclanosticta, Gm. (? Nicobar?) er hidtil ikke afbildet; det gives derfor her tab. I. fig. 33—36. De ydre Tænder sees ofte lüsnedc og med Spidsen dreiede i en deres oprindelige modsat Ketning, udefter. Saltsyre oplösle ved svag Opvarmning Tænderne tildeels, Sidetænderne endogsaa aldeles; kun de sorte, i en Hule (bevægelig) hæftede Spidser,holdt sig uforandrede, paavirkedes heller ikke af Flussyre.

-) Varrentrapp, som har skrevet Artiklen „Kisel og Kiselforbindelse" i llandwörterb. der reinen und angew. Chemi IV. (1850) synes ikke at kjende Noget til Kiselens supponerede Forekomst i Gastræopodernes Tungetænder.

Tænderne siges at „bestaae af Kisel eller Kiselforbindelser." Det bliver herved tillige et Spørgsmaal, oin der kan lægges nogen videre Vægt paa de senere Angivelser om lignende Kiselindhold i de Legemsdele, der tjene Boringen hos forskjellige andre Gastræopoder og Acephaler').

Som ovenfor anfört, stemme de 3 her undersøgte Middelhavs-Arter saa betydelig med hinanden i almindelig Configuration og Bygning af Raspepladen og dennes enkelte Dele, at noget Artsmærke deraf ikke lod sig udlede-); thi at Tænderne hos den ene (M. neritoidea) vare noget mere mörktfarvede, og deres Grunddeel i Forhold til den omböiede Spidse ubetydelig længere, synes ikke vei at kunne afgive noget brugbart specifisk Mærke. Ogsaa hos M. latens"1) vare Tænderne næsten fuldstændigt af samme Grundform og af relativ lignende Störrelse, dog vare Sidelænderne hos denne Art lidt slankere; Mediantanden afveg i Form lidl fra den hos de andre Arter; den var lidt stærkere böiet fra Side til anden, dens Rande især fortil mere omböiede, og dens acies besat med færre Spidser- Mulig skjulte sig i Tandrækkernes Antal et temmelig constant Artsmærke, hvorom jeg imidlertid efter mine paa saa yderst faa Exemplarer grundede Undersøgelser ikke tör nedlægge nogen bestemt Paastand. Hos M. zonifera var Antallet 59, hos M. neritoidea c. 50, hos M. per-spicua c. 55; hos M. latens idetmindste 66.

Den slörre bagtil liggende, udenfor Mundcaviteten i Peritonealhulen spiralformig oprullede Deel af Raspepladen er, som ovenfor allerede anfört, indesluttet i en Skede, og synes temmelig löst forbunden med samme, saaledes at Raspepladen nogenlunde let lader sig fremdrage af den. Skeden begynder heelt bagtil paa Tungens övre Flade som en fortil aaben, noget fladtrykt Cylinder, som gjennemborer Mundcavitetens bageste Væg, og endelig i sin allerbageste Deel sees lidt opsvulmet; Skedens forreste Ende krydses af et Traadelag, der synes at staae i Forbindelse med eller udgaae fra Tungens og Mundcavitetens Sidedele; dens Bagende er nöie sammenvoxet med den omhyllede, fortil mörke, bagtil hvidgraa pulpöse Masse, der synes at spille en Rolle ved Tændernes Dannelse. Selve Pulpen bestaaer af tæt sammentrængte, forlil især mörkere Celler; i dens bageste hvidlige Deel

opdages endnu ingen Tænder, lidt længere forlil vise disse sig derimod meget tydelige og i den samme Stilling indbyrdes, som længere fremad paa Raspe-

') Ann. and mgz of natural history. 2 S. V. (1850) p. 6. W. Clark, on terebrating Mollusca.

Ogsaa fra anden Side er deri den seneste Tid reist Tvivl om Rigtigheden al llancock's Angivelser, saaledes af Bate (Brit. assoe. Birmingham 1848) os Forbes (l'institut. 1849. p. 383.) cf. Troschel Arch. 1850. p. 110. (Rer. üb. Leist, in» Gebiete d. N. der Mollusken. 1849).

Heller ikke Middendorff kunde for Chitonerne benytte Raspepladen som Artsmærke; cf. Beitrage zu einer Malacozool. Ross. 1. (1847) p. 29, 80. 3) Tab. I. fig. 27-30.'l 5

pladen; de vare (c. 4) fuldkommen gjennemsigtige, farvelöse; baade Spidsen og Grundstykket saaes færdigdannede, dog synes Spidsen lidt fastere i Substants, ligesom denne ogsaa tidligere, naar Tandrækkerne under Mikroscopet gjennemlöbes heelt bagfra, sees antagende den horngule characteristiske Farve. Skeden var udvendig glat, hvidlig, og havde især mere bagtil en forholdsviis ikke ganske ringe Tykkelse; den bestod yderst af et Lag af Længdetraade, indenfor hvilket kom et andet Lag af skraatlöbende. Mellem Skeden og den üvre Flade af Raspepladen fandtes — som sædvanlig — tillige et med hiin fast forbundet Lag af mörkt brunlige, uregelmæssig polygonale og tæt sammentrængte Celler, eller (M. latens) af mere rundaglige, vei ogsaa ovale og da mere spredte Celler, adskilte ved en Intercellularsubstanls, hvori fine grenede Traade samt Kjærner. Tilstedeværelsen af delle Cellelag gjorde Iagttagelsen af Tænderne gjennem Skeden meget vanskelig fra den ovre Side; naar Raspepladen uddroges af Skeden., blev en Deel af dette Lag hængende ved Tænderne.

Spiseroret1) udspringer omtrent fra Midten af Mundhulens övre Væg eller lidt længere fortil, lægger sig derefter til venstre Side hen over samme, stiger ned paa samme Side, omfattes af Nerveringen, og fortsætter sig derefter en kort Strækning bagtil, her tillige noget udvidet, især mod höire Side-), og oventil (hos ♂) tillige tildeels skjult af nogle Vindinger af vas del'erens, medens det til Siderne ligger i Berörelse med de for-meentlige Spyttekjertler. Efter denne Udvidning fortsatte Spiseroret sig endnu efter en ringe Forsnevring over i Maven, som hviler paa Foden eller nedad idetmindste kun er omhyllet af en ganske ringe Levermasse, medens den opad og til Siderne derimod ganske indhylles af samme. Mavens indre Side fremböd tydelige Længdefolder; fra den fortsatte Tarmcanalen sig nu opad, forlob til Höire, i Berörelse ined Forplaiitningskjertlen, udvider sig noget og forlöber med sin Rectaldeel langs Gjællehulens höire Rand, og ender tæt indenfor Gjællespallens höire Hjörne med en lidt fremstaaende afrundet AnalpapiP).

«) Tab. I. fig. 5, 9, 10. c. -) Tab. I. li?. 9.

3) Blv. angiver (I. c.) 3 Maver; om Rigtigheden af denne Angivelse har jeg ved mine smaa Exemplarer ikke kunnet overbevise mig, ligesom overhovedet Mavens og Tarmcanalens anatomiske Forhold er og har maattet" være denne Afhandlings ikke mindst svage Side. Har Blv. ikke antaget Spiserors- og Endctarmsudvidnirigen for Maver?HredNlöliM-, AuiiilrdmlNrethkalirr.

Det Lidet, vi 0111 disse have at sige, indskrænker sig til de ovenfor gjorte Bemærkninger.

Gjællebladene (som indenfor Triloniernes Gruppe snart vise sig tilhæftede i en större, snart i en mindre Strækning) ere hos Marseniaslægten næsten fuldkommen frie.

AfMoiidriiiffsreilsUnlier.

Underligt er det, at jeg hos ingen af de undersögte Former er sikker paa virkelig at have seet Spytlekjertlerne, saa meget mere mærkeligt som Cuv. og BIv. angive dem saa stærkt udviklede, saaledes som de ogsaa afbildes hos Cuv. (1. c. f. 7. k. k.) At Spyttekjertler nu virkelig ogsaa her forefindes, derom kan der vei — selv om Slægtskabet med Tritonierne blev overseet — ikke næres nogen Tvivl, efterat Chitonerne, som Poli, Cuv. og Meckel havde fraskrevet disse Organer, nu ogsaa ere fundne i Besiddelse af dem. Som ovenfor angivet, er den bageste Deel af Spiseroret til hver Side omgivet af en kjertellignende Masse, der bagtil stöder op til, men dog ved et tyndt Skillerum synes adskilt fra selve Leveren; dette er formodentlig Spytlekjertlerne; Udföringsgangene har

jeg ikke seet.

Leveren danner en brunlig Masse, der fortil lukker Bunden af Gjællehuden, opad er nöie forbunden med Kjönskjerllen; den bedækker og er fast forbunden med Mavens övre Flade, og omhyller Tarmen. Leveren synes at have den hos Gastræopoderne almindelige acinöse Bygning.

Sliimbladene i Gjællehulen ere ovenfor omlalle.

Nyrer har jeg ikke funden, ikke destomindre ere de sikkerlig tilstede.

Foi'iilantniiigsredsliaber.

Uagtet den kun hos enkelte Individer tilstedeværende, men da ogsaa saa stærkt udviklede penis kunde synes at forbyde en saadan Antagelse, har Blv. dog (1. c. p. 109) erklæret disse Dyr for hermaphroditiske; som Ovarium synes han at have betragtet den övre Deel af Leveren, der ofte saacs noget mere lysfarvet end den nedre. Medens Sowerby1) mellem 12 Exemplarer af M. producla (Leach.), som han havde til Undersögelse, kun fandt 2 Hanner, har jeg derimod kun havt en eneste Hun [M. perspicua (Linné, [-Phi-lippi)]-] {+Phi- lippi)]+} til Undorsögelse, denne var tilmed meget lille, og jeg har derfor til det foeminine Kjönsapparat hos Marsenia endnu mindre Kjendskab end til det inascuiine.

') Zoolog. Jouiii I. p. 427.47

Testiklen er en stor hvidlig-, baade paa Gjennemsnit og udvendigfra tydeligt acinös Kjertel, der danner næsten den hele höire Halvdeel af den Indvoldsmasse, der opfylder den bageste Deel af sidste Skalvinding samt næsten hele Spiret. Den er mod venstre Side nöie tilhæftet lil eller griber med enkelte Lapper ligesom ind i Leveren. Zoospermer opdagedes aldrig, selv i det vei vedligeholdte Exemplar; Aarsliden, paa hvilken Individerne ere tagne, maa vei heri være Skyld. Inde i Sædstokkens Subsianis udspringer vas de-ferens, som et heldigt Snit engang blottede — som det synes — nær ved sit Udspring; Udföringsgangen stiger derpaa lige iveiret, forlöber mod Höire langs Kjertlens forreste Rand, danner ligesom ved Oprulling et lille Nögle (epididymis), der hviler paa Kjertlens indre Rand og sees gjennemskinnende gjennem Huden, naar den anden (Spirets) Vinding löftes til Side. Vas deferens fortsætter sig derefter alter en kort Strækning med et mere lige Forlob, danner et af talrige CircumVolutioner bestaaende langstrakt Nögle, fra hvilket udtræder en enkelt Gang, der stiger nedad og nedenfor Mellemgulvet synes næsten at bore sig ind i Huden for atter tæt ved Penis, videre i Omfang, at træde frem af samme; den nu fölgende Fortsættelse, den egentlige ductus ejaculatorius, danner flere slörre Slynger1), hvoraf den bageste hviler i en Fure paa Leverens forreste övre Rand; medens flere andre ligge paa höire Side af Mundpartiet; den sidste sees almindeligviis krydset af den store Genitalnerve, og fortsætter sig derefter ind i Penis, efter hvis hele Længde og nær sammes concave Rand den forlöber med smaa Bölgeböininger; udimod Enden er duclus ejaculatorius her ofte paa en kort Strækning spindelformig udvidet, og ender da ligefor en Aabning paa den concave Rand af penis tæt ved sammes Spidse-). Ved Sammentrækning i den musculöse Væg af penis kan ductus ejaculatorius drives (indtil c. 2m"') udenfor denne Aabning og sees da (soin hos Tritonium-Slægten) som en lille, flin, trind, spidslillöbenbe appendix udiinod Enden af penis.

Ovariet indtager samme Plads som Sædstokken; Oviducten löber langs Gjællehulens höire Side, i Midlen af sit Forlob, som det synes, noget udvidet, og aabner sig ined en lille rund Aabning ei langt fra Gadboret.

Nervesystemet.

Nervesystemet hos Marsenierne minder ikke saa Lidet om Tritoniernes.

Hjerne gjenfindes under den hos Peclinibranchierne almindelige Fonn som en

>) Tab. I. fig 5.

-) Tab. I fig. 7.

Den Deel af vas deferens, som ligger fri inde i Legemshulen d. e. Strækningen fra dens Udtrædelsessted fra Huden til dens Indtræden i Penis har en temmelig betydelig Længde (indtil 30—32,nra).Spiseroret omfattende

Ring1). der ovenlil som nedentil er opsvulmet i ei l'ar Ganglier; Ringen er temmelig vid og synes kun med sin övre Halvdeel noget mere fast hæftet til Spiseroret. De övre") Ganglier synes at bestaae af 2 Par ved en kort Commissur indbyrdes forbundne Nerveknuder, af livilke de forreste ere mere kuglede, de bageste lidt mere aflange; hine afgive til Siden liere fortil lübende Nerver, og opad en temmelig stor Nerveslatmne, der efterat have afgivet flere Nervegrene, der trænge ind i Mundmassen, löber op paa Siden af den frit fremtrædende Deel af Raspepladen, og med den fra den anden Side saaledes omfatter samme; den deler sig nu i to Grene: en, der synes at trænge ind i hiins pulpejse Deel; en anden, som stiger op under Spiseroret og lige ved dettes Udgang fra Mundcavilcten danner et lille Ganglion'1), som fortil afgiver Grene, der forlöbe henad Mundmassens övre Væg, og opad en anden, der laber sig op paa Spiseroret4); — disse de bageste mere langstrakte Nerveknuder afgive udad 3 Hovednerver, de 2 med Retning fortil og forlobende under den ene större Side-Relractor (for Krængeinunden), den Iredie med Retning bagtil og löbende langs Sanunenstödslinien mellem Fod og Kappe under Mellemgulvets herværende Tilhæftning; paa hüire Side afgaaer endnu en stærk Nerve til Penis og deler sig lige ved sin Indtræden i 2—3 Fascikler. Raade disse forreste og bageste Nerveknuder bidrage til Dannelsen af Conimissureu mellem de övre og nedre Ganglier; Commissuren er enkelt, temmelig tyk og gaaer nedentil over i de langagtig-runde nedre Ganglier5), der ere lidt mindre end de övres forreste Knude; -de afgive cl Par Hovedstammer, som meget hurtigt forgrene sig og tabe sig mellem Fodens Muskelfibre.

Histologisk undersögt viser Nervesystemet for det Förste en Modsætning mellem den indhyllede Deel, Neurilemet, og den egentlige Nervemasse; i Ganglierne, idetmindste i de store, danner Neurilemet Fortsættelser indad, hvorved Ganglierne deles ligesom i flere Lapper. Neurilemet bestaaer af gjennemsigtige, fladtrykte, ikke ganske smaa Celler, dog indbyrdes meget uligestore (0,005—0,015"""); de vare oflest meget regelmæssigt formede, runde eller ovale, og synes noget indskudte mellem hverandre kun at danne et enkelt Lag; liver Celle indeholder en forholdsviis lille, rund, mörkerefarvet, excentrisk Kjærne; paa Ganglierne synes Neurilemet tillige at indeholde Traade, der slynge sig om og imellem Cellerne. Del egentlige Nervevæv bestaaer af Ganglieceller og Nervctraade; de

') Tab. I. fig. 9'. '-') Tab. I. Iis. 25.

3) .Tal.. I. fig. 25.

4) Hos AI. latens fandt jeg ikke disse sidste Ganglier, skjöndt de del for vistnok ere tilstede. Disse Ganglier ere de 2 sædvanlige tildel sympathiskc Nervesystems forreste plexus burende: deres Leie under oeso-pltagus er del normale; indenfor Gastræopodelassen indtage de iövrigt eu t'lads snart mere for-, snait længere bagtil. Af noget bageste plexus splanclinicus bar jeg lier intet Spor kunnet finde.

Tab. I. lig. 25.49

förste sammensætte Ganglierne og ere meget store, ovale eller ægformige, sjeldnere runde eller af gjensidig! Tryk noget kantede; mod den ene Ende sees en temmelig slor, rund Kjærne, som ligeledes er en Celle; Cellens Indhold er lysere end Kjernens kornede Indhold (complicerede Celler). Ved (fortyndet) Eddikesyre forandre Cellerne sig næsten ikke. Gangliecellerne eller idetmindste en meget betydelig Mængde af dem forlænge sig i Nervetraade; hyppigst udspringer fra en Celle kun een saadan, undertiden dog ogsaa to, og da enten fra samme eller fra de to hinanden modsatte Ender. Nerverne vise sig flint længdestribede; Nervetraadene, som fremkalde denne Stribning, ere meget fine og uden bestemte Conturer. Raade Gangliecellerne og Nervetraadene ere omgivne af nogen for-matio granulosa med smaa, dog meget tydelige Kjærner.

Sandseredskaberne.

Öinene l) ere meget tydelige endogsaa for det ubevæbnede Oie; de vise sig som et Par sorte Puncter paa en lille Freinragning ved den udvendige og övrc Side af Tentaklernes Grund. Huden over og i Omfanget af Öinene er meget fortyndet, pigmenllös og forsætter sig som et yderst tyndt Overtræk (som en Art cornea) hen over Öicts Pupillar-aabning; Öinene ere kugelrunde; de bestaae yderst af en meget tynd Hinde (Sclerotica), hvis indvendige Side beklædes af et sort Pigmentlag; begge efterlade fortil en næsten rund, kun lidet ovenfra nedad oval Pupil,

gjennem hvilken et lysbrydende, guligt, transparent Legeme (Kiystallindsen) kommer til Syne og lader sig presse frem; det er ktigelrundl, noget, dog ikke meget, mindre end hele Öiet, tilsyneladende structurlöst og bristede ved Tryk i flere uregelmæssige Stykker; til dets Bagside klæbede undertiden en formlös, men iövrigt temmelig lignende Masse (Glaslegemet?). Nervus opticus har jeg kunnet forfölge udspringende fra eller rettere vei i en Strækning forlobende i Skede med N. tentacularis.

Öret har jeg kun en eneste Gang kunnet finde (M. perspicua); det viste sig som en tyndvægget Blære; jeg troer tillige at have seet denne ikke siddende paa, men ved en sondret Nerve, forbunden med de nedre Ganglier. Öreblæren indeholdt en enkelt skive-formig, kredsrund Otolith-), der viste liere concentriske Ringe og disse skjærende Radier.

Tentaklerne ere temmelig langstrakte, trinde, spidst tillobende; under en ydre Epithelialbeklædning viste de en fremherskende Sammensætning af Længdemuskler.

ITIiiKklei'iic.

Musklerne viste sig sammensatte af meget tynde, glatte Traade, der snart vare samlede i Bundler. snart ikke, men som altid vare uden Skeder.

*) Tab. I. fig. 8.

'-') Tab. I. fig. 26. Otolithens Form er iövrigt saa afvigende fra de hidtil forefundne, at jeg ikke kan fornægte nogen Mistro til min egen Iagttagelse.50

Foden viser, betragtet fra den Deel af dens övre Flade, paa hvilken Indvoldene hvile, og til hvilken disse ved enkelte Traade ere heftede, överst et svagt Lag af tvær-löbende Traade, og under disse ei tykt Lag af longitudinelle og tildeels skraat-löbende. Fra Foden slige en Deel Muskeltraade iveiret imod Kappen og tabe sig her hurtigt som spredte Fascikler: fortil og til Höire ved Gjællespaltens Hjörne ere de især stærke og fortsætte sig tildeels derfra som et tykt Knippe henimod Penis; — ogsaa til Venstre lukke lignende Muskler Gjællehulen med en fast Begrændsning; gjennemklippes her Gjællespaltens Vinkel, sees saaledes en haard, ligesom brusklignende Rand, som er dannet af den overskaarne Muskelmasse '). Skalmusklerne have allerede ovenfor været under Omtale.

//. On c/t idiopst s, Beck.

(Hertil Tab. II & III.)

For denne nye Slægts almindelige Formforholde henvise vi her til den nedenfor i 3die Afsnit g'ivne Slægtscharacteristik samt til Afbildningerne (Tab. II, III).

Begge de der beskrevne Arter har jeg anatomisk undersögt, men af hver kun hertil kunnet benytte eet Individ. Excmplaret af O. grönlandica (inihi) var mig beredvilligst af Prof. Eschricht overladt fra Universitetets zooloiniske Museum, men befandt sig i en saadan Oplosningstilstand, al ikke faa væsentlige Organer ikke engang med nogenlunde Sikkerhed lode sig forfölge. Af den anden Art, O. carnea (Kr.), blev senere et Individ af Dr. Kröyer velvilligt stillet lil min Raadighed; det var stort, vei vedligeholdt, og til det stolte sig de fleste anatomiske Angivelser over denne Slægt; denne Art vil saaledes afgive Typus for mine Iagttagelser over Onchidiopsis-Slæglens Bygning, forsaavidt den anden Art har frembudt Afvigelser, ere disse angivne under de enkelte Organsystemer.

Hilden paa Rygsiden af Onchidiopsis er forholdsviis betydelig lykkere end hos Marsenia og meget blödere; udvendig er den hos O. grönlandica hævet i en Mængde meget

') Lægges Snillet lidt lavt, kan der let fremkomme en lille Aakning pna Piaphragiuet; man kan da faae at see en lille Stiæng (Muskelmassen) med en Aabning ved Spidsen; jeg har ikke ret kunnet værge mig mod den Formodning, at noget Saadant har fremkaldt Cuviers Angi\else om l.eiet af anus mod Venstre (cf. 1. e. f. 6).51

uligestore og uregelmæssige, afrundede, vableagtige, i hinanden overgaaende Ophöininger; hos O. carnea er den

mere jævn, kun ned mod Randen meget blödere, derhos uregelmæssig og ligesom blæreformig oppustet. Udvendig fra er end ikke det fjerneste Spor af en indesluttet Skal at opdage hverken ved Synet eller ved Fölelsen. Med en egentlig Bræmme stod Kappen ikke frem over Foden, skjøndt den ragede betydelig, men i Banden mere afrundet ud over samme; paa Kapperandens Underside var en Stribning af den Art som hos Marsenia (Subg.) ikke at opdage. Flækkedes Huden, saaes dens Indside overalt fuldkommen glat, kun med fine bueformige Linier og (især fortil) hos O. grönlandica noget sort pigmenteret. Under Mikroscopet viste Huden samme Bygning som hos Marsenierne; dog syntes Traadelementerne i det Hele i rigere Mængde tilstede end hos denne Slægt.

Skal. Indenfor Huden ligger en Skal, som er fuldkommen hornagtig (coniin), for hvis Formforhold vi iövrigl henvise til den i næste Afsnit givne Beskrivelse. Skallen dækker kun omtrent Halvdelen af Dyrets Iiidvoldsmasse; Resten ligger frit bagtil fremragende og her kun dækket af Kappeudviklingen, som sluttede sig nöie til denne nögne Deel som til Skallen, men iövrigt intetsteds var hæftet til Indvoldsmassens overalt glatte Perilo-nealoverflade. Perilonealhindeii viste sig som en structurlös, ligesom i alle Retninger af krydsede, grenede, klare Fibre gjennemtrukken Membran; hine vare dog allene eller idet-mind>te for störste Delen yderst Udstaaende og talrige Foldninger i Membranen. Paa Skallens Indside ere Muskelindtryk neppe kjendelige; intetsteds viste sig mindste Spor til Kalkafleiring paa eller i Skallen; under Mikroscopet viste den sig tilsyneladende structurlös med tydelige Tilvæxlslriber, der ved at trænges tættere paa hinanden paa sædvanlig Viis havde frembragt de for det blotte Öie synlige Tilvæxtlinier. Forat bevare Skallen kunde jeg ikke anstille nogen chemisk Undersögelse af samme; concentreret Saltsyre, paagydt over en ringe Strækning af den, fremkaldte ingen Opbrusning.

Skallen spiller her altsaa væsentlig kun en Rolle som beskyttende Aandehulen; indenfor den lier behandlede Familie frembyder Oncliidiopsis da Skaludviklingen paa sit Minimum og bliver saaledes indenfor denne Gruppe det tilsvarende Led til Limax. Testa-cella, Parmacelia, — Aplysia indenfor andre Grupper af Gastræopoder.

Tymlkappen. Efterat Skallen er borttaget, viser den af samme bedækkede Tynd-kappe sig som en guulugtig Flade, der fortil er mere gjennemsigtig og derved rober den underliggende Gjællehule; her sees da de gjennemskinnende, til Gjællehulens överste Væg hæftede Gjæller, en forreste mindre og bipectinat, en bageste större med eensidige Gjælle-blade; hos O. carnea viser den forreste iille Gjælle sig som en næsten sort, elliptisk lille Flade, idet Gjællebladene ere hæftede til en saadan. Mere bagtil er Tyndkappen fastvoxet til Forplanlningskjerllens og en Deel af Leverens Overflade, mod venstre Side sees tillige det gjennemskinnende Hjerte. Hele denne lludllade begrændses af en smal, men meget tydelig, temmelig fasl og seig Tykhapperand, hvis Underflade fortil og mod Siderne er

7*52

fri. bagtil derimod nöie fasthæftet til de underliggende Dele. Mere forlil var denne Rand paa liver Side paa et enkelt Sted nöiere lilhæftet til den udenfor liggende Hud; fortil sees desuden til hver Side indenfor samme Rand en aflang Muskelplet 'J, fra hvilken Muskel-strænge ikke tydelig have været til at forfölge ned imod Foden.

Bag denne Rand og saaledes frit fremragende bagved Skallen sees den mere end lialv-kugleformige brunlige Lever (og Forplanlningskjertel) med sit tynde glatte Peritonealoverlræk.

Cäja'llchule, Cjæller. Gjennemklippes Tyndkappen nu forfra langs sin höire Rand og lægges tilbage mod venstre Side, ligge Gjællehulens Gulv og Loft eller nedre og ovre Væg frit for os; Gjællehulen er paa Grund af Skallen meget svagt hvælvet, især mere bagtil; til Venstre henimod Hjertet er den lidt dybere2), bagtil og mere til Höire gaaer den, men meget lav, ind under Leveren. Gjællespalten er temmelig smal (hos O. grön-landica kun 6mm- bred) og lidet höi; den fortsætter sig fremad og mod Venstre i en, hos O. grönlandica kort og overfladisk, hos O. carnea dybere og længere Halvkanal.

Gjællebladene ere ved hele Længden af deres ene Rand fasthæftede; de i den mindre Gjælle ere temmelig tykke, men lavere; de i den större ere tynde, triangulaire lætstaaende Blade (hos O. grönlandica forholdsviis kortere og mere höie, hos O. carnea lavere og mere langstrakte). Under Mikroscopet saaes mod hver Rand et Kar, der ana-

stomoserede med det ligeoverfor værende (imidlertid har jeg ikke kunnet see tydelige særegne Va'gge i «lisse blodforende Gange).

Bagved og til Höire for den större Gjælle saaes Gjællehulens Loft ligesom svagt glandulöst udviklet; sammesteds fandtes ogsaa, men endnu mindre lydelig end hos Mar-senierne, et ringe, ligesom störknet Secret. Nedenfor og til Höire for, hvad jeg ogsaa her maa antage for de sædvanlige sliimafsondrende Redskaber (feuillels muqüeux, Cuv.), sees umiddelbart indenfor Gjællespaltens höire lljörne anus, der stod frem som en papil-formig, af en rund Aabning i Spidsen gjennemboret Fremragning; gjennem Aabningen lod en fiin Sonde sig en kort Strækning indbringe i lige Retning. — Nedenunder fandtes en lille, sinai, af et Par temmelig tydelige Læber begrændset Tværspalte3), gjennem hvilken Sonden kunde fores en ganske kort Strækning næsten lige ind, dog med en ringe Retning til Höire; Saxen aabnede her en lille Hule, som laa heelt til Höire næsten umiddelbart under Tykkapperanden og bagtil grændsede op til Leveren. Hulens nedre Væg var glat, dens övre derimod fremböd korte bladagtige Folder; mod Höire forlængede den sig i en kort, dog vistnok blind Sæk; langs dens indre Rand forlob Rectum. Dette Redskab maa vei være at tyde som Nyren.

>) Tab. III. lig. 2.

2) Tab. III. fig. 5.

3) Tab. III. lig. 5*._53

Gjællehulens nedre Væg dannes af det ovenfor ved Marsenien beskrevne Dia-phragma; det viste her en ganske lignende Bygning, idet det bestod af Lag af transver-selle og oblique Muskeltraade. Det seer næsten ud soin om Diaphragmet bagtil spaltede sig i 2 Blade, et som steg ned og beklædte en Deel af Leverens Forflade samt gjennem-boredes af Spiseroret, og et, som opad beklædte Bunden (d. e. den bageste Væg) af Gjællehulen.

For <3üielseSE'i>flttkalM>i*.

Efter Borttagelse af Mellemgulvet sees Mundpartiet blottet, bagved dette Spiseroret, omfattet af Nerveringen. Hos O. grönlandica var Krængeinunden fremstrakt, hos O. carnea tilbagetrukken; hos hiin saaes altsaa den egentlige Mundhule beliggende indeni, hos denne bagved Krængeinunden. Den ydre Mundaabning, hvorigjennem dette Organ træder frem, har samme Form, som hos Marsenia; selve Roret er i det Hele noget förere end hos denne Slægt og noget opsvulmet mod Spidsen. I Omfanget af sammes Forbindelse med Hovedets Hud sees fra alle Sider stærke Min. retractores heftede til det, især tydelige hos O. carnea. et Par fortil og flere Par paa Siderne. Som sædvanlig var Krængeinunden sammensat af udvendige Lag af Længde-, indvendige af Tvær-Muskler; paa sammes Spidse saaes den egentlige (indre) Mundaabning som en lille oval Længdespalle, hvis Læber hos O. carnea vare mere, hos O. grönlandica mindre tydeligt furede. Ovenfor Læberne sees til hver Side en fremstaaende, haard Kant, som hos O. grönlandica var sortebruun, liöierc, tykkere, samt mere spröd (næsten som hos mange Aplysier), — hos O. carnea inere guulagtig, lavere og mindre tyk; det er den nedre Rand af den samme Hornbeklædning, som vi kjende fra Marsenia, udviklet med lignende Farve og af en lignende matrix. Hornbeklædningen1) bestaaer af 2 böiede, dog hverken oven- eller nedentil sammenstodende Hornplader, hvis Brede (c. 3mm) er större end deres Længde (det Omvendte er Tilfældet hos Marsenia); de ere lyst ravgule, kun langs deres Bagiand og tildeels langs Siderandene farvelösc; udimod disse löbe de bestandig tyndere til, især oventil, nedad ere de tykkere og der lidt udad omböiede. De bestaae af en bageste tyndere og forreste tykkere og frit fremstaaende Halvdeel, hvilke med hinanden paa den ydre Side danne en Fals, hvori den forreste Rand af matrix optages. Under Mikroscopet afgive de [endog ved svag Forstörrelse (24 Gange)] et særdeles smukt Skue; de sees nemlig her sammensatte af tætstaaende, parallellöbende, skraat ovenfra og forfra nedad og bagtil löbende, lidt slangebuglede, smalle Baand, som atter ere meget fiint og tæt tværstribede* kun mod selve den övre Rand sees (ved svagere

J) Tal).III. fig.29 A. ß. — Den givne Beskrivelse er lagen fra llornbeklædningcn af O.carnea; den af den anden Art gik ved et Uheld tabt.54

Forstörrelse) Tværstriberne mindre lydeligt. Detle hele Udseende frembringes af meget smaae, i Rader tæt

sammenrykkede og paa selve Linierne skraatstillede Hornlegemer, som ere cylindroide, dog lidt tykkere ved deres forreste Ende (saaledes al derved fremkomme svage Ophöininger, som fölge Liniernes Lob) og derhos tillige lidt böiede efter Længden (sauledes at de vende Concaviteten indad, og saaledes at selve Hornpladerne paa den indvendige Side derved sees svagt udhulede mellem Linierne). Disse llornlegemer ere udefter Hornpladens Spids slörre, bagtil ligesom i det Hele ud imod Randene blive de mindre; i selve den ved Omböiningen nedentil dannede, fremspringende Kant ere de betydelig længere; enkeltviis betragtede ere de svagt gulig farvede, ud imod hine farvelöse Partier uden Farve; de ligge i et enkelt Lag, kun i den forreste tykkere Deel ere de ordnede i idetmindste 2; indbyrdes sees de forbundne ved en yderst ringe homogen, farvelos Masse.

Ved Tryk bristede Hornpladcrne efler Liniernes Retning og efter paa disse lidt skraal stillede Delingslinier, altsaa efter Hornelementerne; den forreste Rand maatte altsaa ogsaa vise sig og viste sig fiint, men tydeligt saugtakket.

En lignende Structur har Lebert beskrevet eller rettere afbildet i Horn pladerne (han kalder dem Kjæber) af en Haliotis (1. c. p. 449); Horncylindrene synes dog her (efler Figuren Tab. XIII. f. 25 A. B, 26) stillede i Quincunx og tagsteenslagte; noget Lignende synes ogsaa at forefindes hos „Valvala obtusa" og „Paludina vivipara". cf. Troschel. I. c. p. 271 t.X f. 1.

Den egentlige Mundhule (bulbus pharyngeus) er forholdsviis slörre og har lykkere Vægge end hos Marsenia; den er mod sin forreste Ende overalt nöie hæftet til Krænge-mundens Indside; fra dens överste og forreste Deel, dog noget over mod höire Side, udgaaer Spiseroret, som derpaa gaaer tilbage, fuldkommen skjulende det ene af de lo gl. slomato-gastrica s. buccinatoria, og tildeels dækkende den fremragende Deel af Raspepladen; denne sidste gjennomborer bagtil Mundcavitetens Væg; mellem Spiseroret og Gjen-neintrædelscsstedet sees det andet af de omlalle Ganglier samt den forbindende Nerve; nedenfor Raspepladens Udtrædelsessted sees til liver Side Insertionen af et Par Muskler, som nedenfor nærmere ville blive omlalle, og gaae over, den ydre og övre i den övre Deel af Tungeroden , den indre og nedre i sammes nederste Deel r). Gjennemskjæres Spiseroret nu lige ved sit Udspring, öines gjennem en oval Aabning en Deel af Tungens Overflade blottet-); og gjennemskjæres derefter hele Mundcavilclens Loft og slaaes til Siderne, sees Tungen blottet efler hele sin Længde» Den er aller her tilhæftel paa samme

') Tab. III. lig. -) Tal). III. fig. 8.55

Maade og har samme Grundform som hos Marsenia; Breden baglil er imidlertid dog noget större, ligesom Tungespidsen noget længere. Selve Tungens Form synes ikke saa lidet forskjellig hos de 2 Arter, og visselig frembyde de under alle Betingelser i saa Henfeende Formforskjelligheder, som imidlertid neppe altid og i alle Exemplarer ville vise sig saa stærkt udprægede som i de enkelte af mig undersögte, der fremböde, det ene en udstrukken, det andet en tilbagetrukken Snabel. Ilos O. grönlandica var Tungen længere og i det Hele mere sammentrykket, ligesom den i Munden fritliggende Deel af Raspepladen ogsaa længere; hos O. carnea var den mere nedtrykt og saaledes bredere, kortere, den udenfor Skeden liggende Deel af radula ligeledes noget kortere ')•

Vi gjenfinde her den samme Organisation af Tungen, som vi have seet hos Marsenia; forrest ganske fri, bagest rundtom tilhæflet, bestaaer den af to fortil convergerende, symmetriske, musculöse, oventil ved en membranös Deel forbundne Halvparter; disse bære Raspepladens Vinger, hiin dens tandbevæbnede Midtcdeel. Paa Underfladen frembyder Tungens frie Spidse, især tydelig hos O. carnea5), til hver Side tværlöbende Muskeltraadc, som ikke stode sammen ved deres Udspring, men der ere adskilte ved den fremstaaende Længdekam paa Tungespidsens Underflade; de ere sondrede i lo Lag, et övre og smallere forreste, der slaaer sig op om Tungens Siderande og forbinder sig med de egentlige Tungemuskler;— og et nederste og mere bagtil liggende, som med sin Forrand skyder sig lidt henover og dækker den bageste Rand af forrige Lag; dette Muskellag strækker sig bagtil henover hele Underfladen af Tungespidsen og gaaer til Siderne over paa Mundcaviletens Vægge og sammenblander sine Fibre med dennes Muskler. Baglil sees Tungens övre Flade som sædvanlig krydset af et Lag af Tværtraade, som fra den ene Siderand gaae over til den anden og ere nöie

tilhæftede til Tungens Overflade undtagen fortil, hvor hiint lader sig löfte iveiret som en smal Hudrand, der næsten dækker den forreste Ende af Tungeskeden og sammes Sideudbredning. Dette hele Lag har hos O. grönlandica en forholdsviis mindre Længdeudstrækning end hos O. carnea, og saaledes viser da hos denne en mindre, hos hiin en större Deel af Tungens Rygning sig blottet. — Indgangen lil Tungeskeden er af den egentlige Raspeplades Brede, nedtrykt og dækkes ovenfra af en fremstaaende lingula'1), som er sammensal af Celler og et underliggende Lag af Tværtraade, der til Siderne fortsætte sig ud over Tungens Sidedele som en yderst tynd, til Tungens Overflade tætsluttende Hinde; lige i Middellinien sees tillige Fibre, som fra hiint overliggende Traadlag trænge ind i og gaae over i delte: atter et Forhold, som i höi Grad minder om del hos Bucc.

'i Tab. II. Iis. 9, 10, II. - Tab. 111. lij. (I, 10. II, 12. -) Tab. 111. li;. 10. 't Tab. III. lis. II, 12.56

antiquorum, Bock (= Triton nodiferum, Lamk.). Raspepladen lader sig med Lethed lösne fra den bærende Flade og udtrække af sin Skede 1). i hvilken kun dens bageste pulpöse Deel bliver tilbage.

Efter Raspepladens Fjernelse sees den tnembranöse Deel, som er udspændt mellem Tungens tvende symmetriske Halvdele, forlobende efter sammes hele Længde; overeens-stemmende med den egentlige Raspeplades Form er den fortil ubetydelig bredere end bagtil, og atter baade i sin forreste og bageste Deel lidt fortykket, i Midten derimod fuldkommen hindeagtig. Overfladen (saavel af det hindeagtige Parti som) af Tungens Sidedele saaes bestaaende af sammentrængte, rundagtige Celler med tydelig Cellekjerne, ofte med liere"); det mindede i Udseende om Bruskslructur; — var delte det nederste Lag af Raspepladen, som var blevel hængende ved sin Tilhæftningsflade? og er denne maaskee ogsaa matrix for den Tænderne bærende Plade eller idetmindste for dens Sidedele? Cellerne her vare dog ikke lidet slörre end de i Raspepladen. Den membranöse Deel viste sig iövrigt under dette Lag sammensat af longitudinelle Traade.

Borttages hiin membranöse Deel, sees den underliggende Hule, der overeens-stemmende med Tungens almindelige Formforhold hos O. grönlandica fandtes smal og dyb, hos O. carnea mere bred og flad3). Fortil sees det sædvanlige saddelforinige Legeme, nedad hæftet ved korte Muskelknipper; hos O. grönlandica var det noget höiere, hos O. carnea mere bredt; det udvider sig som sædvanlig til hver Side i en vingeformig Deel, hvis ydre tilhæftede Side baade ovenfra og nedenfra dækkes af tværlöbende fine Muskel-traade, som fortil synes at staae i Forbindelse med nogle, som i Tungespidsen dækkede Forlladen af Saddelen.— Mikroscopisk undcrsögt, viser Saddelen den Structur, soin efter mine Undersögelser ikke mindre end efter de faa tidligere anstillede4) næsten synes at være dette Organ eiendommelig, en Structur, som allerede har været berört ovenfor hos Marsenia, hvor den fuldkommen og aldeles stemmer med den her forefundne. Saddelen samt dens Vinger sees dannede af et Væv, som i Characteer betydelig minder om Fibre-brusk; det bestaaer af temmelig grove, grenede, nætformig forbundne og i hinanden slyngede Traade, soin imellem sig lade vide Masker, der ere fyldte med en fiint-kornet Masse og desuden indeholde enkelle slörre Celler, hvorom denne atter er mere samlet og sammentrængt. Paa Sadlens Forflade ligesom paa den ydre Deel af Vingernes övre Flade saaes Muskellraadene uden bestemt Grændse ligesom at tabe sig i dette Væv5).

>) Tab. III. fig. 13.

'-') Tab. III. fig. 20.

3) tf. Lebert (Wiegm. Arch. II. 1. (1836) t. XIII fig. 27 -28 (llalyotis), t. XIV. fig. 54 (Limax).

4) Tab. II. fig. 13, 14. — Tab. III. fig. 21, 22. s) Tab. III. fig. 23.Tungehulcns (Lacuncns) Sidevægge dannes af Inderrandene af tætstaacndc inuscu-löse Blade, der ere stillede skraat indvendigfra udad og fortil, derhos noget sammenrykkede i 3—4 s torre Masser; de udspringe, den forreste fra Saddel vingens hageste og nederste Deel, de övrige fra Lacunens Bund, og stige med en Böining bagtil alle opefter forat hæfte sig til Undersiden af den Hinde, der danner den övre Flade af Tungens Sidedele; det forreste Bundt af samme kommer da til at hvile paa og dækker en stor Deel af hine Vinger. Hulens Bund (d. e. bageste Væg) dannes af Mundcavitetens egne Vægge; i dens Gulv opdages fine Tværrækker af korte Muskelbundter, som med Enderne gribe ind i hinanden; mindre tydelig vise sig tre efter hele Hulens Længde forlöbende Strænge, som fortil synes at hefte sig til Saddelens

nedre Rand, bagtil at staae i Forbindelse med det Lag af tværlöbendc Muskeltraade, som bagtil lukkede Hulen1). Nogen Communicalions-aabning mellem denne Hule og den slörre, hvori hele Mundpartiel hos Gastræopoderne er befæstet, var ikke til at opdage. — Ovenfor omtaltes tvende Muskelpar, som bagfra hæftede sig til Tungens Rod; de gik over, det övre og ydre i det Muskellag, som fremkom ved den opad og nedad stedfindende Sammenflyden af hine Muskelblade; det nedre og indre syntes at oplöse sig imellem de i Hulens Gulv forefundne Muskelelementer.

Den paa Tungen hvilende liaspeplade -) havde hos begge undersögle Arter samme absolute Længde (c. 9Åm m) og næslen samme Brede (hos O. grönlandica hos O.

carnea m) •1), var altsaa hos den noget slörre O. carnea af en relativ mindre Störrelse. I sin bagtil liggende, opadtøffitnmede og i en Skede indesluttede Deel er Pladen noget sain-menböiet fra den ene Side lil den anden, saaledes al de midterste Tænder komme lil at ligge dybest, og Pladen derved i denne Deel synes mindre bred; den i Mundhulen liggende Deel er næsten flad, især fortil, dog med lidt hævede Rande. 1 Mundcaviteten breder Raspepladen sig som sædvanlig lil hver Side ud i en Vinge, der hviler paa den övre Flade af Tungens Sidedele; denne vingeformige Deel böier sig ned om Tungens Spids og Sider og skyder sig med sin Rand ind under det paa sammes Underside værende stærke, tvær-löbende Muskellag; ligesom Vingerne oventil krybe ind under den til Tungeskeden horende Muskeludbredning. Paa Tungens övre Flade have Vingerne nærmere ved den tandbesatte Deel af Raspepladen en Tykkelse af «c. 0,015""", paa Underfladen var den kjendelig tyndere. (= 0,003mrn- og omtrent af samme Tykkelse fandtes selve den tandbevæbnede Plade. 1 histologisk Bygning stemmede Raspepladen her med den hos Marsenien; dog vare Celle-elemenlerne i den vingeformige Sideirdvikling mere tydelige, indad imod den tandbesatte

i) Tal» III. Fig. 21, 22. 'O Tal». III. Kig. 13. :l) Maalt i Mundcavitelrn.58

Deel vare de mere læt sammentrængte og polygone, udad mindre tælstaaende og runde. Som hos Marsenia indfattedes den tandbesatte Deel af radula med en indvendig fra udhulet Kant, der dog var mere ligelöbende, mindre bred samt mindre mörk og i selve den indre Kant, idetmindste ovenfra, viste sig fuldkommen farvelos og gjennemsigtig; ved Tryk deeltc den sig ikke saa let som hos Marsenia, ikke heller i saa regelmæssige (til hver Tandrække svarende) Stykker; mere fortil syntes denne Kant nærmest sammenhængende med og ligesom en Fortsættelse af Vingens övre længdestribede Lag.

Indenfor denne Randliste er Raspepladen efter hele sin Længde besat med Tværrader af Tænder, kun længst fortil mangle nogle enkelte saadanne; snart saaes Mediantanden udfalden (O. grönlandiea), Sliart Lateraltænderne (O. carnea); utydelige Spor af Tilhæftningsstederne vise sig paa Raspepladen baade der og andetsteds, hvor Tænderne borttages.

Tandrækkernes Antal var noget mindre hos O. grönlandiea end hos O. carnea, hvor det belöb sig til c. 72, hvoraf de 27 paa den i Mundcaviteten liggende Deel (hos O. grönlandiea var Antallet der omtrent det sainrne (26)). Hver Tandrække sammensættes af 7, en uparret Median- og til hver Side 3 til hinanden svarende Lateraltænder.

Mediantænderne-) ere næsten regelmæssig fiirsidige med svagt udhulede især Side-Rande og afrundede Vinkler; de ere i del Hele svagt saminenböiede efter Breden, saaat den övre Flade er svagt convex fra Side til Side; Forenden er skarpt opad og bagtil omböiet, den omböiede Deel ender med en convex Rand, som har en slame Tak i Midlen og til hver Side flere (4—5) mindre. Disse Tænder staae saa tæt sammen, at den ene med sin Forende netop dækker Bagranden af den foranliggende.

Den Tand3), der stöder op til Mediantanden, har væsentlig samme Grundform, men er större, sees derhos som Fölge af sin Tilhæftning til Raspepladens noget hævede Sidedeel under Mikroscopet i nogen Forkortning, frembyder saaledes optisk mere Masse og er da noget mörkerc; — den er i det Hele mere sammentrykt end Mediantanden, dens övre Flade viser sig fölgclig mere convex, dens nedre mere concav; dens Basisrand er temmelig skraat indad afskaaren; den krogformede Deel er længere, mindre skarpt om-slaaet, derhos mere spidst tillobende og i Randen forsyne‡*med en meget stor Median- og flere mindre Sidetakker. Med Spidsen af Krogen

staaer denne Tand oflcst lidt indenfor Sideranden af Mellemtanden. Tanden fortsættes ved sin Grund med en mindre fast, kort, farvelos Forlængelse indsænket i Raspepladen. Bagenden af Tanden samt den ved

') De forreste, ufuldstændige Hader iberegnede. ,J) Tab. II. fig. !6 a, Tab. III. lig. 19. 3) Tab. II. flg. 16 b, Tab. III. lig. 18.59

dennes Forlængelse frembragte Prominents optages i den bagved liggende Tands concave Underside.

Til liver Side af denne större Tand findes et Par indbyrdes i Form temmelig lige, næsten spidshammerformige Tænder O; de ere mindre, noget fladtrykte og have manubrium forlænget i en farvelos, indad böiet Fortsættelse, som nöie er hæftet til (Overfladen af) Raspepladen, og hvis bageste Deel dækkes af den bagved liggende Tand; denne Fortsættelse er paa den ydre af disse Tænder noget længere end paa den indre. Paa Grund af det lidt dybere Leie af Raspepladens midterste Deel iagttages disse Tænder næsten ganske i Profil og med Spidserne naaende, den indre heelt henover, den ydre til Midten af den indre Sidetand. Manubrium af den ydre Tand er kortere end paa den indre, dens Hoved derimod noget mere bagtil fremtrædende; Spidserne have paa begge omtrent samme Længde, kun er Ydertandens noget mere lige '-')

Tænderne vare alle meget skraat tilhæftede til Pladen; de vare temmelig haarde, af gulig Farve, og bevarede — de henimod og i selve Pulpen liggende fraregnede — omtrent den samme Störrelse efter hele Længden af radula. — Tænderne stemmede hos begge Arter fuldstændig med hinanden, og Tandbeklædningen synes saaledes ikke heller her af noget Værd som specißsk Mærke; thi al Mediantanden over basis hos O. carnea maalte 0,13m m , hos O. carnea oftest lidt mere (0,15—0,10"""), lör vei neppe betragtes som noget saadant.

Den bageste palpose Deel af radula ligesaavel som den omsluttende Skede stemmede i Structurforhold nöie med Marseniernes. I det mellem Skeden og den övre Flade af Raspepladen liggende Cellelag synles Pigmentkorn ikke at mangle.

Foran det lodrette Skillerum, der som sædvanlig hos Gastræopoderne — og her, som det synes, i umiddelbar Forbindelse med Diapliragmet. — deler Legemshulen i 2 Afdelinger, laa en glandulös Masse, som hvilede paa og tildeels omgav Spiseroret; det varSpytte-kjerllerne"), der her altsaa som hos mange andre Gastræopoder (saaledes hos de ikke inegel fjerntstaaende Tritonier, Muricider og hos a.) ere sammensmeltede i een Masse. Deres Udföringsgange har jeg neppe seet; hos O. grönlandica fandt jeg et Rör4) af temmelig stort lumcn. som med de store Retraclorer traadte gjennem Nerveringen og gjennomborede Mundhulens nederste Væg under Udlrædelsesstedet for Raspepladen. Var dette den ene Spyttekjerlelgang? Efter dets Insertionssted skulde jeg snarere ansee det

>) Tal». II. fijr. 16 c, H. Tal». II. Iis. 17.

,J) Tab. II. lig. 16 r, (1.

Tal». III. lig. 6.

Tab. II. fig. 11% 12*.60

for tilhörende den forreste Green af Aorta cephalica (saaledes som fundet hos Aplysia, Helix o. fl.).

.Mundhulen fortsatte sig gjennem en allaug Aabning ') op i Spiseroret, som derefter steg nedad, med en Knæböining — ved hvilken det omfattedes af Nerveringen — bagtil, hvor det da udvidede sig noget, derpaa atter forsnevrede sig og. omfattet af Leveren , paany udvidede sig til en temmelig rummelig Mave, som bagtil træder meget nær ild til Kappens Overflade og til liöire med en ovenfra nedad aflang recessus udad mod liöire Side; herved træder da saaledes det ovenfor denne liggende Leverparti stærkt indad i Maven, som, da Pylorusaabningen — der er temmelig snever — findes her, under en Vinkel böier om i Tarmkanalen. Tarmen stiger lörst lodret iveiret op bagved Hjertet, böier sig saa under en næsten ret Vinkel til Höire og forlöber noget udvidet parallel med Tykkapperanden for, fra det Sted, hvor samme Rands bageste Deel slaaer sig om i den höire, atter forsnevret al löbe parallel med, först lige under, siden indenfor samme, idet den til Höire lader den lille ovenfor beskrevne Hule (Nyren)2); Rectum ender paa en temmelig fremstaaende Analpapil.

Fordöielsescanalens hele Langde belöb sig til omtrent 2h Gange Legemets.

Spiseroret viste temmelig stærkt udviklede Længdemuskler; indvendig var del i sin udvidede Deel forsynet med et Par tydelig fremspringende Længdefolder3) og tiere mindre tydelige; de tabte sig alle ved Indgangen til Maven; hos O. grönlandica fandtes her tillige en udvendig meget lydelig Kredsfold4). Mavens Vægge vare glatte; gjennem dens tynde Sliimhinde lod den ogsaa for det blotte Oie tydeligt acinöse Lever sig tilsyne; fortil tæt ved Mavens Cardiaaabning saaes Indmundingen af et Par större Levergange; nedentil i hiin omtalte recessus (altsaa som sædvanlig nær Mavens pylorus-Doel) udmundede ligeledes liere Levergange, dog alle mindre, skjöndt af forskjellig Vide, — og nær samme i Mavens övre Væg endnu nogle videre og mere bagudgaaende; de större Levergange lode sig forfölge et Stykke ind i Levermassen og viste paa deres indvendige Side Aabninger til mindre Sideudförselsgange5). I den störsle Deel af Tartncanalen var Sliimhinden glat, i dens Rectaldeel flint og tæt længdefoldet.

I Maven og især i Begyndelsen af Tarmkanalen fandtes Rester af fordöiede (dyriske) Dele, hvis Natur ikke nærmere lod sig bestemme.

') Tal>. III. lig. 8.

') En forefunden Communicationsspalte mellem denne og Rectum maa jeg — uagtet dens Udseende — ansee for tilfældig opstaaet under Præparationen.

3) Tab. II. fig. 17.

4) Tab. II. lig. 8**.

•r') Undersögt under Mikroscopet viste en af de större baade et Cellelag og et andet, bestaaende af cir-culaire Fibre.61

liredslwbsretfskahei*.

Hjertet fandtes paa sin sædvanlige Plads ved den bageste Ende af Gjællerne; Forkammeret var temmelig tyndvægget, indvendig næsten glat, men viste under Mikroskopet (ved meget svag Forstörrelse) stærke i hinanden slyngede røuskellrabecler; Hjertekammeret1) var betydelig (3—4 Gange) tykkere i sine Vægge end Forkammeret; ved Basis af Hjertekammeret var sammes Tykkelse större end ved Spidsen; indvendig viste det meget stærke, nætformig i hinanden slyngede Muskelbundter, der laae i flere indbyrdes sammenvævede Lag, og endog dannede ligesom enkelte Mm. papillares. Forbindelses-aabningen mellem Forkammer og Kammer var temmelig snever, laa over mod den ene Side og dækkedes af en enkelt, men stor og skraatstillet Klap2). Den fra Kammeret udspringende Aarestamme syntes strax at dele sig i en Aorta cephalica og abdominalis; sammes Vægge viste baade et Celle- og et tydelig udviklet Circulairlraad-Lag,T).

.4 a ii «I e <1 rætsre «Imkalierii e

ere allerede ovenfor omtalte.

/Ifsoiidriiiesredskabei'.

Spyttekjertlerne ere alt tidligere beskrevne; naar jeg ikke har fundet Udforings-gangene fra samme, da finder dette maaskee sin Forklaring deri, al jeg har antaget samme for til Spyltekjcrllen gaaende Nerver (cf. tab. III. fig. 6).

Leverens Masse er temmelig betydelig og omslutter overalt og er nöie tilhæftet til Væggene af Maven samt störste Delen af Tarincanalen; udad imod Peritonealfladen bestod den af tæt sammentrængte, langstrakte (1.^—3""" lange) Follicler, som stode lodrette paa hiin og ofte saaes forenede i större og mindre Knipper. Folliclerne dannedes af en tynd Hinde; deres Indhold var meget smaa og tæt sammentrængte Celler. — Ved under Vand nöiere at undersöge det lösnede forreste Leverparti (hos O. carnea) fandt jeg over imod höire Side ikke langt fra Tarmen en fladtrykt, lille, ægforinig Blære4) (i Slörrelse omtrent = Hjertekammeret), som under en meget spids Vinkel gik over i en Gang, lil hvilken Blæren næsten laa an; i Vinkelböiningen fandtes korte Traade, der holdt

Blæren i denne Stilling og forhindrede den fra at rettes ud; — Udföringsgangen steg næsten

') Tab. III. fig. 24. -) Tab. III. fig. '24*.

3) Hos O. grönlandica fandt jeg i den udvendige , Skallen dækkende Kappe nedad mod dennes Tilhæft-ningsrand en sinus af ikke ganske ringe lumcn især paa venstre Side og med Aabninger, hvorigjennem den communicerede med ovenfra kommende mindre sinus. Det var vei venöse sinus?

4) Tab. III. fig. 31.62

horizontal fortil og til Höire, derefter under en noget spids Vinkel nedad og til Höire; jeg maa meget beklage, at jeg ikke tidligere var bleven dette Organ var, hvis Udinun-dingssted jeg nu ikke mere seer mig istand til at bestemme; efter Retningen af den iagttagne Udföringsgang skulde jeg næsten troe, at samme vilde have aabnet si« nær Aab-ningen for Nyren eller, krydsende Rectum, indmundet i selve Nyrens Hule. Blæren var tom, dens Vægge kjertlede og neppe forsynede med noget Muskellag; Udföringsgangen var saa vid, at en finere Sonde overall lod sig indbringe igjennem den; indvendig var den, især længere borte fra Blæren, meget fiint og tæl længdefoldet1)-

De hos Gastræopoderne almindelig forekommende Sliimfolder (feuillets muqueux (Cuv.), ault.) forefandtes ogsaa lier, dog temmelig svagt udviklede.

Nyren har allerede ovenfor været omtalt; den var af noget usædvanlig Fonn og noget usædvanlig beliggende, nemlig temmelig langt fortil og udenfor Endetarmen; Udmun-dingsstedet, som man skulde have ventet, som hos nogle af de beslægtede Former, længere bagtil i Gjællehulen, laa heelt fortil nær Analaabningen.

l o Ia|l I il 11 (II i II l*e (I M U H II c i'.

Af begge de Arter, jeg har havt til anatomisk Undersögclse, har jeg kun havt Hanner for mig.

Sædstokken laa som en flad, hvidguul Kjertelmasse paa den övre Flade af Leverens forreste höire Deel, med hvilken den var nöie forbunden, og fra hvilken den udvendig neppe kunde skjelnes; opad dækkedes den næsten ganske af Skallen. Under Mikroscopet viste de tynde, fladtliggende og i hinanden slyngede Blade, hvoraf den allerede for det blotte Oie saaes sammensat, aarelignende Forgreninger, der gjennemskar et af temmelig store, rundagtige Celler bestaaende Væv. Udföringsgangen (vas deferens) löb som sædvanlig i Flugt med Rectum; den i Legeniscavitelen frit liggende Deel af samme var meget kortere end hos Marsenierne; som ductus ejaculatorius traadte den da over i penis, igjennem hvilken den forlob i Slangegang som hos Marsenierne; hos O. carnea var ductus ejaculatorius meget löst befæstet og traadte ved en meget let Trækning aldeles ud af penis; hos ingen af de undersögte Arter var Enden af dudus ejaculatorius traadt frem; paa Spidsen af penis hos Onch. grönlandica saaes en lille rund Aabning-), hvorigjennem denne Fremtræden formenes at finde Sted. Penis er hos denne Slægt i det Hele mindre stærkt udviklet end hos Marsenierne; i Formen af samme fandt en ikke saa ringe Forskjellighed Sled mellem

') Tanken ledes lier hen paa (de lignende) Blærer paa næsten tilsvarende Sted lios Doris solea, larera (cf.

Cuv. Mém.l, hos Tritonia (cf. delle Chiaje, Mein.). -) Tab II. fig. 15. A. B.63

de to Arier; hos O. grönlandica var den mere trind og stærkere böiet, dertil i del Hele mindre1); hos O. carnea var den mere nedtrykt (lignede i saa Henseende mere Marse-niernes), mindre böiet, ligesom ogsaa kraftigere.

Nervesystemet.

Undersøgelsen af de övrige Organsystemer tillod mig ikke saa meget, som jeg havde önsket, at skaane Nervesystemet og tilstedede mig mindst en nöiagtigere Forfölgelse af Nervernes Forlob.

Spiserörsringen omfatter Spiseroret der, hvor samme gjör sin Knæböining tilbage; igjennem Ringen træder endnu et Par Retractorer til Mundpartiet (og Spytkjertelgangene). Ringen bestaaer som sædvanlig af et Par övre Ganglier, som ved Commissurer ere forbundne med de nedre. De övre Ganglier (G. cerebralia) vare (hos O. carnea) ved en yderst tynd Peritonealfold forenede med Ragfladen af Mundpartiet, ligesom bagtil ved en

lignende med Spyttekjertlerne; disse Ganglier vare temmelig store, af ovalt Omrids, noget nedtrykte og indbyrdes forenede ved en stærk, kort og temmelig bred Commissur-); de afgave hver fortil en större Stamme, som tabte sig paa Krængemunden, og en lidt mindre, som traadte op til det samsidige Gl. stomato-gastricum; udad og bagtil afgik flere större og mindre, af hvilke den forreste traadte ned mellem del egentlige Mundparti (bulbus pharyngeus) og Krængemunden, derefter ud paa samme3); — paa höire Side tillige en Nerve ud lil Penis, som traadte ind i samme efter först at have afgivet en Hudgreen; af de andre Grene gjennemborede een Spyttekjertelmassen, deelte sig i flere (3) Grene og traadte igjennem Skillerummet bag hiin over i Leveren; endelig afgik endnu en Green fra den nedre Flade af Gangliet ind imod Commissuren; Forholdene lillodc mig ikke videre at bestemme sammes Forlob. De nedre Ganglier syntes hvert sammensat af 2 næsten ligestore Knuder, som tilsammen dannede en Masse, lidt mindre end Cerebralgangliet; indbyrdes vare disse Ganglier forbundne ved en lang og temmelig tynd Commissur; bagtil afgave de flere Nervestammer, af hvilke een -Jod sig forfölge temmelig langt tilbage paa Fodens överste Flade.

De lil den forreste Afdeling af det sympathiske Nervesystem horende Gl. stomato-gastrica vare meget tydelige og beliggende paa samme Plads, som hos Marsenierne; den sædvanlige Commissur imellem dem var ogsaa tilstede.

Det Ganglierne indhyllende Neurilem viser sig sammensat af yderst flne (tyndere

») Tal». II. fig. 15. A. B. -) Tab. III. fig. 7. 3) Tab. III. lig. 6.64

end Nerveprimitivtraadene), krydsende, farvelöse Traade og rundaglige eller ovale Celler (0,01 — 0,005"""V); paa Nerverne erNeurilemet ineget svagere, Traadene næsten forsvundne og Celleelementerne af lidt mindre Störrelse. — Ganglierne sammensættes næsten heelt af Ganglieceller; dog saaes ogsaa Bundler af Nervetraade i forskjellige Retninger gjennem-krydsende samme, og i Commissurerne mellem de saminenhörende Ganglier oplræde «'isse i overveiende Mængde; Gangliecellerne-) vise sig meest ægformede, dog og af andre Former (see Marsenia) og af endnu mere varierende Störrelse end Fonn ; Slörrelsen belöber sig fra 0,05 0,2""" og derover; mod deres ene, hyppigst den stumpe Pol, indeholde Cellerne en stor rund Kjærne, som ligeledes var en Celle, der med sit kornede Indhold aftegner sig meget tydelig imod Cellen; skjöndl der og forefandtes apolare Celler, synes den störste Mængde dog at afgive Udspring for Nerveprimitivlraade, og hyppigst udspringer da en enkelt fra Cellernes spidse Pol. Nerveprimilivlraadene ere meget line, farvelöse, og have enkelte Contourer. Baade om Gangliecellerne og Nervetraadene fandtes den sædvanlige formatio granulosa,r).

SaiMlwereriMk» li<> i*.

Öiet var temmelig stort (hos O. carnea c. 0,38mm) og dækkes udad imod Overfladen af en fortyndet, pigmenllös Hud. Det bestod yderst af en temmelig stærk og ikke ganske tynd, bagtil om lndtrædelsesstedet af N. oplicus især tykkere Sclerolica; denne viste sig sammensat af smaa (c. 0,015"""), regelmæssige, rundagtigc Celler med flere Kjærner og et flint kornet Indhold; Cellerne4) laae i eet Plan, ikke tæt til hinanden, og lode saaledes ligesom ei underliggende af samme Beskaffenhed til Syne. Indenfor Sclerolica5) findes et Lag af sort Pigment, dannet af meget smaa, uregelmæssig kantede Celler, fyldte med en sort (kornet?) Masse; imellem disse forekom dog ogsaa enkelte Celler uden saadant Indhold. Sclerolica og Pigmentlaget efterlode fortil en rund Pupil; dog synes hiin med en smal Kant at træde frem foran Pigmentet. Lindsen er kugelrund , noget mindre end hele Öiet, hornguul, gjennemskinnende, tilsyneladende slructurlös, men bestaaer dog ligesom af concentriske Lag, hvis Tæthed tiltage inneftcr; til Lindsens Bagflade hæftede nöic det mere geleeagtige, ligeledes struclurlöse Glaslegeme. — N. opticus gjennemboredc Öiet excentrisk: ogsaa her saaes samme en Strækning liggende i Skede med V tentacularis.

') Tait. III. fig. 26 fl.

-) Tab. III. fig. 25.

3) Tab. III. li•». 26 a.

») Tab. III. fig. 27.

5) Tab. IH. lig. 28.65

Öret har jeg trods særlig Sögen ikke kunnet finde, tvivler iövrigt ikke om sammes Nærværelse.

Tentaklerne viste under Epitheliallaget det sædvanlige Lag af Kredsmuskler, og bestode iövrigt mest af Længdetraade.

lUushlei*.

Musklernes almindelige histologiske Forhold var som hos Marsenierne.

Kappen er rundlom hæftet til Roden af Foden og slutter sig overalt nöie (il de indenfor liggende Dele; baglil bliver der et lille indtryk! Rum mellem hiin, den övre Flade af Foden og den nedre af Leveren; Perilonæalhinden er i denne Strækning, hvor Leveren frit hviler paa Foden, tykkere og findes der, hvor Leveren nu begynder at stige iveiret, udviklet til et smalt uiuseulöst Baand')> süm fortsætter sig henad begge Sider; fra delte udspringe eller med samme slaae idetmindste i Forbindelse de store Retraetorer til den bageste Flade af bulbus pharyngeus'-')•

Foden viste yderst et Lag af langstrakte, paa Fodfladen lodret slaaende Celler (der hist og her dækkedes af ligesom lösnede, smaa, rundaglige og aflange Celleelementer); indenfor samme ligger Corium, sammensat af rundaglige Celler med iblandede Traade, der afgaae fra de lil Huden lodret og skjævt nedstigende Muskelknipper. Fodens Hovedmasse bestaaer, især bagtil, aldeles overveiende af longitudinelle Muskelknipper, gjennem hvilke lodrette og skjævt löbende bane sig Vei ned til Huden. Oventil imod Legemscaviteten fremtraadte iblandede, rigelige Celleelementer, medens selve den nedre Begrændsning af Le-gemshulen dannedes af et Lag stært udviklede Tværmuskler"), under hvilke der til den ene Side (hos O. grönlandiea) forlob en Kervestamme.

') Tab. III. Fig. 30.

») En meget lim Stræng, som bos den unge 0. carnea (= rocondila, (Kr.) s. ndf.) sees löbende langt nede paa Siden, derefter heelt bagom og om paa den anden Side (Tab. IV. F. 4), var formodentlig det samme Baand.

•'*) Tab. II. Fig. 19.

9«r»

CMarsenina, (Uraf/.

(Hertil Tab. IV. 15.)

Af Slægten Marsenina har jeg havt den ene og nye Art, M. rnicromphala (inihi) til anatomisk Undersögeise; ogsaa denne skylder jeg Prof. Eschricht, som overlod mig det ene af de 2 i Universitetets zootomiske Museum forefundne Exemplarer til saadan Afbenyttelse; det var en Han.

Medens Kappebræmmen hos Marsenia havde udviklet i-ig heelt op over Skallen og aldeles indesluttet samme, omgiver den hos denne Slægt kun hele Omfanget af sidste Skalvinding og lader (en stor eller) störste Delen af Skallens Overside blottet. I sin indre og övre Deel er Kappebræmmen tyndere; i dens nedre og ydre tykkere; denne sidste Deel var paa begge (Spiritus) Exemplarer tillige stærkt nedadböiet og havde saaledes, naar Dyret ikke sees fra Undersiden, hele Udseendet af Foden, som den ganske skjuler1). Fortil, dog lidt over mod venstre Side, fandtes den hos denne Familie sædvanlige Fold, som førte ind i den lydeligt betegnede og temmelig dybe, i Gjællespalten endende Halveanal. Under Mikroscopet viste den hele Bræmme en fremherskende cellulös Bygning med mange og især i den tykkere Deel stærkt udviklede Traade og Traadbundter.

Muskelindtrykkene paa Skallens Indside ere meget ulydelige.

Efter Borttagelse af Skallen sees Tynd kapp en, indfattet af en meget smal, lidt opad omböiet (hvidlig) Kapperand; den smalle Indsænkning, som ledsager samme, udvider sig paa höire Side henimod Spiret ligesom lil en lille triangulær Fordybning, foran hvilken laa den, skraat bagfra nedad og fortil löbende, langstrakt

ægdannede Muskelplet. Paa den bageste tredie Deel af sidste Vinding saavelsom paa Spiret skinnede den tydeligt aei-nöse, guulaglige Lever igjennem; mod venstre Side sees Leveren ligesom tolappet, idet et blegt, graaligt, trekantet Parti fra Underfladen ligesom skyder sig noget ind i den; — Spirets sidste Omgang har en anden Characteer, var mere homogen af Udseende og af hvidlig Farve. Foran den fortil temmelig skarpt begrændsede Lever sees de stærkt udviklede Sliimblade skinnende igjennem Gjællehulens Loft, og mere mod Venstre Hjertet; — længere fortil begge de næslen transverselt tilhæftede Gjæller; paa venstre Side af den forreste, og stödende lige op til samme, sees den venstre Muskelplet, som altsaa er usædvanligt langt fortil beliggende; samme er lidt længere end den höire, i sin forreste Ende udad omböiet og fortsætter sig bagtil med en smal Forlængelse hen til Kapperanden-).

Gjællespalten er, som sædvanligt, snæver og Gjællehulen afStörrelsc som hos Mar-

') Tab. IV. Fig. 1. Tab. IV. Fig. 4, 5.67

senicrne. Gjællerne1) stemme baade i almindelig Form og Gjællebladenes Beskaffenhed med de hos Onchidiopsis, kun ere Spidserne af dem i den större frie. Hag Gjællerne sees Sliim-bladene; den hele Region her var noget tykkere end hos de foregaaende Slægter. Til Höire indenfor Gjællespaltens Hjörne laa anus. Nyrer har jeg ikke kunnet finde; en Pröve, anstillet efter Murexid, paa Dele, tagne fra Gjællehulens höire Side samt Loft, gav intet paalidelig! Resultat.

Diaphragmct viste under en særdeles smukt udpræget Epithelialbeklædning den sædvanlige musculöse Struktur.

Efter Gjenneinskjæringen af Mellemgulvet saaes Mundpartiet blottet. Krængemun-den var trukken aldeles tilbage indenfor den udvendige Mund, den sædvanlige Tverspalte. Paa Krængemundens Spidse ligger den egentlige Munrlaabning som en lille vertical Spalte, hvis Læber ere flint furede. Indenfor Læberne og noget længere tilbage end sædvanligt-) fandtes den stærke Ilornbeklædning og ovenfor samme et meget smukt (Plade-) Epilhelium; Hornpladerne stemmede i Fonn med dem hos Onchidiopsis-1) og viste under Mikroscopet den samme siirlige Bygning. Bulbus pharyngeus og Spiseroret stemmede i de almindelige Forhold med Onchidiopsis.

1 Mundhulen fandtes Tungen, i Form samt — forsaavidt jeg har undersögt eller kunnet undersöge det — i ydre og indre anatomiske Forhold stemmende med den hos Onchidiopsis; Tungespidsen viste saaledes da den samme musculöse Bygning, ligesom der indvendig fandtes et lignende brusket Grundlag af sædvanlig fibro-carlilaginös Structur. — Radula4) var temmelig lang (c. 5»"».), dens bageste Ende opad omböiet; dens forreste, i Mundcaviteten fremliggende Deel, forsynet med de sædvanlige Vinger; i histologiske Forhold stemmede Raspepladen samt dens Vinger fuldstændigt med begge foregaaende Slægter. Paa den i Mundhulen fritliggende Deel fandtes omtrent 16 Tværrader af Tænder, paa den i Skeden indesluttede omtrent 36 (eller lidt derover); som hos Onchidiopsis sammensættes hver Tandrække af 7 Tænder. Den egentlige Raspeplade indfattes af den sædvanlige Randliste (som iövrigt synes at være den fortykkede Sidedeel af en tynd Skede, der ogsaa inden i den ydre Skede omslutter Raspepladen, og som viser sig stærkest udviklet paa den övre Flade, ulige svagere paa den nedre. Eftersom Raspepladen bagfra skydes længere frem og blottes ved Udtrædelsen af sin Skede, forsvinder denne Membran, og Randlisten bliver alene tilbage); den viser den ovenfra bekjendte histologiske Bygning.

') Tal.. IV. Fig. 7.

'O - Fig. 8.

:<) — Fiij. 9 A, B.

") - Fig. 13.68

.llellcmtanden') er en tynd Plade, noget sammenhöiet fra Side til anden saaledes, at den överste Flade fra Midten falder skraat ud til begge Sider. Tandens Omrids er næsten fiiirsidig; den forreste Hand convex, den bageste i Midten lidt excaveret, Siderandene temmelig stærkt udrandede; Tandspidsen er svagt lilbageböiet eller næsten opret og har en stor median Od og flere (3 — 4) Randtænder til hver Side af samme.

Den store, op til Mediantanden stödende Sidetand'), er i det Væsentlige bygget som hos Marsenia og Onchidiopsis og af noget lignende Fonn, dog mere langstrakt. Den dannes af en Plade, hvis övre Deel udbreder sig i en tresidig, flad, indad mod Tunge-membranens Midte rettet, næsten under en ret Vinkel böiet Hage eller Spidse; men som forneden er efter Længden sammenböiet i en udad (d. e. mod Randlisten) aaben Ilalv-canal, som ved sin indsnevrede Grund halvskedeformigt omfattes af den bagved liggende Tands Halvcanal. Foroven og ned langs den ydre Rand af de to ved Sammenböiningen dannede Blade er Tandpladen aldeles gjennemskinnende og næsten farvelos; forneden er Tanden derimod mindre gjennemsigtig og guulagtig farvet; hiint lyse Parti knækker let af fra den övrige Grad af Tanden (F. 15 •>')• Betragtes en saadan Tand under Mikrosco-pet i sin sædvanlige Stilling (in situ), da seer inan Spidsen i skraa Rrtning, lildeels under Forkortning, men af det övrige kun den ydre Overflade af den ene Sidehalvdeel. Pladens nedre Deel viser sig da af en næsten aflang-fiirsidig Figur, omtrent dobbelt saa lang som bred; Profillinien indad (o: mod Tungemembranens Midtlinie) har omtrent ved Midten en lille Udbugtning, Sideranden ligeoverfor (0: den udadvendende) en tilsvarende Udranding; Pladens nedre og ydre Hjörne er lidt fremtrukken, men but, det indre skjules aldeles af den bagved liggende Tand. Spidsen er skjævt-tresidig, dens Grundlinie viser sig let udrandet, fortil löber den ud i en forlænget Od, indenfor hvilken paa den ene Side sees een, paa den anden tvende smaa Randtænder.

Under den mikroscopiske Manipulation brækkes Tænderne let; undertiden lösnes en enkelt dog heel, alligevel kan man ofte længe arbeide forgjæves paa at bringe den i saadanne Stillinger, at dens forskjellige Sider kunne iagttages. Naar man faaer Tanden saaledes placeret, at den in situ indadstaaende Flade vender opad mod Iagttageren, viser den et næsten spateldannet Omrids (s. I5bV|); dens Grund er sammentrukken til et lille, stilklignende Parti, der omtrent optager -/? af hele Tandpladens Höide, er omtrent ligesaa bredt som langt, næsten flirsidigt med skraat afskaaren, svagt indbugtet Grundlinie; opad udvidet, gaaer Stilkpartiet efterhaanden over i et næsten quadratisk Midtparti med afrundede Hjörner. Dettes överste og forreste Rand böier sig om og danner den nu fremliggende

1) Tat». IV. Fig. 14, 15 a, a', a", a'". -) — Fig. 15 b.69

Spidse, hvis Midtod strækker sig frem fra Overranden i en Længde af omtrent "n af hele Tandpladens Ilöide, medens Sidetænderne befinde sig i ikkun omtrent den halve Afstand fra Overranden (og den enkeltstaaende oftest mindre langt fremskudt end de 2 paa den anden Side liggende (Fig. 15 b', b,v)). — Vanskeligst er det at stille Tanden saaledes, at dens udadvendende Overflade kan beskues, da Spidsen derved kommer til at ligge nedad og saaledes oftest forhindrer Tanden fra at indtage denne Stilling; man maa sædvanligst nöies med at faae denne Side at see i en noget skraa Retning (Fig. 15 b'v); dog erkjendes let Krumningen af Pladens nedre Deel, som, idet Siderne boie sig mod hinanden, danner en udad aaben Halvcanal med ikke fuldkommen ligestore og ligedannede Sider, og som opad böier sig frem under en næsten ret Vinkel i Pladens Spids. I denne Stilling sees ogsaa tydelig den buglede Udvidning i Midten af Grundpartiel, hvis Tilværelse den ovenfor omtalte Convexitet i Profillinicn (Fig. 14, 14 b) bebudede; og endnu lydeligere sees delte i et Brudstykke, hvor Tandens Ovre Deel er frabrudt, og som derfor kan bringes udstrakt lige mod Iagttagerens Öie (15 bV). Den lösnede Tandspids viser sig fra Rygsiden lidt hvælvet, især ved Grunden, og noget krogböiet (Fig. 15 •>"); den har langs Undersiden en afrundet fremstaaende Rygning og er paa de lidt nedadböiede Siderande forsynet med Tænder (paa den opadvendende 1, paa den nedadvendende 2); som ovenfor omtalt, ligge disse nærmere, hiin fjernere fra Spidsen, sjeldent findes Forholdet omvendt (Fig. 15 b/, i>", i>'").— Endnu maae vi tilföie, at Tandpladens Grundrand er fæstet lil Tungemembranen ved et tilsyneladende blödere Legeme, der ligner en bulbiform Udvidning, men hvis Substants og övrige Beskaffenhed jeg ei har været istand til nöiere at erkjende; det synes at være ved samtne, at Tanden holdes bunden i Kanalparliet af den bagved liggende, ældre Tand. (Er det et musculöst Organ?).

Vi have opholdt os noget længere ved Fremstillingen af denne Tands Udseende, betragtet fra forskjellige Sider, for at skaffe Læseren en klarere Forestilling om delle holst mærkelige og hidtil ikke rigtigt iagttagne Forhold, som Bygningen af Tanden udviser, og som vil bidrage til at klare det Gaadefulde i den sædvanlige Fremstilling af Tandbygningen hos Conidae1) og flere andre Former.

Udenfor de store Sidetænder fölge de mindre liagcforiuigc, et Par til hver Side; en indre, som er lidt længere, i Spidsen mere krogdannel og der forsynd med en Tak (sjeldnere med 2); langs sin ydre Rand er den hævet i en bagtil bestandig höiere

') Conns-Dyret skal have ei giftigt Bid, og (jiftapparatet sin Plads i Tungen. Capt. Belcher lilev saaret i Haanden af en saadan (s. voy. of the SamarangJ.70

Kjöl (Fig. c', c", c'"); — og en ydre, som er lidt mindre og har en mindre og kor-

tere Krog uden Tand ')•

Tænderne vare især mod deres Grunddeel guligtfarvede, de heelt bagtil henimod den sædvanlige pulpösc Deel liggende fuldkommen farvelöse.

Tungeskeden var af sædvanlig Bygning. Baade paa den i Munden frit liggende og i Skeden indesluttede Deel af Raspepladen fandtes Mellemrummene mellem Tamderne opfyldte med en brunlig, cellet og kornet Masse, som mindede om den, der pleier at sammensætte den i Skedens blinde Ende indesluttede pulpose Deel.

Det jeg om den övrige Deel af Fordöielsesorganernes (saavelsom om de andre Organsystemer) endnu kan have her at lillöie, kan naturligviis ikke være ret Meget; mit hele Materiale til Undersøgelsen af delle i og for sig lille Dyr var jo kun et eneste Individ.

Det ovenfor omtalte blege, graalige, trekantede Parti, som paa venstre Side fra Underfladen skyder sig ind i Leveren, synes at have været frembragt ved Maven.

Spirets sidste Omgang syntes at indtages af Forplantningskjertlen (Testis), som derefter ligesom bredte sig lidt ud over Leverens överste-hüire Deel. 1 Kjortlens Follikler viste sig indeholdt en Mængde Celler med afrundede, men tildeels meget uregelmæssige Omrids og aT en meget betydelig Tykkelse; i Slörrelse varierede de meget (0,18—0,09™ ™); deres Indhold var en liint-kornet, bruunagtig Masse, desuden vare de forsynede med en lysere Kjærne, som ogsaa var en Celle, der aller viste en tydelig Kjærne9). Oppe i Spiret udsprang allerede vas deferens med flere Grene, men lod sig kun forfölge en ganske ringe Strækning. Penis lignede den hos de andre Slægter, men var forholdsviiis meget tykkere.

Nødvendigheden af en nöiagtigero Undersögelse af Munddelene tillod mig heller ikke her at skaane Nervesystemet saameget som jeg havde önsket. De 2 Cerebralganglier

') Hvor lidet udtömincndc og klar den Forestilling er, som i mange Tilfælde en enkelt (Profil-) Afbildning af en Tand formaaer at give, derom ville vei de her og ovenfor givne Afbildninger, sammenlignede med de andetsteds leverede, tilstrækkeligt vidne, og vil end yderligere vise sig hos flere andre Former, især hos Cliitonerne, saaledes som jeg skal oplyse det i nogle „Bemærkninger angaaende Tungen hos nogle Gastræopoder samt om dette Organ hos Molluskernc i Almindelighed" — hvilke jeg haaber snart skulle see Oil'entlighedens Lys.

Ilvor müisnmincligc og tidslugendc disse Undersøgelser ofte maae være, hvor mange mislykkede Forsög paa at bringe de endelig i lieel Tilstand lösncde Tænder i de passende Stillinger, hvor mange der ofte maae til for at bane Veien for eet heldigt, veed kun den, som selv har beskjæftiget sig med deslige.

-) Tab. IV. Fig. 17. Disse vare vei Sædceller, hvoraf Zoospermcr skulde have udviklet sig.vare i Omrids næsten trekantede og indbyrdes forbundne ved en meget kort Commissur; de nedre Ganglier saaes sammensatte af 2, af hvilke det ene (forreste) aller var tolappet. Commissuren mellem de övre og nedre Ganglier viste sig idetmindste foroven og nedentil dannet ved en Forening af to. Om Nervernes Forlöb kan jeg intet Sikkert angive; en fra det ene nedre Ganglie afgaaende Nerve stod i Forbindelse med en Nerveknude, om hvis oprindelige Leie og övrige anatomiske Forhold jeg Intet veedTab. IV. Fig. 16*. . Nerveelementerne stemmede aldeles med de ovenfor, ved de andre Slægter beskrevne.

Öret har jeg ikke fundet (Gangliet Fig. 16* var intet saadant).

Öiet sees heftet paa en Öienstilk, som er endnu tydeligere udviklet end hos Chelyonoterne; det stemmede iövrigt

i alle anatomiske Forhold (saaledes da ogsaa i Bygningen af Sclerotica) med Onchidiopsis.

Foden var bygget som hos Onchidiopsis; de store Retractorer til Mundens bageste Side udsprang som hos denne Slægt langt tilbage.

*

III.

Zoologisk Afdeling.

III.

Zoologisk Afdeling.

(Hertil Tab. V).

FrtMi. Jlavscniatlae (Æjeach.), ljf//i

Leach. Br. Mus. 1820. -= Lamellariacea, Lovén Öfvers. 1847. p. 192. Lamellaridae, Gray ligg. mollusc. aniin. IV. p. 75.

Mollusca gastraeopoda, perobranchiata9), pectinibranchiala.

Pallium ampliatum, incrassatum, continuum, testam rccondens — vei culmine fissuin, testam pro parle delegens; limbus pall i i arnplus, planus, ultra margines laterales podarii productus, pro siphone antice in pagina inferiore limbi semicanali exaratus cum plica marginali vei emar-ginatura.

') Vi have foretrukket tien ældrc Lcachskc Benævnelse Marseniadae for de af Gray og Loven' anvendte, saa meget mere som den slutter sig til det Navn, som den typiske Slægt, efter hvad vi ovenfor have viist, maa komme til at bære.

Kaar Pfeiffer (Mke. Ztschr. 1847. p. 102) dolerer over den Mangel paa Overeensstemmelse, der hos de forskjellige Forfattere linder Sted i Familienavnenes Endelsesmaade, men derhos vil have — area indfort som almindelig Familie-Endelse, da kunne vi i det sidste Punct ikke være enige med ham. Det maatte vei snart være paa den boie Tid definitivt — forsaavidt Sligt nogensinde vil blive muligt — at faae Love for Nomcnclaturen satte igjennem, for saaledes at sætte Grændsc for Forögelsen af den paa mange Puncter snart babelske Forvirring og aabne en Mulighed til en Ordning af den allerede stedfindende. De af Brit. assoc. 1842 vedtagne Hegler indeholde — om og maaskee Et og Andet, der mindre kan billiges, — oesaa meget Sandt og Kigtigt; det vilde neppe være blevet til Skade for Videnskaben, om de ogsaa udenfor England vare blevne mere overholdte, end skeet er. I Overeensstemmelse med disse ender Gray o. A. bestandig Familienavnene paa — (i)dae, Underfamilierne paa — (i) nae, lagte til den typiske Slægts Navn.

-) Benævnelsen Perobrancliiata* har Dr. Beck i mange Aar anvendt for en naturlig Gruppe af Mollusker, som omfatter de Cuvierske Pectini- og Scutibranchier, og hvis væsentlige Mærke, det at Gjællerne ere indesluttede i en Gjællcravilet, fuldkomment berettiger den som en af de store Grupper indenfor Ga-stræopodcrnes Classe. ° ntjQK , Huse.

10*76

Cavilas branchialis duabus branchiis instruéta, altera antica, mill ore, foliolis homomallis,— altera postica, majore, foliolis secundis.

Caput depressum, apice truncatum.

Vibracula ex angulis capilis orta, teretia, basi depressa, vei subcylindrica vei subconica. Oeuli in vibraculorum basi externa sessiles vei oph-talmophoriis brevioribus inserti.

Rostrum retraetile, longum, validum; rima orali verticali interne indumento epitlieliali (cornino), validiori armata.

Radula linearis, valida, longa, postice libere prominens et spi-raliter involuta; armatura mire diversa e dente mediano semper soli— tario, apice recurvato cum acie unicuspide, utrinque denticulata, basi truncalo vei bifido; — et dentibus lateralibus numero variis.

Podarium oblongum, anlice truncatum vei subemarginatum, margine antico sulco exaratum; postice acuminatum, apice subtruncatum; opereulo lobu-loque operculigero nullis.

Penis validissirnus, pone vibraculum dextrum exsertus, falcatus, apice incurva-tus, sub inertia intra marginem cavitatis branchialis recondendus.

Apertura genitalis foeminina: verruca perforata intra angulum dextrum fissurae branchialis sita.

Tesla semper adesl ut pluriinum obtecta, interdum partim denudata —; tum rudimentaria, scutiformis, absque spira, tum submembranaceo-cor-nina; tum spiraliter convoluta, paucigyra, tum calcarca, tenuis, semper absque margarita —; margine columellari simplici arcuato antice cum flexurae vei emarginaturae vestigio distincto.

Animalia marina, solitaria, segnia, verisimiliter inelicerligena (evolutione non-dum cognita).

Bgh.

Af de 3 Slægter, som nu sammensætte denne Familie, er den ene ganske ny (Onchidiopsis), den anden för saa godt som ubekjendt (Marsenina), den tredie og arlsrigere (Marsenia) have tidligere Forfattere ogsaa siden Cuvicrs Tid bestandig — saaledes som ovenfor er viist — forvexlet eller sammenblandet med de meget dilFerente Stomatier (Crypto-stomer), ligesom de paa Grund af en lignende flygtig Overeensstemmelse i Skalform ere blevne sammenstillede med andre, tildeels höist ulige Dyr.

Cuvier, som i förste Udgave af Regne animal (II. p. 445) for dem havde dannet en egen Familie af Pcctinibranchiernes Orden parallel med Trochoidea og Buccinoidea, samlede siden i 2den Udgave af samme Værk (III. p. 90) i Capuloidernes Familie vore Älarsenier („Sigaretus" og „Coriocella") med Cryptostomus og nogle end mere heterogene77

Slægter; næsten uforandret staaer Capuloidernes Afdeling saaledes endnu hos van der Hoeven (Handb. der Zool. 1850. p. 764). Hos Blainville (Man. de malac. p. 466) dannedes Chismobranchiernes Orden af vore Former samt Oxynoe, Cryptostomus, Stomatella og Velutina. Rang, som efter Cuvier og Ferussac (Tableau p. XXXVIj benævnede Gruppen Sigarcts, optog i .samme af fremmede Former Velutina, Stomatia og Stomatella; og i samme Forstand, kun med Udelukkelse af Stomatierne, finde vi den ecnsbenævnle Gruppe hos Menke (Synopsis, ed. 2. p. 87.). Endnu 1841 sætter Gray1) disse Former („Coriocella") som Biled til Clenobranchiata zoophaga efter Cypraeaderne, medens Swainson samme Aar indforer sit genus summum Chelinotus (indbefattende Velutina, Chelinotus, Coriocella) mellem (de nacrerede) Haliotider. Endnu 1848 forenede Adams og Lovell Reeve2) derimod vore Former med Nalica og Sigaretus i Neritaceernes Familie. — Loven, som tidligere havde sammenfort Marsenierne („Lamellaria") med Velutina, ^opstillede dem endelig 1847 som en særegen Familie Lamellariacea. Gray, som næsten samtidig (Proc. z. s. 1847. p. 143) indlemmede dem i Cypræaderne, har senere'1) atter fjernet dem fra samme, og for dem ligeledes dannet en egen Familie, Laméllariderne, som han anviser sin Plads efter Cypræaderne som sidste Led af de zoophage Pectinibranchiers Orden.

De ovenfor (i forrige Afsnit) behandlede typiske Dyreformer synes — idetmindste for Öieblikket — at forene sig til en lille, ret naturlig Familie. Sammes væsentligste ydre (habituelle) Mærke bliver den stærke Udvikling af Kappebræmmen i Forhold til Skallen, som den næsten aldeles omhyller (Marsenina) eller aldeles indeslutter (Marsenia, Onchi-diopsis), medens den til Siderne fortsætter sig ud over og aldeles skjuler Foden; — en særskilt Siphonal-Udvikling mangler, men erstattes ved den fortil paa Kappebræmmens Underside dannede Halvcanal, som forrest böier Kapperanden opad som en oventil frem-staaende Hudfolde (eller fortil undertiden ender (?) mellem 2 fingerformigt udtrukne Forlængelser (Chelyonotusj). Foden opdages förs tydeligt, naar Dyret betragtes fra Undersiden; muligviis finder dette ogsaa (ligesom Pyrula4) under Gangen et Stöttepunkt paa Kappebræmmen; Foden er afiang; den dybe, hos adskillige Familier af gjælleaandende Ga-slræopoder tilstedeværende Fure i Forranden mangler aldrig; — der findes intet Operkel, ligesaa lidt som Spor til Udvikling

af en lobus operculiger. og turde det saaledes synes noget unaturligt, naar Forfattere (s. ndfr.) ville tilskrive denne Indhylling af Skallen en Udvikling af lobus operculiger. Penis er meget stærkt udviklet, altid udvendig (exser-tus) som hos de typiske Former af Pectinibranchier, men oplages og skjules i den for-

') Synopsis or llie contents of tlie Brit. mus. 1841. p. 88 & 124.

9) Zool. of voy. or the Sulphtir. Moll. p. 54.

3) Figg. mo! luse. a ni ni. IV. (1850) p. 75.

4) Cf. Örsted. Vidensk. Meddel, fra den nalurhist. Foren, i Kbhvn. 1850. p. 9.78

rcsle Deel af Gjællehulen; den er mod Enden noget tilbageböiet, lillager altid i Störrelse mod Spidsen, er i Almindelighed sammentrykt, sjeldnere trind; gjennem den löber efter hele dens Længde Enden af Sædgangen (ductus ejaculatorius), hvis Spidse kan træde frit frem gjennem en Aabning ud imod Enden af Lemmet; — vulva sees som en gjennem-boret Vorte indenfor Gjællespaltens höire Iljörne.

Gjæliehulen er hos hele denne Gruppe forholdsviis stor og rummelig, skjöndt (formedelst Skallen) i Almindelighed noget nedtrykt; til dens Loft ere hæftede 2 Gjæller. en forreste mindre med modstaaende Gjælleblade, en bagtil liggende slörre med eensidige. Gjællebladene i den forreste ere altid befæstede med deres hele övre Rand; de i den bageste have enten en (næsten) fuldstændig-fri övre Rand (Marsenia) eller kun Spidsen fri (Marsenina) eller ere tilhæftede med hele hiin Rand (Onchidiopsis). Det bag Gjællerne liggende sliimafsondrende Apparat er ofte temmelig stærkt udviklet. — Krængemunden er meget udviklet; den har en vertical Mundspalte med furede Læber og indenfor samme altid en stærk Hornbeklædning, soiu ofte (Marsenia, Onchidiopsis) viser en meget sammensat histologisk Bygning. I Mundhulen findes en meget udviklet Tunge; denne bestaaer af 2 musculöse Sidelegemer, som oventil ere forenede ved en stærk Membran, saa at Tungens Axe altsaa indlages af en central langstrakt Hule1); Muskelmasserne tage deres Udspring fra Sidedelene (Vingerne) af en fibrocarlilaginös, indenfor Tungespidsen liggende Saddel. Midlen af Tungens övre Flade indtages af den forreste Deel af Raspepladen, soin, hvilende i den ved hiin omtalte Membran frembragte Fordybning, til hver Side breder sig ud i en Vinge, der saaledes som almindeligt hos de Gastræopoder. hvor den tandbesatte Deel af Raspepladen er smallere end Tungens övre Flade, hviler paa dennes Sidedele. Bagtil paa Tungen findes en Aabning, hvorigjennem Raspepladen fortsætter sig i en Skede, som omgiver sammes bagtil liggende, frie, oprullede Ende. Tandbeklædningen bestaaer hos alle Slægterne af en temmelig stor Mellem- og en större Sidetand; Mellemtanden er svagt udrandet ved basis eller undertiden dybt klövet (Marsenia), Spidsen altid omböiet bagad og löber ud i en stor Od og flere smaa Sidelakker (Denticulationer); — Sidelænderne ere store, mere langstrakte, smalle, næsten trapezoidale; deres Spidse er omböiet indad mod Middellinien og löber ud i en stor Od, som paa Siderandene bærer flere Saugtakker; Mellemstykket af Sidetænderne er tveklövet eller hele Længden af sammes Ryg eller, oin man vil, sammenböiet, saaledes at det danner en Halvcanal; — hos de 2 Slægter (Marsenina, Onchidiopsis) ere tillige et Par krogböiede Tænder tilstede udenfor de forrige (d. e. udad imod Siderandene af radula). Hiin Udhuling af de store Sidelænder langs hele

') Denne Hule, som allerede delle Chiaje synes at have seet hos sin II ncriloidoa, har en næsten almindelig Forekomst gjennem Gastræopod-Classeii, saaledes som jeg haaber snart at faae Leilighed til at vise det.79

Ryggens Midtlinie er tiislede hos alle de 3, denne Familie for Öieblikket sammensættende Slægter; Sidetænderne ere saaledes befæstede i hinanden og bevægelige paa eller indskydelige i hinanden (naar Tungen bliver kortere og bredere); dette mærkelige anatomiske Forhold har, som ogsaa ovenfor antydet, en mere almindelig Udbredning og turde saaledes paa ingen Maade særligt udmærke denne Gruppe; i Overbeviisningen herom har jeg ikke villet oplage det mellem Familieeharactererne, medens jeg dog i denne korte Sciagraphi ikke turde undlade endnu engang nöiere at henlede Opmærksomheden paa samme1).

Skallen viser indenfor denne Familie betydelige Forskjelligheder, findes skjoldfor-mig uden Spor af Spiralsnoning og er da hornagtig, eller er spiralsnoet med faa Vindinger og er da altid kalkagtig, men meget skjör. Skallen har udimod hver Side et, dog oftest ikke meget tydeligt Indtryk af Muskelmasser, af hvilke der

altid findes en forrestevenstre og bageste-höire.

Hvilken Plads maa denne Familie nu vei indtage i Systemet, eller hvilke ere idetmindste de Familier, til hvilken den maatte have slörst Affinitet? Det er först siden Poli's og Cuviers Tider, at Conchyliologerne have indslaaet en mere videnskabelig Vei og fölt Nöd-vendigheden af at opgive Skalforholdene som exclusivl Classificationsmiddel. Den hele anatomiske Retning, som med Cuvier bröd frem i Zoologien, har saaledes ogsaa gjort sig gjældende i Malacologiens Bearbeidelse; imidlertid er Antallet af de hidtil anatomisk un-dersögte Mollusker ikke ret stort, og selve de foreliggende Anatomier ofte ikkun skizze-rede og lade saaledes meget tilbage at önske; de Malacologer, som have deeltaget i videnskabelige Expeditioner, have oftest slet benyttet deres (rigtignok undertiden altfor) rige Materiale og i mange Henseender heldige Stilling. Forfatternes Sammenstilling af Slægts-former til större Grupper og disses gjensidige Ordning er derfor ofte endnu langt fra at bære mere end den blotte subjective Formenings Pra>g; deraf ogsaa den Varsomhed, hvormed Gray i sit sidste malacologiske Arbeide (1850) har characteriseret Familierne eller rettere biot har henstillet de fleste uden Charactcristik.

Forfatterne have i nyere Tid efterhaanden fölt Nödvendigheden af al haandhæve disse Former en Plads som en særegen Familie, om hvis Stilling i Systemet de imidlertid ikke have været enige. Fleming satle dem som et Appendix efler Slrombusidae, Loven i Nærheden af Velutiniderne-), Gray har i de senere Aar derimod bestandig villet vindicere dem en Plads efter Cypraeaderne.

') Antallet af Tænderne, som kunne optælles paa Timgemcinbranen efler hele dennes Længde, er ikke ret stort; hos de undersögte Arter af Slægten Marsenia varierede det fra c. 150 (M. ncritoidea) til c. 200 (M. latens), hos Onchidiopsis bclöb det sig til c. 500, hos Marsenina td omtrent 370. -) Efter Velutina, men i en större Række med Janthina, Scalaria, Natica vil Clark ogsaa have dem stillede (Ann. nigz. N. II. 2 S. VI (1850) p. 451. „on the Conovulidac, Tornatcllidae, Pyramidellidae").80

Del Materiale af anatomiske Angivelser, Cypræerne vedrörende, som foreligger lil Sammenligning, er ikke stort; det indskænker sig væsentligst til Blainville's Artikel Por-cellaine i Diet. sc. nat. T. 43. (1826), til d'Chiaje's Angivelser om C. pyruin, Grn. (Poli, Test. utr. Sic. III. p. 12. t. 43. f. 18, 27—33) og til dem afQuoy og Gaimard i deres Reiseværk. — Det er vei fornemmelig de habituelle Ligheder, den stærke Udvikling af Kappe-bræmmen og Mangel af Operkcl, som först og oprindelig have bevæget Gray til denne Sammenstilling, som ogsaa synes at ville finde sin Bekræftelse i Leiet af Nyren, Gjælle-hulens Störrelse, Gjællernes transverselle Tilhæftningsinaade (ikke derimod i sammes Form) samt i Tungens Tandbevæbning. Der forefindes imidlertid ved Siden af disse Ligheder ogsaa betydelige Forskjelligheder mellem de 2 Familier; hos Cypræaderne som hos saamange Pectinibranchier standser vas deferens ved anus, dens Fortsættelse fremad og længere ud paa penis er kun en Halvcanal1) (hos Muricidae standser denne ved basis af penis; hos Triton nodiferum, Lmk (og beslægtede Former), hos Strombus o. 11. nær Spidsen); penis er ligeledes meget stærkt udviklet, men af anden Form; Kappebræinmens ydre Overflade er ganske anderledes bygget, selve Bræmmen baade for- og bagtil spaltet og saaledes deelt i 2 sondrede Sidelapper. Lovén angiver Cypraeernes Mundrör som ulilbage-trækkeligt („Rostrum breve prominens, non recondendum"); dette maa vistnok være en Feiltagelse; de synes at have en freinstaaende, contraclil Snude (Proboscis, Snabel) og desforuden det indkrængelige Rör (Rostrum s. Haustellum, Krængemund)2).

De om Velulina-Dyrct tilstedeværende Oplysninger ere ikke store"). Vclutini-derne, som ved Mangel af Operkel, Formforholdene og Krængemunden saml Bygningen af radula nærme sig Marscniaderne, afvige derimod væsentligt i Kappebræinmens mindre og eiendommelige Udvikling ligesom ogsaa tildeels ved Vibraclernes Nalur.

Men ikke mindre ere paa mange Puncter (Fodens almindelige Fonn, Hovedets og Krængemundens Beskaffenhed, penis, Fordöielsesorganernes og Gjællernes Fonn) Over-eensstemmelsen med Tritoniadae (= Tritonium, M.) og ligeledes med de Former, som gruppere sig om Triton nodiferum Lmk (hos hvilken penis dog er af en ganske anden Fonn og langs sin ene Kand canaliculeret). Medens de egentlige Tritoniadeer ved Tungens

Bygning og Bevæbning betydelig adskille sig fra vor Familie, slemmer den sidste Gruppe derimod fuldstændigt med Marscniaderne med Hensyn til Tungens hele Fonn og indre Bygning. Eller de — iövrigt ikke meget lydelige — Figurer, som Orsted har be-

J) Ilos Poli synes baade Afbildning og Text (p. 29) at angive en Fortsættelse af vas deferens i penis langs Furen heelt ud til Spidsen.

-) Selv Forfattere som Loven bolde endnu ikke disse 2 Begreber sondrede. Loven kalder baade Snablen

og Krængemunden „Itoslrum " 3) cfr. Fabricius, Fauna Grönl. II. haliotoides p. 390, Lovén I. c. p. 193.81

kjendtgjort oin Tungebevæbningen hos en Art af Slægten Sycotypus, BrowneOi synes denne særdeles at nærme sig den hos Triton nodiferum, Lmk, af hvis Tunge jeg har havt Leilighed til at foretage en omhyggeligere Anatomi. Uagtet de betydelige Afvigelser, »ler finde Sted i Angivelserne om Sycotypus-Dyrets Formforhold hos Adams") og Örsted. og som neppe alene ville finde deres Forklaring i de forskjellige Arter, de have havt for sig, synes dog saa Meget at fremgaae af det Foreliggende, at Sycotypusslægten knytter sig nærmere til Marseniaderne og Cypræaderne; muligviis turde de finde deres Plads i en större Gruppe, hvis ene Endeled blev Cypræaderne og som ned igjennem Marseniaderne og Sycotypusfamilien (hvortil Dolium (Browne 1756) vil være at henförc) endte med Bucci-niderne") (Tvp: Tr. nodiferum, Link).

Om de herhen horende Dyrformers Udvikling er hidtil Intet bekjendt; de maae vei formodes at være melieertigene. Joh. Müller's -Entoconcha mirabilis" (!) (Ber. Berl. Ae. d. W. Apr. 1852 p. 207) (fra Synapta) er visselig ikke noget Udviklingsstadium af herhid horende Former.

Efter hvad vi vide om Familiens nuværende geographiske Udbredniiig, skulde den synes fortrinsviis at tilhore de kolde og nordlige tempererede Have; kun en lille Afdeling (Chelyonotus) synes indskrænket lil tropicale Havstrækninger.

Vor Kundskab til Gruppens geologiske Forhold indskrænker sig til det Lidet, som nedenfor vil blive angivet under de a'gle Marsenier.

Gen. /. Marsenia, (Leach.) Bgh.

Marsenia, Leach. „Synopsis Mollusc. Brit. 1820/' Ok. Isis. 1823. 2. p. 458.

Wood. Ann. N. T. XI. (1842) p. 528.

= Helix (sp.), L., Schröter, Gin., Turt, Dillvv, Wood, d'Ch.

Thetys, Ström.

Hulla (sp.), O. Mull, Pulteney, Mtg, Matt Racq, Turton, Wood, T. Brown «See.

Sigaret, Sigaretus, Cuv, Dh-Lm, Bowdieh, Bisso, Blv, Mich, Flcm, Rang, d'Ch., 0 & G, Bouch.-Chanter, Philippi ,S\vs ,Forbes,

') Dette Navn maa Slægten komme til at liærc (Sycotypus, Browne 1736. = Pyrula, Lmk 1801 — Ficula, S\v. 1840).

2) Voy. of tlic Samarang.

3) Det vil sikkerlig være rigtigt for denne Gruppe at bevare Benævnelsen Biicciuider; disse Tritoner vare de Gamles „Buccina." Jeg haaber snart at faae Leilighed til udforligcrc at komme tilbage paa delle og andre Spörgsmaal, som knytic sig til denne Gruppe.

IIGould, Moller, Thorpe, Link (see. charact. generic. non see. sp.!).

Lamellaria, (seet. b) Mig., Loven, Gray.

Laminaria, Gray 1821.

Coriocella, (sp.) Blv, Dh. E. ni., Phil. Sic. II.

Cryplolhyra, Mke.

Velutina (sp.) Mich. calal. de Douai.

Oxynoe, Coulhw. (nec Rfq).

Clielinolus Swains. 1840.

Animal. Pallium amplialuin, supra continuum, anlice vei inlegrüm cuin plica

respiratoria elevala, vei produclum, bifidum.

Roslrum subcylindricum.

Radulae dens medianus basi bificlus; dens laleralis solilarius, (magnus) basi trapezoidalis, apice acuminalo, recurvalo, acie uni-cuspide serrulala.

Vibracula subcylindrica.

Penis forma varians.

Podarium anlice truncatum.

Tesla inlerna, spirala, foramine umbilicali dilalalo; columella anlice sinu pro-

undo excisa.

Bgh

Denne Slæglsforin blev först opstillet ved Aaret 1S20 af Leach for den anden Afdeling af de Monlaguske Lamellarier; den adskiller sig særligt foruden ved Dyres almindelige Formforhold fra Onchidiopsis ved sin kalkagtige, spiraleSkal, — fra Marsenina derved, at samme aldeles indhylles af den stærkt udviklede Kappe. Naar Adams og Loveli Reeve1) (og senere andre Forfattere) erklære denne Kappeudvikling for noget heelt Andet, for en Udvikling af lobus operculiger, der svagere udviklet hos Nalica, stærkere fremtrædende hos Sigaretus, endelig skulde culiiiinere i Udvikling hos disse Former: da er delle en Mening, som vei mangler al anatomisk og physiologisk Begrundelse. Hos ingen af de lil denne Familie horende Former forekommer noget operculum eller Spor af den, dette Organ udviklende Flade; hos den ene Slægt, Marsenina fremtræder den sædvanlige, hos alle Ga-stræopoda (prosobranchiata) forekommende Kappebræmine (Unibus pallii) udviklet saaledes,

') Zooi. ol' voy. ol' ihe Samarang. Mull. p. 54. — „in Coriocella it nol only encloscs the shell, hilt extends beyond it in front and has been erroiieously lerined the niantle."83

at den dækker hele Skallens peripheriske Omkreds og synes al kunne dække ogsaa en Deel af sammes Rygside; en endnu videre skridende Udvikling af denne Bræmme vil fremkalde en Lukning over Skallen, som saaledes bliver indvendig; delte er Forholdet hos Marsenia og Onehi-diopsis, ei Forhold, som altsaa skyldes en Udvikling af Kappen og ikke af lobus operculiger.

Efter de hidtil foreliggende Data sikkrere at bestemme denne Dyregruppes nuværende geographiske Udbredning, er neppe muligt. De egentlige Marsenier (Subgenus) synes meest at tilhore de koldere og tempereerte Have. Del med Hensyn lil sin Molluskefauna nu ganske godt undersögte Middelhav frembyder en forholdsviis betydelig Mængde Arter (maaskee 9), hvad dog rimeligviis kun vil findes begrundet i de paa selve Stedet anstillede Undersögelser, hvor saaledes disse Dyrs store Formforanderlighed (ved Spiritus) og Fragilitet i Skallen have lagt samme færre Hindringer i Veien. Fra Ishavet og den nordlige Deel af Atlanterhavet ere adskillige Former (idetmindste 5) bekjendte, og i den tro-picale Deel af Atlanterhavet ved de vestindiske Oer synes en Art ogsaa at forekomme. Fra den nordlige Deel af det stille Hav er ingen Art bekjendt (MiddendorlT omtaler ingen herhid horende Form), men i seneste Tid synes en saadan at være funden i den sydlige Deel, ved Ny-Zeeland1). — Chelyonolusgruppen synes hidtil kun bekjendt fra Havet om Isle de France.

Med Hensyn lil de locale Forhold, under hvilke disse Dyr leve, da er vor Kundskab i denne Retning ikke stor; af egen Erfaring veed jeg Intet herom; under de Undersögelser, jeg med Skrabe har anstillet i Sundet, den sydlige Deel af Kattegat og ved den nordjydske Kyst, har jeg ikke mödt nogen af de ved vore Kyster forekommende Arter (hidtil maaskee 2). De synes i det Hele at elske dybt Vand og Klippegrund (saaledes efter Angivelser af Mtg, Flem, Rang), kun Chelyonoterne at foretrække Sandbund. — De synes i det Hele temmelig apathiske, lysskye og ere sikkerligt kjödædende.

Om denne lille Gruppes Forhold i foregaaende Jordperioder vides kun saare Lidet; Skallernes store Fragilitet lör vei for en ikke ringe Deel antages at være Skyld heri. Philippi angiver sin Coriocella perspicua som ogsaa funden i Basalllulf ved Militelli og i Kalksteen ved Palermo; Wood M. producta som ogsaa tilhörende Cragformalionen og har fra samme endnu en anden Art, M. depressa; subfossil har Dr. Beek seet M. latens fra Blaaleeret af de hævede Havstokke ved Bergen. Hertil turde vei indskrænke sig hvad der for Oieblikket om Slægtens geologiske Forhold er bekjendt'-'). — Den af Fischer (advers.

') Hverken Krauss (die südafric. Moll. 1848), Webb & Berthelot (hist. nat. des iles Canarics), d'ü ibi g ny (voy. dans l'Amér. mérid.), eller Adams „contributions" af nye (især Jamaica) Conchylier — nævner nogen Art af denne Gruppe. '-') Den i Joiirn. of the acad. of nat. sc. of Philad. I. pt. 2. 1848 omtalte og afbildede (pl. XI. f. 9.) Sig. missipiensis. Conrad fra Eoccnforinationen ved Vicksbury (Missisippi) er vei en Stomatia (Hill.).

ir84

zool. 1819 fl. 84) beskrevne og afbildede (I. III. f- 1) Ploearhia, som lian anseer for at have været en indvendig Skal — („uti animal Parmacellae, Sigareli" —) kan vei paa ingen Maade med Sikkerhed paaslaaes at have lilhörl en Mollusk fer. Ferr. Bull. 1826. I. p. 128). Dr. Beck saa i Caron's Samling forvittrede Exemplarer fra Sicilien; de svarede til den al Fischer givne Diagnose, men deres Natur kunde ikke nærmere beslemmes.

Fortegne!se over Arterne of Slægten lUarsenia (Leach), Bgh.

Subg. I. Marsenia, Leach.

1. Sl. latens (O. M), Beck.

2. M. glabra (Coulhw), Bgh.

3. M. tentaculata (Mig.), Bgh.

4. M. producla, Leach.

5. M. perspicua (L.), Bgh.

6. M. Kindelanina (Mich.), Bgh.

7. M. stomatella (Risso), Bgh. S. M. Rangii, Bgh.

9. M. Audouini (Cautr.), Bgh.

10. M. zouifera, Bgh.

11. M. lieritoidea (d'Ch.), Bgh.

12. M. Adansonii (d'Ch.), Bgh.

13. M. Morelli (d'Ch.), Bgh.

14. M. Hava (d'Ch.), Bgh.

15. M. ophione (Gr.). Bgh.

l(i. M. grönlandica (Moller), Bgh.

17. M. translucida (Blv), Bgh.

† 18. M. depressa, Wood.

Subg. II. Cbelyonolus, Svv.

1. Ch. Tonganus (0 &' G.), Sw

2. Ch. Mauritianus, Bgh.

3. Ch.-Cuvieri, Bgh.

4. Ch. niger (Blv) , Bgh.85

Subgen. /. Marsenia, Leach.

(Hertil Tab. V A.)

Animal. Pallium antice emarginatum vei subplicalum nec productum; lateribus et poslice infra, in Ira limbum (angustiorem) radialim striatum. Ophthalmophoria sessilia, tuberculiformia. Penis compressus, falcatus.

Podarium latum (lertiam pallii latitudinis partern vei aequans vei superans).

Bgh.

Denne Underslægt synes kun ved Dyrels almindelige Formforhold (ikke ved Skallen) at adskille sig fra den fölgende. Kapperanden frembyder fortil en opad fremstaaende Hudfolde, som antyder Begyndelsen af den til Gjællespalten forende Halvcanal; den ligger snart mere median, snart mere over imod Venstre eller imod Höire; jeg kan ikke, som Loven, i Beliggenheden af denne Fold see et brugeligt Arlsmærke. Betragtes Dyret nedenfra, vise sig bagtil og til Siderne indenfor Kappebræmmen hine i forrige Afsnit nærmere omtalte og beskrevne Striber. Öiet sidder paa en lille Fremragning ved Roden af Föle-hornene, og egentlige fremstaaende ophthalmophorer mangle altsaa hos denne subgeneriske Afdeling, som desforuden ved sin flade, mod Spidsen bredere penis ligesom ogsaa ved sin bredere Fod adskiller sig fra den fölgende Underslægt.

Denne Gruppe kan maaskee mere end den fölgende siges at tilhore de koldere og tempererede Have.

/. 31. latens (O. 31.) Beck. Tab. V. f. /.

= Thetys auriculis nullis, margine antico fisso prominulo. Ström, Skr. som udi det Kbhvske Selsk. ere fremlagte og oplæste. X. (1770) p. 10. t. V. f. 1—4.

Bulla latens. O. M. pd. Z. D. p. 242. Nr. 2923.

Sigaretus Strömii. Sars, Beskr. og Fagtt. 1835. p. G7. (Isis 1837. p. 754).

Marsenia latens. Beck, Amll. Eer. iiber die 24 Versannnl. d. N. u. A. in Kiel 1846. p. 110. Nr. 451).

Lamellaria latens. Loven, index mollusc. 1846. p. 15. Pallio tenui, oval i, supra convexo noduloso fusco; plica respiratoria mediana. Podario

postice rotundato. Vibraculis depressiusculis (brevioribus). Dentes radulae numerosiores.

J) Ved en Feiltagelse staaer Synonymet Sig. Strömii som 44).8(i

Dimensiones (specim. in sp. v. asserv.): long. 8, lat. 6mm. Testa subrotunde ovali, repanda, striis evanidis; spira I a lerali, depressa, ad tertiam lon-gitudinis partern sila.

Bgli.

Denne ikke meget fuldstændige Diagnose er udkastet efter Undersøgelse af et Exemplar, tilhörcnde Universitetets zootomiske Museum (nedsendt fra Bergen af Koren), en ♂. Penis var af den sædvanlige, betydelige Slörrelse og af sædvanlig Form; Spidsen af vas deferens ragede forholdsviis meget tydeligt frem. Antallet af Tandrækkerne synes hos denne Art större end hos nogen af de andre af mig undersögte; der taltes idetmindste 66 saadanne Rader (s. ovf. p. 284); selve Tænderne vare smækkrerc og mere gjennnem-sigtige end hos de andre Arter1).

Ström, som förstgjorde os bekjendt med denne Art, har af samme leveret en ret taalelig Beskrivelse og

Afbildning; den beskrives som oval. ophöiet paa Ryggen og der besat med smaa Vorler, den övre Side bruun, Undersiden hvid. Ström har ogsaa bemærket Vibraklerne med Öinene samt Munden; Folderne i dennes Spidse tyder han som Tænder.

Ström angiver Arten levende „nær Strandbredden", men intet Nærmere om de særegne Loealitetsforhold, under hvilke han har truffet den; han har iagttaget den levende og seet, hvorledes Dyrels brede Kapperand kan skjule hele Foden. O. F. Muller, som oplog Ströms Form blandt sine Bullae, har kun tilføiet en kort Angivelse af Skallens Formtor-hold. Baade Sars og Lovén anföre den i deres Fortegnelser over Skandinaviens Mollusker, begge fra den Bergenske Kysl; iövrigt have de ikke foröget vor Kundskab til denne Form, som i det Hele synes temmelig sjelden. — Efter Meddelelse af Dr. Beck forefindes den ikke ganske sjeldent i Blaaleret af de hævede Havstokke i Nærheden af Bergen; han fandl den mellem andre ham af Lyell derfra meddeelte Skaller.

2. M. ff ta bra (Coat hu), Hf/h. Tab. V. f. 2.

= Oxynoe glabra, C. Bost. Journ. II. (Jan. 1838) p. 90. t. 3. f. 16-).

Sigaretus haliotoideus, Gould rep. of the invertebr. of Massachusetts, p. 244. (cxcl. synon. plur.) f. 158.

Animal ignotum.

T. obovato-ovali, supra modice convexa, laevi, nitida, albida; anfraclibus 2; spira depressa laterali ad quartam longiludinis partern sila.

(e figg. et dcscripl.) Bgh.

») Tab. I. f. 27—30.

-) „T. ovali, parva, ventricosa, subunibilicala, alba, fra gi li; spira brevi, laterali; labro integro; roluinclla arcuata; apcrtura valdc elTusa. u m" long, s'ui" lal.'4

87

Arten blev först bekjendtgjort af Couthvvoy, der neppe kjendte Mere end Skallen, som han paastaaer, er aldeles ydre; han tilstaaer dog tillige, at de af ham undersögte Exemplarer vare halvt oplöste i Fiskemaverne, hvoraf de udtoges. Man henförte Arten til Rlq's Oxynoé, med hvilken den under ingen Omstændigheder kan have Noget at gjöre (see I. Afsnit). Under Navn af Sigar, haliotoideus gik denne Form over i Gould's Arbeide; Gould, som'iövrigt ligeledes kun kjendte den i mutileret Tilstand, nemlig ogsaa kun fra Fiskemaver, ansaa den for en Coriocella; da Skallen virkelig synes at tilhore en Marsenia, har han forsaavidt Ret, ikke derimod, naar han identificerer den med Helix ha-liotoidea, L, — som er Typus for en heel anden og tilmed til en anden Familie henhörende Slægt— eller med Hulla haliotoidea, Mtg., som er en beslægtet, men dog forskjellig Art. Lovén (ind. mollusc. p. 15) og efter ham Menke (Ztschr. für Malacol. II. p. 71) ansaae den som identisk med Linnés Helix perspicua, fra hvilken den tilvisse er forskjellig; men heller ikke med Lovén's Lamellaria perspicua (som ikke er II. perspicua, L. men Mars. producta, Leach (= B. haliotoidea, Mtg.)) mene vi, at den kan identificeres; den synes efter Sammenligning af Gould's temmelig korte Diagnose og Beskrivelse med den velbekjendte europæiske Art at maatte danne en særegen Art, for hvilken vi have retableret det af Couthwoy givne Artsnavn; for en saadan Anskuelse turde dens Forekomst paa den anden Side Atlanterhavet vei ogsaa tale.

:t ?/. tat (fl Cif ta f a (Mtg), Itgh, Tab. V. f. //.

= Lamellaria tentaculata. Mtg. Linn. Trans. XL (1811) p. I7f>. t. 12. f. 5—G.

Jonst. Loud. ann <fc mgz. 1836. p. 229. f. 2—5.

Lovén. ind. mollusc. p. 15. Nr. 109.

Bulla tentaculata. Turt. Conch. Diet. 1819. p. 25 (e Mtg.).

Sigaretus tentaculatus. Flem. br. an. p. 360. Nr. 356.

Thorpe, br. mar. conch. p. 154. f. 3.

Thompson, report on the Fauna of Ireland. 1844. (britt. ass. f. adv. of sc. 1843. p. 258).

Pallio suborbiculari, depresso, subverrucoso, llavente, sulphuree vei rufe maculato, verrueis punctisque nigris. Podario poslice acuminato. Vibraculis elongatis, gracilibns. (long. c. 1").

Testa obovata, subconvexa, slriis evanidis; anfractibus 2; spira prominente tumidula, ad parlem longitudinis quartarn sita.

Var. latior, absque maculis nigris, flavis illis magis Viridibus.

(ex descript. ault.). Bgh. Formen blev opstillet af Mtg. 1811: han beskriver den meget omhyggeligt og gjör opmærksom paa Forskjellighederne mellem samme og den nærstaaende Bulia haliotoidea,4

88

Mig. Test. Britt. (= M. producta, Leach.); Skallen, bemærker lian, er hos hiin Art mere ** flad og mere opak, dog ikke i slörre Grad, end at man uden Dyret neppe skulde kunne skjelne begge Former fra hinanden; vor Art viser sig i det Hele fladere, har længere Fölehorn og er ganske anderledes farvet. Thorpes Afbildning synes ganske godt at gjen-givc Skallens speeifiske Characteer. Mig afbilder en ♀, Johnston baade ♂ og ♀.

Mig. har en var. af denne Art uden sort Tegning og med tien gule Farve mere livligt fremtrædende; samme Varietet skal ogsaa udmærke sig ved en större Brede.

Arten forekommer udbredt over den nordligere Deel af Atlanterhavet; fra Irlands Kyst er den bekjendt ved Thompson, medens Montagus Exemplarer hidrörte fra Kysten af Devonshire; paa den anden Side af Nordsoen fandt Loven den langs Bohuslehn og ifölge Dr. Beck skal den være tagen ved Aggercanalen.

Den fossile M. depressa, Wood er neppe den samme Art, men rigtignok ikke meget fjerntstaaende.

4. M producta, Leuch. Tub. I ', f. 4.

= Hulla haliotoidea. Mig. Test. Br. 1803. ed. Chenu. p. 92. pl. 3. f. (i.

Matt & Racq. Linn. Tr. VIII. p. 123. Nr. 7.

„Pulteney Dorsct. catal. cd. 2. p. 43. t. 22. f. 5."

Turton, Conch. Diet. p. 24. Nr. 13.

„Brown, Ene. Edin. VI. p. 435. p. 35."

Lamellaria haliotoidea. Mig. Linn. Tr. XI. p. 184.

llelix haliotoidea. Dillvv, descr. catal. of recent shells. II. p. 973.

Marsenia producta, Leach, Syn. of Br. Moll. (Ann. & mgz. 1847).

Sigar, haliotoideus. Brown, illustr, of the conchol. of Gr. Brit. and Ireland 1827 pl. 44. f. 1—2.

Flem, br. an. p. 360. Nr. 355.

Sigar, convexus. Bouch. Chanter. catal. des moll. mar.— du Boulcnnais p. 149').

Sigar, perspicuus. Forbes, malac. Monensis 1838. p. 29. (excl. syn. e L. Pli.)

') Muligviis horer den af Blv. i Diet. se. n. T. XLIX. p. U'2*) anatomisk undersögte Sig. convexus herhid; den var fra Canalen og Blv givet af Dr Leach; hvis det er denne, Bouch. Chanl's Cit;it af Blv skulde gjældt, da er dette muligviis rigtigt; den af Blv i Alan. de malac. p 467. t. 4'2. f. 2, 2» omtalte og afbildede Sig. convexus hörcr derimod visselig ikke herhid , men lader sig efler det forhaanden værende Materiale ikke nærmere bestemme; Fig. synes næsten at angive en udvendig Skal. Forbes og Hanley, hist. of brit. mollusca and Iheir shells, som jeg kunde have ünsket al sammenligne for de engelske Arters Skyld, lindes foi Øieblikket ikke i Kjøbenhavn.

„Coq. forl minn-, fragile. ovale, nn pen alongce, finemenl slrice cn travers, å spire courlc mais saillanlc comme

mn-melonnee, a cavile prolonge jui|u'au sommel, (iår absence lolale de la colnmeile; le bord gauclic lin peu renlré cn de-dans å son origine: Couleur loule l>lancl;e. 6'" de long slir 4—.V" de large." Blv.89

Thompson. 1. c. p. 258.

Thorpe. I. c. p. 154. f. 77 (bona !) (excl. syn. e L, Blv.)

Lamellaria perspicua. Lovén, ind. moll. p. 15. Nr. 108. (excl. syn. e L, Gr, Pli, Gould).

Coriocella perspicua. Loven, Öfvers. 1847. p. 193. Pallio ovali, domato, tuberculoso, colore vario (lum cinerascente, nigro striolalo, fulvo maculalo; tum brunnco-rubescente). Vibraculis brevibus, planulatis; oplithalmo-phoriis sat prominentibus. Podario postcrius rolundato. Plica respiratoria sub-dextra vei media, (dimens. long. usque — 2")-

T. obovala, convexa, nilida, pellucente; anfraclibus 2; spira prominente, tumidula, ad quar-

tam longitudinis partern sila. (dim. long. (-V): lat. (V/') 3 : 2.)

Bgh.

Med det her brugte Navn blev Arten först opstillet af Leach og rimeligviis benævnet producta formedelst det fremragende Spir; det var for at undgaae en Forvexling med Linnés Helix haliotoidea. at Leach forandrede den ældre Montaguske Benævnelse, en Fremgangsmaade, som vi maae ansee for berelliget og nödvendig og saaledes ogsaa have adopteret. Den er identisk med Mtg's og senere engelske Forfatteres Bulla (og Sigaretus) haliotoidea. Mtg opstillede sin Art vistnok uden at kjende Linnés 11. haliot.; den tilfældige Sammentræflen af Trivialnavnene for Arter, henhörende til forskjellige Genera, kunde ikke berettige senere Forfattere til at identificere denne Art med Linne's. Forbes synes först at have sammenblandet denne nordatlantiske Fonn med Linné's, fra Middelhavet udtrykkelig angivne Helix perspicua; han har siden fundet villige Partisaner for denne Anskuelse, fra hvilken selv Loven ikke har formaaet at frigjöre sig. Sammenblandet er Arten da endelig ogsaa bleven med den betydeligt forskjellige M. glabra.

Dyret synes ikke lidet at variere med Hensyn til Farvning; Lovén angiver den som graa, sortstribet og guulplettet; Bouch. Chtrx. som grön med mörkere Pletter; ei Exemplar i Universitetets zoologiske Museum synes og at have været saaledes farvet1); Mtg beskriver den og som rodlig eller bruun, undertiden endog næsten hvid. 1 Formforhold synes Arten derimod meget constant, idetmindste stemme saavel Mtgs som Bouchards og Fleinings Angivelser om Fod og Vibrakler ganske overeens. Baade heri og i Skalforholdene adskiller denne Art sig saavel fra den foregaaende (M. tentaculata) som efter-fölgende (M. perspicua). — Loven angiver i sin korte Diaynose Skallen prydet med J'ascia

') Fra Ca nalen («limens, long. 33'«j, lat. 14, all. 9""".).

spirali, media, nebulosa"; hos de övrige Forfattere omtales intet Sligt; muligviis forekomme saadanne Baand hos flere Arter af denne Slægt, dog oftest vei ikkun som individuelt, ikke som specifikt Mærke. — G. B. Sowerby gjorde (Z. J. I. (1825.) p. 427.) opmærksom paa den Tilfældighed, at der mellem 12 af ham undersögte Exemplarer kun fandtes 2 Hanner.

Arten synes at have Udbredning tilfælleds med den foregaaende; Mtg har den fra Kysten af Dorset- og Devonshire samt Weyuiouth; Forbes fra Man („very rare"); Fleming og Turton fra de skotske, ligesom Thompson og Turton fra de irske Kyster; Bouchard fra Canalen, Loven fra Båhuslehn og den norske Kyst'); speciellere Localitetsangivelser söges som oftest forgjæves, kun Mtg anförer den fra dyb Bund mellem Klipper; dens Bevægelser synes efter samme Forfatter ogsaa noget livligere end den auden Arts2). Wood angiver den fossil fra Cragformalionen.

.5. M perspicua (L) Bgh. Tab. f. f. .5, .5*.

= Helix perspicua, L. S. N. ed. X. (1753) 1. p. 775. Nr. 620.

Mus. Lud. Ulf. (1764) p. 673. Nr. 381.

S. N. ed. XII. I. 2 (1767) p. 1250. Nr. 712.

Gin. S. N. ed. XIII. VI. p. 3663. Nr. 151.

Schröter, Einleit. I. p. 175. Nr. 58. (nec Dillwynn). Vilrina ainpullacea, Chr. »fe Jan. ex. auctoritatc Pliilippii (<fc PfeifF.)n). Sigaretus perspicuus, Ph. en. moll. Sic. I. (1836) p. 165. t. X. f. 1. a, b. c Coriocella perspicua, Ph. 1. c. II. (1844) p. 142. (excl. syn. e *Mlg & Flem.). Animal p al li o subovali, supra convexo, colore magnopere Iudenti; (plica respiratoria me-diana). Podario oblongo, poslice acuminato, apice oblusato; vibraculis gracilibus, attenuatis.

Tesla ohovata, convexa, fragilissima, lactea, diaphana, laevis, anfraclibus ultra 3; spira ad J4 longitudinis parlem sita, prominente, acutiuscula, anfraclibus ultra 2; aper-lura ainpla, ovata, påtente usque in fundum. Dimens: long: lat. = 1 :0,7 (?).

(ex ligg. et descript.). Bgh.

') Dersom «len i Mac Andrews Fortegnelse over Mollusker fra Vigobugten (Ann. <Sf mgz. N. H. 2 S. III. (1849) p. 512) omtalte Sig. perspicuus („animal of bright orange colonr") hörer herhid, vil denne Art saaledes ogsaa være bekjendt fra den nordlige Kyst af Spanien. Dr. Beck har meddeelt mig, at der mellem en Samling af portugisiske Mollusker, samlede ved Setuhal og ham meddeelte af vor Gesandt Olinlo dal Borgo, ogsaa bel'andtes 3, men næsten knuste Exemplarer af en med denne identisk eller aldeles nærslaaendc Art.

'-') Asbjørnsen (Bidrag til Christianiafjordens Litoralfauna. 1853) fandt Inerken d« ne eller foregaaende Art.

a) og efter Originalexcmplar, Dr. Beck meddeelt af Chrislophori.91

Skjöndt jeg, maaskee niere end nogen Anden, kunde være villig til at indrömme, at Intet med den mindste Sikkerhed lader sig udlede af de Data, der forligge Videnskaben til Losningen af de kritiske Spörgsmaal, der knytte sig til denne Art, har jeg dog ikke troet at burde undlade at forsöge at ordne den saa vanskelige og Iabyrintliiske Synonymi og har saaledes fra denne Art fjernet flere andre Former, der som Synonymer vare bragte ind under samme. Den Tid vil formodentlig ikke være fjern, da Midlerne ikke mere ere forhaanden til elter Originalstykker at faae disse under Omtale komne Arter bestemte, og samme maatte da dele Skjæbne med de ikke faa, som Videnskaben dog tilsidst nodes til at udstryge som ubestemmelige; skalde disse Bemærkninger derfor være saa heldige endog biot at vække Tilrelteviisning fra dem, hvem Midler til Spörgsmaalets Losning maaskee staae til Raadighed, da skal Forlatteren ikke ansee den Tid for spildt, som de anstillede Sammenligninger og Sammcnstillingsforsög have optaget, og heller ikke fortryde disse i og for sig lidet interessante Undersögelser. Men i alle Tilfælde vil det Foreliggende staae som et advarende Exempel endnu — om flere iövrigt behövedes — paa de Fölger, som ufuldstændige Undersögelser afstedkomme, og der Gjenvordigheder, de volde kommende Iagttagere.

Denne Art blev först, men uden Angivelse af „Habitat" opstillet i 10de Udgave af Syst. Nat., optoges dernæst med noget mere udfort Beskrivelse i Mus. Lud. Ulr., hvorfra den næsten uforandret, dog med tillöiet Angivelse af „M. rnediterr." som Hjemstavn, gik over i 12te Udgave af Syst. Nat. Beskrivelsens Udtryk hos Linné ere idetmindste saa tydelige, at den vistnok med Bestemthed kan synes at være forskjellig fra de ovenfor beskrevne Arter, saa at senere Forfatteres (Forbes, Loven) Identification af denne med en af de nordiske, Montaguske Arter maa ansees for uberettiget. Hvilken af de middelhavske Arter Linné har havt for sig i denne, lader sig vanskelig med Sikkerhed afgjöre; de ere alle „in apicem usque perspicuæ"; Linné angiver ikke Vindingernes Antal, man kan kun see, at der have været flere, og den ene delle Chiaje'ske Art (Sig. Adansonii, d'Ch.) kan saaledes ikke höre herhid, ligesom den fölgende mere flade Fonn heller ikke kan antages at have foreligget Linné („convexa."' L.). Uagtet baade Fig. og Text hos Philippi angive et „spira acutiuscula", har jeg dog ineent at kunne drage hans Sig. (Corioc.) perspicua ind under denne. — Sig. Audouini, Cantr. kunde uiuligviis ogsaa falde sammen med nærværende Art; Sig. flavus og Morelli, d'Ch. ere derimod sikkerligt forskjellige.

Dersom det er den Philippiske Art, da er den meget lidet constant i sin Farvetegning. Philippi vil have seet den cinnoberröd, besprængt med smaa graa Pletter og med en större violet Plet paa hver Side, ligesom han ogsaa har truffet den mere eller mindre höit-orangefarvet med hvide Pletter, eller musegraa med mörkegraa Pletter, eller graaguul, eller endelig aldeles guul.92

Arten synes at forekomme langs ned Italiens Vestkyst; Philipp! har den fra Neapel, hvor den skal være ulige sjeldnere (vei formedelst forskjellig Dybde og Beskaffenhed af Havbund) end ved Palermo. Fossil vil Pli. have truffet den i „Basalltuff" ved Militelli, ligesom og i „Kalksteen" ved Palermo.

Det er til denne Art, jeg har troet at kunne henföre de fleste af de faa Exemplarer af Marsenier, jeg har kunnet anatomisk undersöge; med Hensyn til deres Formforhold, da vare disse saaledes, som de ere angivne i Diagnosen og den ovenfor givne anatomiske Beskrivelse; Gjællefurens ydre Ende ligger i Middellinien eller lidt over mod höire Side. Exemplarerne (som Prof. Eschricht havde forskaffet sig i Cette) havde været meget længe opbevarede; de forefundne Formforhold kunde saaledes blive af muligviis meget liden Betydning; her tilsættes derfor en nöiagtig Skalbeskrivelse:

T. ambilu oblique-obovata-subelliptica, supra sal convexa, in Ira planata, anfractibus paucis, fere 2V°, rapide evolutis; diaphana, nitida, alba. incrementis confertis inaequalibus subliliter striala.

Dim. long: lat: alt: = 1 : 0,7 : 0,35. Ang. apic. c. 112°. Pondus 40 uiilligr.

Spira brevis, Ialeralis, margini postico testae approximata, prominens, convexa, apice vix acutiusculo, fere digyra, basi altitudinein ter sallem superans; partern quintam totius diam. longitud. testae occupans similique spalio a margine testae postico rcmota; parte nucleali obtusiuscula, sub lente subrugato -striala, linea impressa irregulari siginoidea simul distincla; reliqua spirae parte turgidius-convexa, su-tura simplici filiforini ab anfractu ultimo defensa. — Ultimus anfraclus ambitu obo-vato, antice parum dilatatus, nolhaeo medio turgidior, suturam versus et labruin sensim minus convexe descendens, ad I a tus sin. rotundate incurvatus; plagulis in-crementi oculo nudo inspectis inaequalibus, interdum plicaeforinibus; lineis spira-libus 3, suturae subparallelis, ab illaque parum remotis, 2 approximatis magis conspicuis, a margine labri versus inediam testaiu tendentibus. — Aperlura ainpla, ovalis. in spiram usque patula (long: lal. =3:4.); pariete int. aperturae slriis subtilioribus concolore, nitido. Margo columellaris tenuis, simplex, leviter arcualus cum flexura leviori in marginem anteriorein abiens. Labium tenue, simplex, ar-cuatum.

Periostracum tenuissimum, nilidum, pallide flavescens.

[Diinens. speeim. max. diam. long. 12, diain. transv. maj. 9, alt. 5,/2mm] Tab. I. f. 5*.93

n. Kin del an in a (Muh.). Ityh. Tab. V. /. ff.

= Sigaretus Kindelaninus. Michaud. „Bull. Soc. Linn. de Bourd. II. (1828) p. 119.

Tab. adnexa f. 1-2." Ferr. Bull. univ. Sc. nat. XVII. (1829) p. 3081). Velutina Kindelaniana. Mieh. et Poliez. catal. de Douai. I. (1838.) p. 508. Nr. 2. Animal ignotum.

Testa subovalis, depressa, in ferne fere plana, substriata, pellucida, albida, anfractibus 3. Spira minima, subobliqua, mamillata, ' i diam. transv. min. testae occupans, anfractibus 2 minimis convexiusculis, apiculo ipso non prominente cum pius quam 1/s diam. longitudin. margine post. distat. Ultimus anfractus subrolunde-ovalis, sini-strorsum rotundate incurvatus, dextrorsum deplanate descendens, praesertim versus spiram et antrorsum depressus, in latus dextruni spirae continualus; striis incre-nienti distinctioribus notatus (et lineis iuipressis 2 spiralibus fere evanidis). Margo columellaris simplex cum sinu leviori in niarginein anteriorem abiens. Periostracum tenuissimum.

Dimens. long: lal: alt. = 9: 7: 3 (mm).

Bgb.

Forsaavidt denne Art ikke er blevet overseet, er den af Forfatterne bleven inddraget som Synonym under IL

perspicua (L.), fra hvilken den sikkerligt er forskjellig. Den udfærdigede Skalbeskrivelse og medfölgende Figur grunde sig paa et Originalexemplar, givet Dr. Beck af Michaud og hidbragt fra Agde; del befinder sig i Chr. Vlll's Conchyliesain-ling og har været saa meget vigtigere, som Michaud s „Diagnose"'-) just ikke særdeles godt skal lede Bestemmelsen af den Art, han har havt for sig.

Arten er fra Middelhavet; den er funden ved Agde og Michaud meddeelt af Recluz jun. Den skal desuden være taget ved üen Ré (Rochelle) af A. d'Orb., og ligeledes ved Öen Aix (Rochelle) af Rang.

7. .11 x ln in al ella (Rissa). Ityh Tab. I'. /. 7. 7*.

= Sig. stoinalellus. Risso, hist nat. de l'Eur. merid. IV. (1827.) p. 252. t. X. f. 1523). Sigarel. Rang, manuel, t. 5. f. 4, 5, 6.

') „T. ovato-oblunga, convcxa, pellucida, albida, Iongiludinalilcr obsolete-slriatä; anfiaclibiis binis, postrenio maximo; apicc prominula, oblusa; apcrtura coneava, uinhilico nul lo. larg. 10 a 12, long. 15 å 18mm." Micli.

2) Med Originalbeskrivelsen og Figurerne i Acles de Bourd. har jeg ikke kunnet sammenligne; Il Hind af denne Serie lindes neppe i Kjöbenhavn.

3) „T. subauriformi, oblouga, nitida, "laberrima, pellucida, epidermide süccinea, intiis margaritana. long. 0.01.

avec Panimal degradé." Risso.94

Pallio subovali, domalo, tuberculoso, colore valde variabili; podario elongato; vibraculis

filiformibus, longioribus. T. oblongo-ovali, supra modice convexa, inferne leviter exeavata, subslriala, nitida, pellu-cida, anfraclibus fere 3. Spira ininuta. paulluluin prominente, submamillata, obli-qua, anfraclibus 2, V.i diam. transv. min. testae öecupanle; apiculo cum 'n diam. longilud. margine posteriore distante. Ultimo anfraclu oblongo-ovali, superne modice convexo, parte ventrali inferiore valde angusta. Margine columcllari cum sinu fere anlico. — Periostraco lutesccnle.

(ex figg. (Rangii)). Bgh. Denne Art, som aldeles ikke omtales al Philippi, synes d'Ch. at ville inddrage under sin II. neritoidea, nærmest vei fordi samme er i Besiddelse af det gulige Periostra-cuin, som Risso angiver for denne Art; baade ved selve Dyrets og Skallens Formforhold ere disse 2 Arter imidlertid meget forskjellige. Rimeligviis falder Rang's Sigaret sammen med denne Risso's Art, uagtet Afbildningen af denne sidste synes at angive en mere langstrakt Fonn. den i Rang's manuel afbildede er vei den samme, han har omtalt i ei Brev til Ferussac (Bull. XIX. Octbr. 1829. p. 147) og om hvis Ustadighed i Farvetegning han gjür omtrent samme Bemærkninger, som Philippi ved en af de foregaaende Arter; Rang mener endogsaa, al den skifter Farve 3—4 Gange i sit Liv.

Ogsaa denne Form er fra Middelhavet; Risso fandl den -sous les cailloux du ri-vage; prinlemps"; Rang opfiskede den ved Cadiz.

S. 31. Bangii, Bgh.

Sp. all'. Sfg. Kindelaninus, Mich. Som saadan omtaler Rang en Fonn fra St. Thomas (Antillerne); cf. Ferussac, Bull. un. sc. n. XVII. (1829.) p. 309. Hverken Dr. Hornbeks eller Mag. Örstcds vestindiske Samlinger indeholde nogen Marsenieform, om hvis Forekomst ved Antillerne heller Intet var dem bekjendt.

U. M. And o ni ni (Cantr.), Bgh.

= Sig. Audouini. Cantr. diagn. (1835.) p. 15.

JN'ouv. Mern, de l'acad. roy. de Brux. XIII. (1840.) pl. IV. f. 1, 2 (animal.).

„Celle coquille differe de la Sig. stomalellus, Risso, qui est le H. pellucida1), L., Gin. par les grosses bosses, qu'on trouve sur son manteau, par sa couleur grise, les

*) skal vei være: perspicua.95

hosses seulcs étant isabelle pointillées «le brun foncé et par sa coquille, dont la spire est pius saillante. Sa taille

est aussi moins forte."

Aud.

Denne Art synes efter den givne Afbildning af Dyret virkelig at kunne være forskjellig fra M. perspicua; ingen Afbildning af Skallen er bekjendtgjort, og saaledes lader noget Sikkert sig neppe sige om denne Form, som af Andouin er funden i Lyonnerbugten og af Cantr. i Adriaterhavet.

10. V. zonifeva, Bgh. Tab. V. /. S.

Animal. Pallium subovale, supra mödice convexum levilcr nodosum; podariuin oblongatum, postice acuminatum; vibracula gracilia, clongata. (Plica respir, fere mediana).

Dimens. long: lat. = (c.) I: 0,7.

Longit. ex. 2'2mm.

Testa e lateribus subcomprcssa, oblique oblongo-subovalis, supra turgide convexa, infra excavata, sub periostraco firmiori sordide-flavescenti subnitida, albida, striis in-crementi subtilibus notata; anfractibus 21/q.

Dimens. long: lal: alt. = i : 0,8 : 0,48. (12V», 10, 6mm). ang. apic. c. 128 . Pondus c. 45 milligram. Spira lateralis, minuta, prominula, convexa, obtusa, margini testac postcriori approximata, basi circiter 1j?, diam. transv. min. testae occupaiis, altitudinc triplo latior, anfractibus fere 11/« convexiusculis, laevigatis; apiculo nucleali ipso ad 5/<; diam. longitud. sito, subprominulo. — Ultiinus anfractus ambitu oblique obovato, antrorsum paullum dilatatus,-nothaeo turgide convexus, parte ventrali inf. excavatus; striis incrementi gracilibus. Sculptura ultimi anfractus caeterum sat distincta, e striis spiralibus circiter 7. unaquaque sub lente inspecta e 3 lineolis, fundo punctis rcmotioribus impressis exaratis, composita; stria spirali suturae propiore forliori, in spiram continuata. — Sulura profunda, simplex. — Apertura ampla, peritremate ovali, la ti— tudine duplo longior; pariete int. aperturae striis incrementi lineisque spiralibus pellucentibus distincto. — Marg. columellaris tennis, simplex, profunde arcuatus cum sinu obsoletiori incisus.

Bgh.

Denne Art er begrundet paa eet Exemplar, jeg forefandt mellem de andre, som Prof. Eschricht havde erholdt ved Celte. Del var temmelig stort, större end de andre; det var en ♂ og lignede i sine almindelige ydre Formforhold næsten ganske hine; Gjæl-lerne vare forholdsviis noget större (og Striberne paa Kappens Underside hvide). Skallens Form — den var ligesom noget sammentrykket fra Side til anden med langt bagtil lig-on

gende Spir —, llva-lvethed (og ganske eiendommelige Sculptur) synes at beretlige Opstillingen af samme som en ny Art.

//. M. neritoidea (♂C'h.), ttgh T. I'. /. U, 9*.

= Helix neritoidea, d'Ch. Mern. III. (1828.) p. 215 226. (exel. syn.) t. 47 f. 5 (10, 11, 18, 19, 20, 21.). „Testa subauriforini, albescente. solida, fibrosa, epidermide obteeta; apertura ovali; spira compacta, subprominula; umbilieo semitecto."

d'Ch. p. 226.

„Conchiglie solida. bianca, intermedia fra PElice, la Nerita e FAIiolide, allungata, bianca con 1'apertura ovale; la spira a 2 girate, quasi fibrosa a travcrso, ricoperta da sottile pellicola od epidermide, la esterna gialliecia, e la interna perlacea."

d'Ch. p. 215.

Af alle de d'Chiajeske Arter er denne vei den meest tvivlsomme, hvis berettigede Henförelse endogsaa til denne Slægt muligt kunde drages i Tvivl; men en Stomatia (Cryp-tostoina) er den i alle Tilfælde ikke (s. ovf. II. Afsnit); d'Ch. siger udtrykkeligt „il pal li «> nasconde nei suo interno la conchiglia, elie all esterno ne trasparisce." Hvad det er for en „lungo ed acuminato cirro", som omtales ragende frem fortil, er af Texten ikke klart og bliver ved

Figuren ikke stort tydeligere; for Penis skulde man ogsaa efter dens Plads ikke vei kunne antage den; dog kan d'Ch. jo ligesaa godt have mistydet Penis som Mon-lagu ved „Bulla haliotoidea (cf. Test. Britann.). Da denne Dyreform — netop samme gaadefulde Appendix fraregnet imidlertid har alle denne Shægts (ydre) Characterer, har jeg ikke taget i Betænkning at opföre den her.

Dyret er af blegguul Farve, den Skallen indesluttende Deel af Kappen blaaplettet, med uregelmæssige næsten contluerende Pletter: Skallen synes at springe meget stærkt frem mod Overfladen; Fodens forreste Deel er temmelig afsnöret (og ligesom udtrukket i et Par Örer); Foden derhos meget langstrakt og skarpt tilspidset.

Til denne Art, som af d'Ch. er anatomisk undersögt, har jeg troet at kunne ben-fore et af de ved mig anatomerede Exemplarer; deltes ydre Formforhold stemte meget med de andre Arter, dog var Foden noget mere tilspidset (i Overeensstemmelse med den af d'Ch. givne Figur); Conchylien lignede mere den af denne end af nogen af de andre Middelhavsarter; rnuligviis vilde Sammenstillingen af denne med «len d'Chiajeske dog kunne vise sig urigtig; her folger derfor en udførligere Beskrivelse af den undersøgte Skal: Testa oblique semiovata, supra turgide convexa, infra excavata; tenera, levis, sub perio-straco tenerrimo nitida, margaritaceo-submicans (in speciinine sp. vini asservato locis denudatis fere opaca). subdiaphana, pure alba, plagis incremenli obsoletius subplicata; anfractibus 21,'* vei patillo ultra.97

Dimcns. long: lal: alt. = I : 0,8 : 0,<i.

(Ang. apic. c. 130°). Pondus 35 milligr.

(long. spec. 10mm.)

Spira lateralis, subposlica, minula, prominula, convexa, obtusa, basi circilor 1 n diam. trå ns v. min. testae occupans, altiludinc triplo latior; anfractibus lVs nuclealibus convexiusculis laevigatis, sat nilidis, rnargaritaceo-opalinis: apiculo subimmerso, obsoletius subumbilicato (quod tamen oculo armato niodo observaveris); ultimo spirae anfractu postice turgidiore, antrorsum versus suturam magis eomplanato, a|)iculo ipso cum Vg totius diam. longitud. a margine post. remoto. Ultimus anfractus am-bitu oblique ovato, antrorsum parum dilatatus, notliaeo supra medium turgide-, suturam versus paullum-convexus, sinistrorsum sat abrupte ineurvatus, inlerne sub-exeavatus, subreflexuosus, ad marginem columellarem (postice) semiteres, intortus, in spiram umbilicalem per aperturam ampliorem descendens; ad marginem labri subeflfu-sus. Plagae incrementi labri margine ant. parallelae, e sutura procedenles, antrorsum parum convexe arcuatae adscendunt ultra mediam tcstam ibique in arcum mi-norein recurvalae dcflectuntur et descendunt columellam versus; in parte posteriore testae et ad latus sin. paullo magis conspicuae, confertiores, nonnihil regulares ei spatio subaequal.i remotae apparent; antrorsum versus marginem labri sensim ob-solescunt; lente inspectae formam liabent plicarum rotundatarum lineisque subtili-bus incrementi obsolete striatarum. Lineae vei iinpressiones sensu spirali geminae, sulurae parallelae, in parte antica ullimi anfractus conspiciuntur. Sutura simplex, filiformis, sat profunda. Apertura magna, ampla, perilremate subelliplica, latiludine duplo longior, postice sat-, anlice niodice rotundata, lateribus parum arcuatis fere parallells; paries int. aperlurae pliculis inaequalibus pellucentibus, nitidus, concolor. Margo coluinellaris tenuis, simplex, sigmoformiter torlus, pone in fun-dum spirae anfractibus l1*» conspicuis descendens, antrorsum oblique truncalus cum margine anleriore jungens. L-ibrum tenue, simplex, subacutum, basi ad suturam paullulum recedens, inde subarcuatim adscerçdens, rolundaliin in marginem anleriorein parum arcuatum abit. Periosträcum tenuissimum, adpressum, laeve, nitidum, pallide flavicans (deciduum).

12. 31. Adansonii (dCh.), Bgh. Tub V. f. 10.

(= Sig. Adansonii, d'Ch. pi. 47. f. 3, 4.

(H. haliotoidea, Sigarelo. d.Ch. Mern. IV. p. 203 (excl. synon.).

(?) Sigaret. Cuv. Mein. moll.

„Testa auriformi, dorso depressa, transversim undulalo-slriata, albida; spira relusissima: apertura valde dilatata; umbllico lecto."

„Conchiglie fragile, sollile ampliata piana anleriormente e rivolta verso la tesla dell' mol-lusco, posteriormente ofTrendo Pabozzo di spira ad una sola girata, e donde vanno a finire le fibre ellitiche e paralelli. La suddetta conehiglia trovasi nella duplica-lura del pallio dell' animale." d'Ch.

Denne d'Chiajeske Art, udmærket ved en fiad Skal med een eneste Vinding i det langt bagtil liggende Spir, er ikke mindre tvivlsom end de nærmest foregaaende. Eller Sammenligning af de d'Chiajeske og Cuvierske Figurer skulde det næsten synes at være denne Art, af hvilken Cuvier i sine Memoires har givet en Anatomi; d'Ch. angiver selv denne Art som anatomeret af Cuvier; hvis. som anförl, andre Grunde iövrigt ikke havde foreligget, skulde jeg neppe ellers have lagt nogen Vægt paa delle d'Chiaje's Citat, der muligt kunde være af samme Vægt som saa mange af hans andre, tilmed da Undersögeren samtidigt kan finde denne Fonn stemmende med sin Helix littorina (som synes al være en lille Paludinaform) endogsaa i Mundens HeskafFenhed.

Dyret af denne Art er hvidt med svagt rödligt Skjær. d'Chiaje havde sine Exemplarer fra Caslcllo dell' uovo.

13. M Morvin (d'Ch). Bgh. Tab. V. f. 11.

= Sigar. Morelli. d'Ch. Mem. V. t. 02. f. 1-4. Efter Afbildningen (Text mangler) er Kappen glat uden Vorter, eensfarvel af en Farve, slaaende mellem Blodrödt og Kaslaniebruunt; Undersiden af Dyret er i det Hele noget blegere, Midten al Foden guulagtig. Foden er næsten jævnbred overalt, kun heelt bagtil spidst-tillöbende; Skallens Omrids tegner sig gjennem Kappen meget tydelig udvendigt.

Muligviis er ogsaa denne Art kun en var. af M. perspicua (L.), saaledes som Scacchi og efter ham Philipp! antage; «la d'Ch. ikke har nogen Arl med del Linnéiske Navn, er det næsten rimeligt, at en af hans Arter maa falde sammen med den hyppigst forekommende Form, M. perspicua.

'14. M flaia (tVCh.). Bgh.

= Sig. llavus. d'Ch. V. (ined.). t. 77. f. 10. Afbildningen (hvorved denne mærkeligt udprægede Art allene er bekjendt) viser den grön orangeokker med mörkere Farve paa Kappen samt 2 Rader Pletter og Prikker af mere intens Farve og tillige mörkere i Runden. Gjællehnlvcanalen er meget slor og Penis stærkt udviklet. Skallen er ikke aftegnet, og da 5te Rind af d'Ch's Mem., som skulde oplyse de sidste Plader, ikke er udkommet, mangler en aiithenlisk Heskrivelse af Arten

Den kan vei ligesom den foregaaende antages stammende fra Bugten ved Neapel.09

/.». M. Op It i o ne (Gray), Hf/h — Lamellaria ophione, Gr. Proc. zool. soc. 1849. p. 1(59. „Shell-entirely enveloped by llie animal, when alive — oblong elongate, pellucid, white; spire very short, conical; whorls convex, last whorl very large, convex, ralher iridescant; aperlure ovale; pillar lip curved, slighlly reflexed." Gray.

Hab. „Auckland, New Zealand." (2 Ex. fra Major Grenwood).

Hi. M. Grönlandica (Moller). Bgh. Tab. l'. f. 12

= Sigarelus? Grönlandicus, Moller, ind. mollusc. Grönl. 1842. p. 10. „Animal ovale, supenie convexum; pallio ampliori, diaphano, albo, arcu spadiceo, ex punc-lis conferlis composito supra partein testae posleriorem, et maculis duabus syin-inetricis spadiceis itidem puiictatis supra partern anteriorem testae ornato; antice et in latere dextro profunde sinuato; pede parvo; capite rnagno et lato; tenlacu-lis ad Uasin exleriorem oculigeris. Testa ovato- depressa, imperforata, tenui, laevi, alba; anfr. vix 2, Iransversim subtililer stria Iis; spira depressa; apice obluso; sulura profundiori; ultimo anfraclu, qui pacue lolam lestam elficit, impressionem annularem pallii externe offerenle."

Moller.

Den ovenfor ordret citerede Beskrivelse er af den Art, at det, hvis der (som rimeligt) skulde forefindes liere Marsenier ved Grönland, vei kunde blive meget vanskeligt idetmindste efter Skallen at bestemme, hvilken Art Forfatteren har havt for sig. 1 den Universitets-Museet skjænkede Möllerske Originalsamliug synes denne Fonn

at mangle; jeg kan saaledes Intet tilföie til den ufuldstændige Möllerske Beskrivelse.

Dr. Beck overlod mig til Afbenyttelse en Originaltegning af en „Marsenia grönlandica, Beck" (fra Grönland), til hvilken han imidlertid ingen Beskrivelse eller Diagnose kunde finde; Originalslykket for denne Tegning, som skal belinde sig i Christian Vlll's Conchyliesamling, har jeg der forgjæves sögt; Dr. Beck kunde ikke mindes, om del var Möller's S. grönlandicus, den i Tillægget til Möller's Piece p. 23 omtalte Fonn ') eller endelig en ny Art.

') „5. Gasteropus extus uudus, corpore subgloboso, laevi; orc proboscidiformi; tentaculis duobus, cras-siusculis. Diam. 5'". — Kortasse ad genus Coriocclla nuinerandum. Invcnit et bemgnc coininunicavit Molbtllius. Unicum individuuin dissecare notens de praesentia cl forina testae internae incertus sum." Muligviis er denne Fonn snarest en Onchidiopsis ligesom den fölgendc Nr. 6. (som er = O. grönlandica, inihi.).

13*100

17 M. translucUla (Mc.), Hylt.

= Sigaretus translucidus, Blv. Diet. se. nat. T. XLIX. p. 111. Nr. 6. „Coquille ovale, subcirculaire, fort iniuce, translueide, lisse, å tortillon spiral assez saillant; å spire interne visible jusqu' au sommel; de couleur subcitrine, ou d un blåne Ié-gcrement jaunålre. long. I1/»"." Blv.

Atter her möde vi en aldeles ufuldslændigt beskrevet Art, som ikke heller synes senere nogetsteds omtalt.

Blv. bemærker, at den er en „tydelig indvendig Skal, vanskelig at skjelne fra

Vitrina."

Om dens Hjemstavn vides Intet; Blv. fandt den uden Angivelse af saadan i Duc de Rivoli's Samling.

Fossile Arter:

I S. M. de pressa, Hood. Tab. Y. f. t.'i.

Wood. Ann. & mgz. IX. C1842.) p. 528. pl. V. f. 8. 9. Morris, brit. fossils, p. 150. „Shell depressed, subtrapezoidal; anler. lip much expanded; inner replicate, lower part slighlly projecting; lines of growlh visible. — Diam. 's of an inch."

Wood.

Arten adskiller sig ved sin mere rundaglige og nedtrykte Fonn, sin mere udbredte Yderlæbe og Frcmragningen af den nedre Dee! al Underlæben fra den ogsaa i fossil Tilstand forekommende M. producla, Leach (s. ovf), og kan paa ingen Maade betragtes som opstillet paa Ungerne af denne Art.

Wood havde seet og undersögt 2 („unge?") Exemplarer, som vare lagne i Crag-fortnalionen ved Sulton.

Snby, 2. ChehjOHOtus (Siv.}, Ifijh.

(Hertil Tab. V. B.)

= Sigaretus sp., O & G.

Coriocella Blv. Diet. sc. n. T. XXXII. (1824.) p. 259.

Man. de malac. (1825.) p. 46C.101

E. in. Hist. nat. des vers, cont. par Dh. II.

Rang, Mke, Cuv., S\v., Sow., Gr.

Chelinotus (reclius Chelyonoliis), S\v. treal. of nialae. 1840. p. 355.

Sow.

Animal. Pallium incrassalum, inargine antico medio productum, bifidum.

Ophthalmophoria subproducla.

Penis teres, apice subinerassatus.

Podarium angusluin (vix tertiam partern pallii aenuans).

Bgh.

Denne Underslægt, som i Skålform fuldkommen stemmer overeens med de egentlige Marsenier, afviger fra disse sidste ved Dyrets almindelige Forniforliold. Kappen er i det Heie tykkere, fortil tillige i Middellinien udtrukken i et Par lydelige Lapper; man skulde antage, at det maatte være Forenden af den til Gjællehulcn forende Halvcanal som paa denne Maade var udviklet; dette synes imidlertid ikke al være Tilfældet, idet Quoy og Gaimard's Fig. formentlig angive Gjællecanalen forlobende over mod venstre Side. Penis er lang og trind, altsaa af en ganske anden Fonn end hos den foregaaende Gruppe, med hvilken den iövrigt i de anatomiske Forhold synes at stemme overeens.. Foden er forholdsviis smallere end hos de ægte Marsenier. Tandforholdet hos Clielyono-lusgruppen synes ligt det hos den foregaaende; med Hensyn lil Tilstedeværelsen af kun een Gjælle, da have vi ovenfor (s. II. Afsnit) udtalt os om Sandsynligheden af en Unöiag-lighed i Iagttagelsen.

Denne Gruppe tæller hidtil kun faa Arter og alle kun fra den tropicale Deel af det indiske Hav.

Paa den Form af denne Afdeling, som först blev bekjendt, Ch. nigra, opstillede Blv. Slægten Coriocella; samme var da imidlertid ikkun repræsenteret ved et mulilcret Dyr, og den udhævede Slægtscliaraeleer, Manglen af Skal, blev derfor ikke holdbar; Slægten er da saaledes siden bleven forkastet eller som Synonym draget ind under det foregaaende Subgenus; i seneste Tid har Loven fremdraget denne Benævnelse for de typiske Marseniefor-former, altsaa for vort Subgenus Marsenia; Vilkaarligheden i en saadan Fremgangsmaade have vi ovenfor omtalt (s. I. Afsnit). For al undgaae fremtidig Forvexling have vi ogsaa lier udelukket den Blainvilleske Benævnelse, da samme — siden den af Cuv. og Gr. foretagne Reclificalion — af senere Forfattere er bleven benyttet for forrige Gruppe; istedenfor samme have vi bragt det Swainsonske JN'avn i Anvendelse. Swainson har iövrigt (indenfor „Chelinolusgruppen (sensu latiori) (med Velutina!) sideordnet Slægterne Coriocella og Chelinotus; for hiin sætter han C. nigra, for denne Sig. Tonganus som Typ; begge Arter tilhore imidlertid een og samme Shrgt.102

/. C/t. Tonga nus (O. G), Kgl,. Tab. V. H f. /.

= Sig. Tonganus. Q. & G., voy. de l'Aslr. Moll. p. '217. t. 66. f- 4—8.

Chel. Tonganus. Sw. I real. p. 355. Animal. Pallium incrassaluin, ovale, molle (in speciininibus sp. vin i asservalis corninum), superne convexum, lubereulatum e luberculis majusculis rotundatis vei angulatis (hexagonis) prominentibus; proeessibus anticis acuminatis, apice trunealis. Vibra-eula abbreviata, incrassata, approximala. Podarium postice subangustalum, apice rotundale-obtusaliiin. — Color alerrimus, velulino submicans; radix podarii rufe-testacea.

Dimens. long: lal, (: all.) — 85 : 47 (: c. 27)mm.

(ex. ligg. 0 & G.).

Tesla fere ovalis, trigyra, supra convexa, in fra levissime excavala, nitide-albida, pellu-cida, striis incremenli subtilius notata; periostraco tenuiori, sordide-flavescenti. Dimens. long: lal: alt. = 1 : 0,714 : 0,428 (28, 20, 12mm). ang. apic. = c. 125°. Spira laleralis, pone medium sila, obliqua, parva, aeuliuscula, basi circiler 1 .i diam. transv. min. teslae occupans, altitudine basi triplo latior; anfractibus 2 convexius-culis, laevigalis; apiculo nucleali ipso cum V4 diam. longit. margine posteriore dislat. — Ultimus anfractus ambilus fere ovalis, notliaeo convexus, ventro levissime exca-vatus. — Sutura parum profunda. — Apertura ainpla, obovata, peritremale simplici; long: lat. = 1:0,77272... (22,17mm); pariete int. aperturae laevi, nitido, lineis incremenli pellucentibus. — Labium coluinellare postice planulatum cum margine collumellari tenui postice breviter-eflexo; sinu columellari subobsoleto.

Bgh.

Det af 0 & G. afbildede Exemplar er en Han; Penis er meget stærkt udviklet, mod Spidsen tiltager den temmelig

pludselig, ikke gradviis i Tykkelse; ogsaa lier var Spidsen af (lucius ejaculalorius udkrænget.

I Christian VIITs Conchyliesamling (af Iis. Majestæt Kongen nu skjænket lil Staten) lindes 2 Exemplarer af denne Art, hvilke Dr. Beck havde erholdt i Paris, hjembragte med Aslrolabe. De stemme med Hensyn til absolut Slörrelse saavelsom i de enkelte relative Störrelsesforhold fuldstændigt med hinanden og ligeledes med den af 0 & G. givne Figur; kun er Længdediameteren her relativ, og Störrelsen i det Hele noget betydeligere (Længde efter Fig. 42mm, af vore Exemplarer 28).

Quoy og Gaimard opkaste det Spörgsmaal, om Blv. paa denne Fonn har opstillet ain Corioc. nigra; Gr. (fig. of mollusc. aniln. IV. (1850) p. 76) identificerer disse 2 og tilligemed dem Sigaret, Cuv. anal. de mollusques. Blv's Coriocella synes aldeles forskjellig fra Q & G's Art; Cuv.'s Sigarel i Anal. de moll. er en heel anden, til foregaaende Sub-103

genus henhörende Form, medens den i Regne animal afbildede fremstiller en, den Blain-villeske Form nærstaaende. men dog vei forskjellig Art.

Chel. Tong. blev af Q. & Q. taget ved Isle de France; de beskrives som meget apalhiske og lysskye Dyr.

2. CA. ßlaari/ianus, Bgh. Tab. l'. B f- 2

= Sig. Tonganus var. („Sigaret de Maurice"). 0. & G- c. p. 219. t. 66bis. f. 9. (testa).

Animal praegresso omnino simile.

Testa subrotunde ovalis, elevata, supra convexa, in fra levissime excavata, llavescente-albida, pellucida, sublaevis, striis incrementi magis distinctis; anfractibus ultra 3. Dimens. long: lat: alt. = i : 0,G92... : 0,57G . . (26'za, 18V» IS1/»"""). Ang. apic. = c. 108°.

Spira sublateraiis, paullum pone medium sita, magna, elevata, basi pius quam tertiain partern diam. transv. min. testae occupans; anfractibus ultra 2 eonvexis, laevioribus; apiculo nucleali ipso vix prominente cuiii pius quam Ve diam. longitud. margine posteriore distante; anfractu penullimo (ultimo spirae) celeriter evoluto. — UUimus anfractus supra convexus, antrorsum ei praesertim spiram versus breviter descen-dens; cum incrementis antrorsum hine fere plicaeformibus; parte ventrali lala, modice convexa. — Sulura sat profunda. — E margine anleriore ultra medium (sini-strorsum) extendilur vesligium pliculae, direclione suturae fere parallelum (an ru-dimentum fracturae?). Margo dexter versus spiram leviler sinualus cum sinulo. — Apertura ampla, fere ovalis; long: lat. = 5:4 (20, 16irm); peritremate simplici. Paries int. aperlurae laevis, subnilidus, cum lineis incrementi pellucentibus plicisque supra notalis distinctioribus. Margo columellaris anlice cum sinuositate levi in marginem anteriorem abiens. poslice per aperluram umhilicalem sat angustam in spiram profunde descendens. Periostracuin lenuius, sordide flavescens.

Bgh.

Den her givne Skal beskrivelse er begrundet paa et Exemplar i Christian VIII's Museum, et Originalstykke, Dr. Beck i Paris meddeelt af Mr. Rey og hjembragt ved Dr. Ke-raudren; det stemmer ogsaa saa temmelig med den af Q & G. givne Figur.

Arten synes ved sin Skal, der er meget höiere end hos nogen anden Marsenia-Art, forskjellig fra foregaaende og er sikkerlig ikke nogen biot Varietet af samme, uagtet al Dyret i Form og Farve fuldkommen skal ligne Chelyonotus Tonganus. Exemplarer af denne Art bleve af Q & G. tagne paa Rheden af Port Louis paa Mauritius; de levede paa flere Favnes Sandbund og omtales ligeledes som meget slöve og næsten immobile.104

.? CA. Curien'. BgA

= Sigaret, Cuv. R. an. ed. I. T. II. t. XI f. 4.

ed. II. T. III. (p. 90). t. 14. f. 4. (nec anat. de moll!) Pallio ovali, subconvexo. irregulariter nodoso, antice in lobulos duos breviores producli».

Bgh.

Muligviis er denne hos Cuvier maadeligt nok afbildede Form kun et ved Indvirkning af Spiritus forandret Exemplar af Coriocella nigra (Blv.); dens hele Form samt stærkt knudede Rygside turde maaskce dog snarere angive en forskjellig Art; Bugsiden er ikke afbildet, og vor Kundskab til den supponerede Arts Formforhold saaledes kun meget ringe.

Den maa vei formodes al stamme fra de samme Localileter som andre Arier af denne Gruppe.

4. C/i. niger (itle). Ugle

= Coriocella nigra, Blv. man de maine. p. 4G6. pi. XLII. f. 1 Guer. Cuv. Iconogr. Moll. t. 15. f. 12, 12a. (Blv.), Gray. zool of Cpl. Beechy's. voy. Moll. p. 193

(excl. syn. e Cuv. anal).

Pallio ovato, laeviusculo, laleribus late expanso, medio leviler convexo, processilms medianis abbreviatis. Vibraculis brevioribus; podario parvulo, ovali. Testa fere mcmbranacea, viridula.

(ex figg & descripl.). Bgh. Blv. opstillede denne Arl paa ei Dyr fra Havet om Isle de France; Skallen var i del ham foreliggende Exemplar udfaldet, og delle forledede ham lil Opstillingen af en ny Slægt (Coriocella) indenfor „Chismobranchiernes" Orden. Cuvier og Gray (see I. Afsnit) bemærkede allerede hiin Blainville's Feiltagelse og angive Skallen som „tynd, hornlignende, næsten hudagtig som hos Aplysierne." Efter Gray (I. c.) skal denne Art naae en betydelig Störrelse; Skallen skal i frisk Tilstand være grön (medens den hos Cliel. Tong er gulighvid).105

Gen. 2. Oncliiiiliopsis, Beck.

(Hertil Tab. II, 111.)

Beck. Catal. mus. regii hafn. 1830.

= Oncophora, Bgh. in schedulis1). Aniinal. Pallium sphaeroideum, inflatum; plica et semicanali respiratoria sinistra. Podarium oblongum, subsculiforme, posterius angustius, obtusatum, anlice angulis proiuinen-lioribus, in medio subemarginatum. Rostrum validum, teres, apicem versus in-crassalum, ipso apice truncalum (cum fissura orali majore verlicalij. Vibracula valida, crassa, subconica , subdepressa, Iransverse rugosa; oplithalmoplioria subdi-slincta, ocello sat magno praedita. Penis validior, subdepressus, apice nota bi I i us incurvalus. — Membrana lingvalis valida. longa, subangusla ; dente mediano unico, lalo, subquadrangulari angulis rolundatis et margine antico retrorsuin arcuato; apice retrorsum sub angulo acuto recurvalo cum acie transversa unicuspide, ulrinque grosse denlata; — dente laterali utrinque unico, subtrapezoidali, apice recurvalo, acie unicuspide (cuspide permagna), utrinque grosse denlata; — uncinis utrinque duobus inaequalibus.

Tesla interna, cornina, non spirata. Bgh.

Den nye Slægtsform adskiller sig væsentligst fra IMarseiiiaslægten ved sin hornagtige, skjoldformige Skal, som ikke viser mindste Spor til nogen Spiralvinding, og saaledes lel vilde kunne kjendes fra en Aplysiaskal, med hvilken den i de övrige almindelige Formforhold samt Bygning kan siges at slemme. Foden hos denne Slægt er forholdsviis bredere end hos Marsenierne: den store sphæriske Indvoldsmasse bæres af Foden og omgives ydersl af den tykke Hud (Kappe); paa Undersiden af Kapperanden bemærkes ingen Stribning. Den lil Gjællespalten forende Fold og Halvcanal ligger over imod venstre Side. Folehornene ere af en anden Form end hos foregaaende Slægt: de ere i del Hele förere, kegleformede, lidt nedtrykte, tværrynkede og næsten dobbelt saa lange som det egenllige Hoved; paa en kort Fremslaaenhed mod basis sees de tydelige Öine anbragte. Penis er mindre flad og i. Spidsen mindre udbredt end hos Marseniaslægten, i Spidsen maaskee ogsaa stærkere krummet end hos denne. Raspepladens Tandbrklædning ligner meget Velutinaens og Capulaceernes (Calyptraea. Capulus), ligesom den hos den fölgende Slægt forcfundne.

') Nærværende Forfatter har ikke kunnet ansee Navnet Onchidiopsis for ganske passende, da det enten maa

antages dannet af Onchidium (Buch.) og med en saadan Derivation neppe kan gives Medhold, eller deriveret af Syxoç, og da vei neppe heller er meget heldigt; jeg havde derfor foreslaact Dr. Beck at forandre Navnet til Oncophora, hvilket lian imidlertid ikke ansaa for nödvendigt.

14lOß

Mod Hensyn til de Slægten eiendommelige anatomiske Detailler da henvise vi til «len i forrige Afsnit givne anatomiske Undersögelse.

Af Slægten ere nu 2 Arter bekjendte, som vei begge kunne siges at være Videnskaben nye; begge hidröre fra Polarhavet.

/. O. (irönlamlica, Bgh Tab. Il = Gasteropus Nr. 6. Moller, ind. moll. Grönl. p. 24. Animal. Pallium ambitus rotunde ovalis, tuberculatum e tuberculis magnis, rotundatis, irre-gularibus; plica respiratoria sinistra, latiore, minus profunda. Podarium oblongo-ellipticum. Vibracula apiee praesertim depressa; penis vibraculo sal gracilior et tenuior, apiee vi\ dilalatus.

Dimens. long: lal: alt. = I: 0,95: 0,833 . . . (28, 23, 20mm).

(ex spee. sp. v. asserv.) Testa depressa, medio parum convexa, fere scutiformis; posterius sublruncata; lateribus dellexis subparallelis, subrectis; margine anlieo convexo; — tenuissiina, membra-naeea, pallide cornina; plicis incrementi inaequalibus, nucleo subeoncentricis, fere liippocrepidiformibus, striolisque incrementi inaequalis; caelerum sublaevis. Diam. longiludin. = 25m,n ; d. transv. max. = lCmm-; altit. max. (ante medium sita) = 6 (6,/<;)n"n- o: 1: 0,64: 0,26.

Pondus — 130 milligram.

Nucleus obsolelus, subposticus: — tesla ad utrumque lalus inde dilatata; medio cul-mine paullum elevato convexiuscula; in medio e lateribus quasi subcompressa; margine sinistro anlice late emarginata, margine dextro medio quoque sed minus profunde, unde plagae incrementi ad latus sinistrum magis divergunt, ad lalus dextrum magis subilo deflectunlur. E cenlro nucleali antrorsum versus slriolae impressae nonnullae pius minusve obsoletae irradiant. Superficies teslae subsericeo-micans. Aperlura maxima, amplissima. Margo teslae simplex, subacutus. Paries internus apcrlurae pliculis pellucentibus fere aequalis, nitidus, concolor; vestigia impressio-nuui musculorum vix ulla. Hgh.

Den i Möller's index mellem de ubestemte Former nævnte „Gasleropus exlus nudus —" çno. 6j horer herhid.

Af Arien har jeg seet 2 Exemplarer, ei (en ♂), som jeg tillige har anatomisk undersögt, i Universitelets zootomiske Museum; ei andet, ligeledes en ♂, i det store Kongelige Museum; begge vare nedsendte fra Grönland, det förste fra Cpllieutenanl Hollböll (Syd-Grönland?), det andet fra Kjöbmand Dorph (Julianehaab. 1830J.107

O. ca r nea (hr). Byh. Tab. ///. IV.

Coriocella carnea, Kröyer. Amtl.'Ber. 1847. p. 115 Nr. 10 ?juven. = C. recondita, Kr. 1. c. Nr. II1). Animal. Pallium alte domaluin ambitus rolundi, rugatum, vei ad marginem solum vei ctiam supra inflate-vesiculosum; semicanali respiratoria angusliore, profundiore. Podarium sculiforme. Penis magis incrassatus, vibraculuin crassitie aequans, apicem versus dilatatus.

Diinens. long: lat: alt. 1:0, 82 (0,8484..): 0,85 (0.8184..)

Testa ut in praecedente, sed magis elongata et posterius latior, sinistrorsuin praesertim alatiin producta.

Diinens. long: lat: alt. = I: 0,071: 0,342 (28, 18, 10m"'-).

Af denne Art har jeg seet 2 Individer, af Dr. Kröyer under Expeditionen med „la Recherche" tagne ved Skraben i Bell-Sound; Dr. Kröyer har meddeelt mig sine haandskrevne Bemærkninger over samme, ifölge hvilke Dyret i levende Tilstand skal være af en smuk Cinnober-Orangefarve, „hvilken hos unge Individer synes at være mere

levende end hos ældre,:; det skal fremdeles være meget hlödt og temmelig uformeligt, saa at det i contraheret Tilstand lel kan antages „for en saminenlrukken Aclinie" (?).

I sine ydre Formforhold ligesom tildeels ogsaa ved Skallen synes denne forskjellig fra foregaaende Art; dens Tungebeklædning fremböd imidlertid heller ikke nogetsomhelst fra forrige Afvigende. Kappens Omrids var næsten kredsrundl, og kun mod Kanten fandtes denne ligesom oppustet i blöde fremstaaende Knuder; den til Gjællehulen ledende Fure paa Kapperandens Underside var længere, smallere og i det Hele inere bestemt udtrykt. Foden var af temmelig regelmæssig, fiirsidig Skjoldform, ligesom penis ogsaa meget kraftigere end hos forrige Art.

Dr. Kröyer skylder jeg endnu den lille Form, som har været ved Navn bekjendt-gjort som Coriocella recondita. Samme blev taget paa sainine Sled som O. carnea i Hylstret af „en Ascidia gelalinosa": Individerne lignede „smaa Kugler, vare af hvidagtig Farve med Indvoldene skinnende igjennem de temmelig gjennemsigtige Bedækninger." Dr. Kröyer er af den Formening, at de kunde være Ungerne af O. carnea.

') Animal. Pallium domatum, postice turgidius, ambitus rotunde-ovati, laevius. Podarium seutilormc.

Vibracula breviora, subeytindrica, apice oblusala, subrugosa.

Diinens. long: lat: alt. = 1: 0,71: 0,85 (3</.j, 2 /o, 3mm.).

Testa:? ßgh.

(28(33), 23'28), 24(28)""")

Pondus 155 milligr.

Bgh.108

Jeg har seet 2 Individer; de vare fuldkommen ligestore og begge Hunner. De paa Spiritusexemplarerne anstillede Maalinger •stemme næsten ganske med de af Dr. Kröyer fra de friske Dyr optegnede. Kappen var meget stærkt hvælvet, især bagtil, af rundagtig-ægformigt Omrids; Foden stemmede i Fonn ganske med den hos O. carnea, og var ved basis meget fiint og tæt sortprikket; Folehornene derimod ere af en mere trind Form, noget tykkere udefter og i Spidsen buttede; ved basis af samme saaes de smaa sorte, punct-formige Öine1). Skallen har jeg ikke kunnet udtage lieel; den var yderst tynd, structurlös og maaskee af relativ noget betydeligere Störrelse (med Leverens Udvikling vilde den vei senere antage den normale Störrelse). Hjertet har jeg seet, ligeledes Gjællerne med deres korte, temmelig tykke Gjælleblade; Leveren var af guulagtig Farve og indeholdt en overordentlig stor Mængde Fidtceller"); sammes Overflade dækkedes især mod höire Side af et temmelig tyndt, hvidligt (glandulöst) Lag (Ovariet?). Ved saa meget smaa Dyr og derhos kuii ved eet Individ maatte Undersögelsen af Tungen naturligviis frembyde særegne Vanskeligheder, især da det retraherede Mundrör var temmelig seigt og sammentrukket; tydeligt har jeg kun seet et kort Stykke af Tungens Tandbeklædning, og af denne kun faaet Midtetanden og de ydre hageformige Sidetændcr aldeles klart frem; disse stemmede imidlertid saa aldeles med de tilsvarende hos O. carnea, at jeg ikke troer at burde tage i Betænkning al ansee disse 2 Former for fuldstændigt overeensstemmelse med Hensyn til Tungens Tandbeklædning. — Alle Væv visle sig iovrigt i histologisk Henseende sammensatte af yderst unge Formelcmenter; baade derfor og paa Grund af disse Dyrs meget ringe Störrelse maa jeg ansee dem for Unger af en eller anden Onchidiopsis, maaskee, som Kröyer mener, af O. carnea.

Med Hensyn til den Maade, paa hvilken de maatte være komne indenfor Ascidiens Hylster, da maa dette vei formodes at være skeet derved, at Ascidien er voxet ud over de paa samme afsatte Æggecapsler, saaledes som Prof. Steenstrup (Forhandl.v.skandin.Ntf. 5te Mode. 1847. p. 95G) ogsaa antog i Modsætning til Koren og Danielsen („Ascidia venosa." Nyt Mgz. for Naturvdsk. V. p. 2C0), som antage Æggene sammesteds indbragte, og Ungerne saaledes forende en Art Parasitliv. — Hvad der muligt dog ikke burde oversees, ere de Betænkninger, som kunde vækkes ved denne Forekomst af kun nogle faa (2) Individer af en Dyreform, der dog efter sine Affiniteter maa formodes at være melicertigen!

') l.indseu fandtes i samme af sædvanlig Form.

'-') Enkelte af dem vare histologisk ret interessante og visle en tydelig Fremragning al' den flade ovale Cellekjærne, som hævede Cellehinden lidt ivciret fra Celleindholdel.109

Gen. 'i Marsenina, Gray1).

Gray, fi»gs. of moll. aniin. IV. 18c0. p. 76.

= Lamellaria sp. Lovén, ind. moll. 1846. p. 15.

Lamellaria, Lovén. Ofversigt. Velensk. Ac. II. 1847. p. 192.

Animal. Pallium latuin, incrassalum, margine reflexo limbalim ainbilum teslae ampleclens, reliquam testae parlem dcnudatam relinquens; plica ei semicanalis respiratoria magis ad sinistrum localae, angustae.

Vibraeula elongala, subcylindrica; oplilhalinophoria subproducla.

Radulae dens medianus fere quadrilaleralis, laleribus emarginalus, margine anlico

anlrorsum arcuatus; dens lateralis major, subtrapezoidalis, apice recufvato, cuspi-

dalo, cuspide ulrinque paucidentata; — uncinae utrinque 2, inaequales.

Penis validus, apice latior, depressus.

Podarium anlice latius, margine anlico sulculo profundius exaratum, poslice acumi-natum, apice rolundaluin. Tesla pro majore parle exlerna, spirata.

Bgh.

Medens Skallen hos begge de foregaaende Slæglsforiner er indvendig, udmærker denne sig derimod ved en tildeels udvendig Skal. Delle Mærke synes at tilkomme et af Lovén beskrevet Dyr, Lamellaria prodila, som derved adskiller sig fra de övrige congene-l iske Former, og som Lovén derfor ogsaa fölte Nödveiidigheden af at udskille generisk; for det nye Genus bragte han Benævnelsen Lamellaria i Anvendelse og fremdrog den Blainvilleske Benævnelse Coriocella for de ægte Marsenier. At denne Fremgangsmaade er mindre heldig, er ovenfor viist; Gray, som ogsaa synes at have fölt delle, har sandsynligviis af den Grund forandret Benævnelsen lil Marsenina. Del Grayske Genus er kun slottet lil den Lovénske Art, som jeg mener at kunne drage herhen uagtet sin „pallium in dorso tenuissiinum vei scissum" og „canali laterali dextro" — et Udtryk, som jeg ikke ret veed at forstaae.

Hos den nye Art, af hvilken jeg ovenfor har leveret en anatomisk Undersögelse, var Skallen luldslændig blottet, saaledes at kun sammes ydre Omrids dækkedes af Yderkappens

') Jog tvivlede förut om og er endnu ikke ret sikker paa, i den nye grönlandske Fonn al have havt en med „Lamellaria prodila" (Lovén) congenerisk Art for mig; jeg havde for samme derfor först dannet et nyt Slægtsnavn, Oithona (cf. Ossian). Muligviis er Tandforholdet hos M. prodila meget forskjelligt fra det hos 31. micromphala; det blollc ydre Omrids af den store Sidetand (saaledes som givet hos Lovén) er ikke tilstrækkeligt til Bestemmelsen; Lovén har al'Cypraea europaca (I. supra c. lab. IV.) afbildet en Sideland, som ikke synes den hos min nye Art meget ulig; jeg skulde derefter næsten formode den tilsvarende Tand hos M. pro di ta meget afvigende. — [Benævnelsen Marsenina er iövrigl dannet tvertimod en af de for Navnedannelsen i Philos, bot. givne Beglcr, g 227: „Komma gcneriea ex aliis nominibus genericis c'um syllaha quadam, in fine addita, non placent."J.110

omböiede Rand. Furen i Fodens Forrand trængte dybere ind end hos de andre Slægter. Ophlhalmophorerne vare ligesaa tydeligt eller lydeligere sondrede end hos Chelyonotusgruppen.

Denne Slægtsform, som ved sin Skalbygning slutter sig nær til Marsenierne, nærmer sig derimod ved Raspepladens Bevæbning og andre anatomiske Forhold meget mere til Onchidiopsis.

Af Slægten synes 2 Arter bekjendte; de tilhore begge det nordlige Ishav.

/. M. protüta (Loven), Graf/. Gray. 1. c. p. 76. = Lamellaria prodila, Lovén. Öfvers. 1847. Ind. 1846. „Animal pallio depresso, in dorso tenuissimo vei scisso, subverrucoso, rubente, fusco-maculato.

Testa elongata, opaca, striis increinenti subrudis, labro subrecto, membranaceo; spira minuta, in quinta parte sita."

Lovén.

I.oven, som Aaret efter Bekjendtgjörelsen af denne Art leverede en Afbildning af sammes Tandbevæbning, har taget den ved Finmarken. Iövrigt er Intet om den bekjendt.

2 ?/. micromphala, Bf/h Tab. IV. (B.) f. 1, S, 3.

Animal pallio laeviori.

Dimens. long: lal: alt. - 1 : 0,75 : 0,75 (10,71/«, Vkmm). Testa oblique semiovata, supra turgide convexa, infra fere plana; levis, firinior, sub pe-riostraco tenerriino nitida, submicans, subdiaphana, pure alba. obsolete lineis increinenti subslriata; anfraclibus 2l/i.

Dimens. long. lat. alt. = 1 : 0,66. .. : 0,44 (9l/2, 6V2, 41/®«). ang. apic. 75°, ang. sutur. 57°. Pondus 60 milligram. Spira minula, lateralissubpostica, prominula, convexa, submamillata, basi cireiter '/.*! tolius diametri transversalis minoris occupans, altiludine quadruplo latior; anfraclibus vix IV2; nucleali convexo, laevi; apiculo vix immerso, sutura sat profunda distinclo, ad 'h tolius diam. longilud. a niargine anteriore remoto. Penultiinus anfractus convexus, postice ad sulurain planior, antrorsum subilo deflexus. Ullimus anfractus oblique obovatus, nolhaeo sat et regulariter convexus, utrinquc fere aequaliter rolundatus, ad margincm columellarem intortus, in spiram umbilicalem remotiorém, ad fundum usque patulam descendens.

Umbilicus ipse angustior, subcylindraceus; tesla pronata inspecta, omnino a marginc columellaii occultalus.111

Sutura simplex, filiformis, sat profunde impressa, margine suturali angusto, depresso, linea obsoletiori impressa dislincto.

I'lagae incremenli confertae, inaeqvales, obsoletiores, propesuluram arcuatim reflexae, anlrorsum late arcuatae, supra mediam testain descendunt magis irrcgulares, inferne subrectae. Lente fortiori inspecta, tesla hine lineolis obsoletioribus impressis, spi-ralibus sculpta, vix nisi in ultimo postico an fra cl u sal distingucndis. Apertura magna, ampla, peritremale subovali (long. 7mm-, lat. 6mm); paries int. aperturae nitidus, concolor.

Columella posterius valde arcuata, anterius subrecla obsoletissime subangulata absque sinu evidenti. Margo columellaris reflexus, postice dilatatus, subexpansus, antice anguslior subelevatus; sulculo angusto, postice profundiori impresso. Labium simplex, rotundatum, in marginem anteriorem arcuatum abit, postice subco-arctatum inlus sulculo obsoletiori sulurali impresso distinctum. Periostracum tenuissimum, adpressum, laeve, 11avide olivaceum.

Bgh.

Efler Skallens meest fremtrædende Characteer, den snevre Umbilical-Aabning, har jeg benævnt Arten, af hvilken jeg har seet 2 Individer, som i Fonn og Störrelse nüie stemmede med hinanden; begge vare fra Grönland (Fiskernæs. 1845.), nedsendte afCpllicutn. Holböll.

Hvis denne Fonn virkelig er eongenerisk med den Lovénske Art, vil den være kjendelig fra samme paa Skallens almindelige Form (ligesom sandsynligviis ogsaa ved Tungens Tandbeva'bning.)112

Navne-Fortegnelse

til den zoologiske Afdeling.

Pag.

Oplysende Text til Figurerne. Tab. I.

Mai'senia, Ikendt.

ftl. perspicua, (L.) Bgh.

lig. 1. Seet nedenfra. Fortil sees Penis.

* Siphonalfolden. Den stribede Hud.

fig. 2. Skallen er borttaget. Fortil sees de gjennemskinnende Gjæller, ud imod Siderne Skalmusk-

lcrnc; mellem dem vas deferens. * Siphonalfolden. fig. 3. Skallen er borttaget. * Kapperanden; ovenfor samme liöire Skalmuskel samt vas deferens. ** En Deel af Penis.

fig. 4. Gjælleluilens Loft med Gjællerne gjennemskaaret efter Længden. Fortil sees Vibi aklerne med

Oincne; til liöire Penis, fig. 5. Mellemgulvet gjennemskaaret og borttaget.

a. Forreste .Mundparti = bageste Deel af Rostrum.

Oventil sees et Par tilbagetrækkende Muskler. I). Hageste Mundparti = Mundhule (bulbus pharyngeus).

c. Spiseroret.

d. Bageste spiralrullede Deel af Raspepladeu. c. Vas deferens.

fig. 6. Et Stykke af Gjællehulens Loft med de tilhæftede Gjæller, betragtet fra Undersiden.

a Forreste Gjælle. b Bageste Gjælle. * Hjertet, fig. 6*. Et Gjælleblad af den större Gjælle.

fig. 7. Penis. En Deel af Huden og Musklerne er borttaget, og duet. ejaculat. saaledes blottet, lig. 8. Öict.

fig. 9. Hele Mundpartiet seet fra Siden.

x. Spiserörsringen. y. Den i liere Fascikler deelte Side-Muskel, fig. 10. Samme. Yderröret (= bageste Deel af Rostrum) aabnet, fig. 11. Samme. Yder- og Inderröret (= forreste Deel af Rostrum) aabnede, fig. 12. Tungen seet ovenfra.

7. Horuheklædningen,Irisnet fra sin matrix og endnu omfattende Spidsen af Raspepladeu. fig. 13. Tungespidsen seet forfia.

* matrix for llornbcklædiiingen. M Mundhulens Sliimhindc. fig. 14. Mundpartiet seet bagfra.

I fig. 9-14 betegne a, b, r, d det samme som i fig. 5. I'. Tungen.

12114

fig. 15. Tungen. « «lens to musculöse Sidedele. ß den mellemliggende Membran.

fig. 16. Samme. y. Saddelens Vinger(?). Lacunen.

fig. 17. Mundens Hornbeklædning, seet bagfia.

iis. IS. Samme. Ilöire Halvdeel.

lig. 19. Raspepladen. IS'at. Störrelse. *" Vingerne.

liij. 20. Forreste Ende af Raspepladen. De forreste Tænder sees deels udfaldne, deels itubrukne. t Listen. £ En Deel af Vingen. ri Sidelænderne & .Midletænderne, lig. 21. Tænder fra den mellemste Deel af Haspepladens Mundparti. Leddehulernc og Leddcforbin-

delsen er meget iöinefaldende. lig. 22. Sidetænder fra den udenfor Mundhulen liggende Deel af Raspepladeri; de ere her mere nærmede til hinanden. fig. 23. En enkelt Sidetand.

fig. 24. To med hinanden forbundne Sidelænder; den övre cr knækket og Lcddehulcn derved tydelig. fig. 25. Nervesystemet.

I. Ganglia supp. II Gl. infT. III. Gl. buccinat.

fig. 26. Uret. M latens (3/.), Beck.

fig. 27. Tandbevæbningen. fig. 28. En Sidetand. fig. 29. En Mellemtand.

fig. 30. 3 Sidelænder, forbundne med hinanden.

Strombus gibberulus (L.).

fig. 31. Tandbcvæbningen. fig. 32. 3 af de indre store Sidelænder. Palella melanosticla, Gm.('?)

fig. 33. Tandbevæbningen.

fif. 34. Samme seet fra Siden, den sorte Spids cr mere eller mindre böiet mod Tandens Legeme.

fig. 35. Spidsen af Mellemlænderne. fig. 36. Spidsen af de indre Sidetænder.

Tab. II.

Önc/i if/io/tsts Grönlandica. Byh.

fig. 1. Fra Bugsiden. Nat. Störrelse. fig. 2. Fra Siden. Nat. Störrelse.115

lig. 3. Hovedet, c. 2/i nat. Störrelse1).

* Den til Gjællespallen lorende Halvcanal. ** fijællespalten; nedenfor samme penis.

— -I. Yderkappen og Skallen borttaget; fortil opdages de gjennemskinnende Gjæller. Nat. Störrelse.

— 5. Skallen, seet ovenfra. Nat. Störrelse.

— 6. Samme, seet fra Siden (er tegnet altfor kort).

— 7. Samme, seet indvendig fra.

— 8. Krængemiinden aabnet; fortil bulbus pharyngcus med den omböiedc Ende af Hadula (*); bagtil den eircu-laire Indsnöriug paa Spiseroret ved Overgangen i Maven(**).

— 9. Tungespidsen, seet forfra. Hadula borttaget.

— 10. Tungen, seet fra Siden.

— 11. Tungen, seet ovenfra og bagfra; bagtil Kctractorerne og den forreste Green af Aorta cephalica(?) ( ) (Uheldig Figur).

— 12. Bulbus pharyngeus, seet nedenfra. * som ovenfor.

— 13. Tungen, spaltet efter hele Ryggen og Spidsen; den venstre Halvdeel af Muskelmassen fört til Siden, den membranöse Deel slaaet tilbage. Saddelen og dens venstre Vinge sees blottede.

— 14. Samme; begge muscnlöse Sidedele hoiede udad. Seet ovenfra og bagfra.

— 15. Tandbevæbningen af radula, udad sammes Håndliste; — fra Mundhulen.

— 16. 2 Tandrækker, fra samme.

— 17. Et Stykke af Spiseroret, med sammes 2 slörre Længdefolder.

— 18. Penis.

B. et Stykke af ductus ejaciilatorius er blottet.

— 19. Foden. Henover det overfladiske, med Indvoldene i Berörelse liggende Muskellag löber en Nerve. Fortil sees et Par stærke Retractorer til Krængemunden (Rostrum).

Tab. III.

OucIritHopsis carnea (Kr.), Bgh.

lig. 1. Fra Bugsiden. Nat. Störrelse.

— 2. Yderkappen, aabnet efter Dyrets hele Længde; Skallen borttaget. Nat. Störrelse.

— 3. Skal, fra Rygsiden. Nat. Störrelse.

— 4. Skal, fra Siden. Nat. Störrelse.

— 5. Gjællehulen aabnet; til Venstre begge Gjællerne, bagved samme Hjertet; til Höire en Deel af Rectum, under samme Indfang til vesica urinaria (Ren.)(iV), længeie fortil Penis. Nat. Störrelse.

— 6. Diaphragmet gjenncmskaaret; den tilbagetrukne Krængemund, bulbus pharyngeus, Spiseroret, Spyttc-kjertclmasscn samt Hjertet sees ovenfra.

— 7. Samme; de samme Dele seete bagfra; desuden den oprullede Ende af Raspepladen, det ene Ganglion bucco-pharyngeuin, de store Retractores biilbi, Ganglia eerebralia med deres Nerver.

') lig. 2, 3 ere tildcels efler et Par Originaltegninger, som Dr. Beck overlud mig lil Afbenyttelse.

15*116

lig. 8. Spiseroret borttaget; gjennem den ovale Oesopbagal -Aabning opdages en Deel af Radula. Seet lidt mere ovenfra end lig. 6. -' i nat. Störr.

— 9. Tungen, seet forfra ; under samme de liornafsondrende Flader. 10. Tungen, seet fra Siden; bagtil Retractorerne. -'i nat. Störr.

— II. Tungen, seet ovenfra.

— 12. Samme; Indgangen til Tungeskeden synlig (lingula vaginac), efterat det bedækkede Lag er slaaet tilbade.

— 13. Raspepladen med sine Vinger. Nat. Störr.

— 14. Af Raspepladens Vinger. a. underste Lag. b. överste Lag. - 15. Af sammes underste Lag.

— 16. Tandbevæbningen (fra den i Mundcaviteleii fritliggende Deel af Radula).

— 17. De ydre Sidelænder, udenfor samme Raspepladens Håndliste.

— 18. En af de indre Sidelænder.

— 19. En Mediantand.

— 20. Af det overfladiske Lag af den Flade, som bærer Raspepladens Vinger.

— 21. Tungen aabnet i Spidsen og langs dens Ryg; seet forfra. Saddelen med dens Vinger ere blottede.

— 22. Samme, seet ovenfra; Sidedelene ere trukne mere fra hinanden, Tungchulens (Lacunens) Bund saaledes blotte), og de fra samme og Vingerne udspringende Muskler tydelige; bagtil Retractorerne.

— 23. Af Sideilelcn af Saddelens Vinge.

— 24. Hjertekammeret, c. T'i nat. Störr.

* Klappen for Forkammeraabningén.

— 25. Ganglieceller. a. formatio granulosa.

— 26. Parti af de nedre og indre Ganglier (Gl. pediaéa).

«. formatio granulosa. ß. Neurilemma.

— 27. Af Sclerotica.

— 28. Parti af Sclerotica med Pigment.

— 29. A. venstre llornpladc (af Mund), seet fra indre Side.

B. Hornelemcntcr af 2 Rækker.

— 30. Bagenden af Foden. Den bageste Deel af Leveren er löflet lidt iveiret, Kappen borttaget.

* Det museulöse Baand.

— 31. Den lille Blære (cf. p. 63).

Tab. IV.

Onchidiopsis carnea (Kr.), ttgh- —Juven.

[= 0. rccondita, (Kr.)].

lig. I. Dyret nedenfra.

— 2. Samme, fra Siden.

— 3. Samme, ovenfra.117

fig. 4. Samme. (Ydre) Kappen aabnet langs Hyggens Midtlinir. Fortil komme Gjællerne, længere tilbage Hjertet til Syne; fra Siden og heelt bagom sees en liin Stræng loilOhcnde (ofr. p. 65).

.Marxenhta iiiicrottip/ta/o,

fig. I. Dyret med sin Skal. Kappebræmmen skjuler næsten aldeles Foden.

— 2. Skallen, nedenfra.

— 3. Samme, ovenfra.

— -1. Dyret, seet ovenfra efter Borttagelse af Skallen.

* Skalmusklerne.

— 5. Samme, seet forfra. I Kappebræinme-Randcn Kespirationsfolden; indenfor den tynde, Skallens Omfang

dækkende Deel af Kapperanden den smalle (hvide) Tykkapperand; ovenfor samme den venstre Muskelplet, bag den Gjællerne, Sliimfolderne og Hjertet.

— 6. Samme, seet nedenfra.

- 7. Den forreste Deel af Dyrets Legeme (c. 4/i nat. Störr.) Ved Vibraclernes Grund de tydelige Ophthal-mophorcr, til Höire penis. Gjællehulens Loft er slaaet tilbage og dreiet lidt fortil, saaledes at den forreste mindre Gjælle kommer til at ligge mere indad; Spidsen af Gjæilebladenc iden större Gjælle sees frie.

— 8. Diaphragmet er klovet og lagt til Siden. Det tilbagekrængede Mundrörs ydre Deel (Yderrüret a) er

efter Længden spaltet, dets indre Deel (Inderröret b) derved kommen tilsyne, ligeledes opspaltet, og den halvt lösnede Ilm »beklædning saaledes tildeels blottet. Bag Krængemunden sees bulbus pharyngeus og Spiseroret.

— 9. A. Inderlæbernes Hornbeklædning.

B. Et Stykke af samme, stærkere forstörret.

— 10. Tungens Spidse, seet forfra. Til Siderne for Samme de Hornbeklædningen afsondrende Flader.

— II. Tungen, seet fra Siden. Paa Underfladen af Spidsen Tværlag af Muskeltraade, udenfor samme matrix

for Hornbeklædningen. Bagtil de sædvanlige, Tungeryggen krydsende Muskellag. Bagest den oprullede, omskedede Deel af Raspepladcn og et Par tilbagetrækkende Muskler (Mm. rctractores bulbi).

— 12. Tungen, seet ovenfra. Den lille Tunge (lingula vaginae) ved Indgangen til Tnngeskeden opdages

tydeligt.

— 13. Raspepladen med sine Vinger. Nat. Störr.

— 14. Tungens Tandbevæbning. Fra Tungespidsen.

— 15. Tand-Analyser:

a Mellemtanden, seet forfra.

a' samme, i en mere skraa Stilling, saa at Tandspidsens Od naaer hen til Pladens ene Sidekant. a" samme, seet i Profil. Tandspidsens Od sees krogdannet og viser sig i sin fulde Störrelse. a'" samme, seet bagfra, dog i noget skraa Retning, dens Underflade sees svagt udhulet; det meste af Odden kommer til Syne.118

fig. 15. b Et Stykke af Sidedelen af Haspepladen med 3 til hinanden leddede Sidelænder, som sees lidt i Forkortning; uden lor samme den större (c) med Tænder forsynede Hage, udenfor denne den yderste og mindre (d); begge de sidste dækkes tildeels af Bandlisten (**), udenfor hvilken sees en lille Deel af Baspepladcns Vinge(*).

b' Det farvelöse Parti af Sidetanden, seet fra Undersiden sf Tandspidsen.

li" Samme, seet i Profil (lidt stærkere lorstörret). Den fremstaaende Kam langs Tandspidsens Underfladc bliver saaledes tydeligere.

b'" Tandspidsen, seet fra Undersiden og i en ringe Forkortning; ogsaa her er Længdekauiincn tydelig.

b iv Sidetanden (afbrukken forneden), seet halvt bagfra i Forkortning. Halvcanalen derved meget tydelig.

b v Den nedersle Deel af Sidelanden med sammes forsnevrede Grundstykke.

b vi Sidetanden, seet fra den (in situ) indadvendende Flade. Nedentil Spor af den blödc, bulbi-l'ormc Udvidning. (p. 69).

c, c', c", c'" Den större hagelormige, mod Spidsen med en Tak forsynede Tand , seet i forskjellige

Stillinger. <

d, d' De ydre hagcformigc Sidelænder, seete i forskjellig Stilling.

— 16. Nervesystemet: aa. de ovre Ganglier (Gl. ecrebralia).

bli. de nedre Ganglier (Gl. pediaca et hranchialia).

:: et Gl., hvis anatomiske Forhold ikke nærmere lod sig bestemme.

— 17. a, b, c, d Celler fra Testiculargangcne, seete fra Fladen og fra Sideranden, deres paafaldende Tykkelse

derved öicnsynlig.

Tab. V*)

Marsenia. Leac/t.

fig. 1. RI. latens. Copi efter Ström.

— 2. RI. gl a bra. Copi efter Gould.

— 3. RI. tcntaculata. Copi efter Thorpe.

— 4. RI. producta. Copi efter Thorpe.

— 5. RI. perspicua. Copi citer Philippi.

e) Cupicrnc gjcngivc nøiagtig Origiiialiifbililningcrncs Slörrclse (nat Slörrulsc) ; de originale — Gjenstandenes.II!)

lig. 5*. 31. pcrspicua. Origina .

— 6. 31. Kindelanina. Original.

— 7. 31. stomatella. Copi eller Risso.

— 7°. - — (Sigaret). Copi efter Rang.

— 8. M. zonifera. Original.

fig. d. *sutura.

— 9. 31. neritoidea. Original.

— 9*. - — Copi efter d'Ch.

— 10. 31. Adansonii. Copi efter d'Ch.

— II. 31. Morelli. Copi efter d'Ch.

— 12. 31. Grönlandica Original.

— 13. 31. depressa. Copi efter Wood

C/ieft/oitoftts (Stv.J.

fig. 1. ('h. Tonganus. Original.

— 2. Ch. 3lauritianus. Original.

Tab. I.

Marsenia, Leach. Strombus gibberulus, L.Patella melanosticta, Gm

Tab. II.

Onchidiopsis grönlandica, Bgh.

Tab. III.

Onchidiopsis carnea (Kr.), Bgh.

Tab. IV.

Onchidiopsis carnea (Kr.), Bgh. jur. (O. recondita, Kr.) Marsenina micromphala Bgh.

Tab. V.

Marsenia, Leach. Chelyonatus (Sw) Bgh.